Στήν ὑπόθεση 258/78,

1) L. C. NUNGESSER KG, Darmstadt,

2) KURT EISELE, Darmstadt,

ἐκπροσωπουμένη ἀπό τόν δικηγόρο Ἀμβούργου Jürgen Gündisch, μέ ἀντίκλητο στό Λουξεμβοῦργο τήν Jeanne Jansen-Housse, δικαστική ἐπιμελήτρια, 21, rue Aldringen,

προσφεύγοντες,

κατά

ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ, ἐκπροσωπουμένης ἀπό τόν νομικό της σύμβουλο Erich Zimmermann, ἐπικουρούμενο ἀπό τόν δικηγόρο Μονάχου Hans Ullrich, μέ ἀντίκλητο στό Λουξεμβοῦργο τόν Oreste Montalto, μέλος τῆς νομικῆς ὑπηρεσίας τῆς Ἐπιτροπῆς, κτίριο Jean Monnet, Kirchberg,

καθ' ἧς,

συμμετεῖχαν στήν δίκη:

ἡ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΤΟΥ ΗΝΩΜΕΝΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ, ἐκπροσωπουμένη ἀπό τήν G. Dagtoglou τοῦ Treasury Solicitor's Office, ἐπικουρουμένη ἀπό τόν Robin Jacob QC, δικηγόρο τοῦ Gray's Inn, μέ τόπο ἐπιδόσεων στό Λουξεμβοῦργο τήν πρεσβεία τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου, 28, boulevard Royal,

ἡ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ἐκπροσωπουμένη ἀπό τούς Guy Ladreit de Lacharrière καί Noël Museux, ἐπικουρουμένους ἀπό τόν Alexandre Carnelutti μέ τόπο ἐπιδόσεων στό Λουξεμβοῦργο τήν πρεσβεία τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας, 2, rue Bertholet,

CAISSE DE GESTION DES LICENCES VÉGÉTALES, ἐκπροσωπούμενο ἀπό τόν δικηγόρο Παρισίων Lise Funck-Brentano, μέ ἀντίκλητο στό Λουξεμβοῦργο τόν δικηγόρο Marlyse Neuen-Kauffmann, 21, rue Philippe-II,

ἡ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΤΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ, ἐκπροσωπουμένη ἀπό τόν Martin Seidel, ἐπικουρούμενο ἀπό τόν καθηγητή Rudolf Lukes, μέ τόπο ἐπιδόσεων στό Λουξεμβοῦργο τήν πρεσβεία τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας, 20-22, avenue Émile-Reuter,

παρεμβαίνουσες,

πού ἔχει ὡς ἀντικείμενο τήν ἀκύρωση τῆς ἀποφάσεως 78/823/ΕΟΚ τῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς 21ης Σεπτεμβρίου 1978, περί τῆς ἑάσει τοῦ ἄρθρου 85 τῆς συνθήκης ΕΟΚ διαδικασίας (IV/28.824, δικαίωμα τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους, σπόροι ἀραβοσίτου πρός σπορά (ABl. 1978, L 286, σ. 23),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

συγκείμενο ἀπό τούς J. Mertens de Wilmars, πρόεδρο, G. Bosco, A. Touffait καί O. Due, προέδρους τμήματος, Mackenzie Stuart, A. O'Keeffe, T. Koopmans, U. Everling καί A. Χλωρό, δικαστές,

γενική εἰσαγγελεύς: S. Rozès
γραμματεύς: H. A. Rühl, κύριος ὑπάλληλος διοικήσεως

ἐκδίδει τήν ἀκόλουθη

ΑΠΟΦΑΣΗ

Περιστατικά

Τά πραγματικά περιστατικά τῆς ὑποθέσεως, ἡ ἐξέλιξη τῆς διαδικασίας, τά αἰτήματα καθώς καί οἱ ἰσχυρισμοί καί τά ἐπιχειρήματα τῶν διαδίκων ἔχουν συνοπτικῶς ὡς ἑξῆς:

I — Πραγματικά περιστατικά καί διαδικασία

A — Περιστατικά

1. Τό *Ἐθνικό Ἰνστιτοῦτο Γεωργικῆς Ἐρεύνης* (INRA) ἀποτελεῖ γαλλικό δημόσιο ὀργανισμό, ἀποστολή τοῦ ὁποίου εἶναι, μεταξύ ἄλλων, νά διενεργεῖ ἔρευνες μέ σκοπό τήν βελτίωση καί τήν ἀνάπτυξη τῆς φυτικῆς παραγωγῆς. Κατώρθωσε ἐπιτυχῶς νά ἀναπτύξει ποικιλίες σπόρων ἀραβοσίτου πρός σπορά, δυνάμενες νά καλλιεργηθοῦν ὑπό συνθῆκες εὐκράτου κλίματος, οἱ ὁποῖες ποικιλίες ἄλλοτε εἶχαν θεωρηθεῖ ἀκατάλληλες γιά τήν καλλιέργεια ἀραβοσίτου. Ἔτσι, αὐτό ἀνέπτυξε ποικιλίες πού εἶναι γνωστές ὡς INRA 190, 200 καί 258, οἱ ὁποῖες ἀποτελοῦν τό ἀντικείμενο τῆς ὑπό κρίση διαφορᾶς. Στίς περιπτώσεις αὐτές, πρόκειται γιά ὑβρίδια ἀραβοσίτου, οἱ σπόροι πρός σπορά τῶν ὁποίων πρέπει κάθε φορά νά ἀναπτύσσονται ἐκ νέου ἀπό βασικές γραμμές.

2. Ὁ *Kurt Eisele* εἶναι ἕνας ἔμπορος σπόρων πρός σπορά στό Darmstadt. Εἶναι ὁ μοναδικός ὁμόρρυθμος ἑταῖρος καί κάτοχος τῆς πλειοψηφίας τοῦ ἑταιρικοῦ κεφαλαίου τῆς ἑταιρείας L. C. Nungesser KG (ἐφεξῆς ἀποκαλουμένης «Nungesser»), ἡ ὁποία εἰδικεύεται στήν παραγωγή καί στήν ἐμπορία σπόρων πρός σπορά.

3. Στίς 14 καί 16 Δεκεμβρίου 1960, τό INRA καί ὁ Eisele συνῆψαν μία σύμβαση,

σύμφωνα μέ τούς ὅρους τῆς ὁποίας, ὁ Eisele ἀνέλαβε τήν ὑποχρέωση νά ἐκπροσωπεῖ τό INRA ἐνώπιον τοῦ Bundessortenamt (γερμανικό ὁμοσπονδιακό ὄργανο, ἁρμόδιο γιά τήν καταχώριση τῶν δικαιωμάτων τοῦ δημιουργοῦ), προκειμένου νά ἐξασφαλίζεται ἡ ἐγγραφή τῶν ποικιλιῶν ἀραβοσίτου πού ἀναπτύσσονται ἀπό τό INRA (ἄρθρο 1). Ὁ Eisele ἀνέλαβε ἐπίσης τήν ὑποχρέωση νά ἐνημερώνει τό INRA γιά ὅλα τά θέματα πού ἀφοροῦν τήν ἐμπορία τῶν ποικιλιῶν αὐτῶν ἐντός τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας (ἄρθρο 4).

Μέ δηλώσεις τῆς 19ης Ἰανουαρίου καί 8ης Φεβρουαρίου 1961, τό INRA μετεβίβασε στόν Eisele μέ ἰσχύ ἀπό 14ης Δεκεμβρίου 1960, τά γερμανικά δικαιώματα τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους στήν Γερμανία γιά τέσσερις ποικιλίες σπόρων πρός σπορά ἀραβοσίτου. Οἱ δηλώσεις αὐτές περιεῖχαν τόν ἀκόλουθο ὅρο: «Κατά τό μέτρο πού τό περιεχόμενο τῆς παρούσης δηλώσεως ἀφίσταται τῆς συναφθείσης συμβάσεως, οἱ δηλώσεις αὐτές λογίζονται ὡς συμφωνία τροποποιήσεως τῆς συμβάσεως».

Ἀκολούθως, ὁ Eisele προέβη στήν ἐπ' ὀνόματί του καταχώριση, στό Bundessortenamt, τῶν ποικιλιῶν ἀραβοσίτου πού ἐδημιούργησε τό INRA καί, συνεπῶς, κατέστη κάτοχος στήν Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας τῶν δικαιωμάτων τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους ἐπί τῶν ποικιλιῶν αὐτῶν.

4. Στίς 5 Ὀκτωβρίου 1965, τό INRA καί ὁ Eisele συνῆψαν νέα συμφωνία σχετικά μέ ἓξ ποικιλίες σπόρων πρός σπορά ἀραβοσίτου μέ τό ἀκόλουθο περιεχόμενο:

«Ἄρθρο 1

Τό INRA παρέχει στόν Eisele τό ἀποκλειστικό δικαίωμα τῆς ὀργανώσεως τῶν πωλήσεων τῶν ποικιλιῶν του στήν Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας (...). Διευκρινίζεται ὅτι τά παρεχόμενα στόν Eisele ἀποκλειστικά δικαιώματα περιορίζονται στήν ὀργάνωση τῶν πωλήσεων καί δέν συνεπάγονται ἀποκλειστικά δικαιώματα πωλήσεως.

Ὁ Eisele ὑποχρεοῦται νά μήν ἀναλαμβάνει τήν ὀργάνωση τῆς πωλήσεως ἄλλων ποικιλιῶν σπόρων πρός σπορά ἐκτός τῶν ποικιλιῶν τοῦ INRA.

Ἄρθρο 2

Ὁ Eisele ἀναλαμβάνει νά προμηθεύει μέ σπόρους πρός σπορά κάθε γερμανική ἐπιχείρηση ἤ συνεταιρισμό πού παρέχει τίς ἀπαραίτητες τεχνικές καί λοιπές ἐγγυήσεις· οἱ τιμές γιά τίς ἐν λόγω ἐπιχειρήσεις, μέχρι τοῦ ἐπιπέδου τῶν γεωργικῶν συνεταιρισμῶν, θά καθορίζονται κατόπιν συμφωνίας μέ τό INRA· οἱ τιμές αὐτές θά πρέπει νά λαμβάνουν ὑπ' ὄψη τίς τιμές, στίς ὁποῖες πωλοῦν οἱ γάλλοι ἐξαγωγεῖς (...).

Ἄρθρο 3

Ὁ Eisele ὑποχρεοῦται νά εἰσάγει ἀπό τήν Γαλλία τουλάχιστον τά δύο τρίτα τῶν ἀπαραιτήτων γιά τήν κάλυψη τῶν ἀναγκῶν τῆς γερμανικῆς ἀγορᾶς σπόρων πρός σπορά ὑποχρεωτικῶς, μέσω τοῦ ἐπιφορτισμένου μέ τήν συγκέντρωση καί τόν συντονισμό τῶν ἐξαγωγῶν αὐτῶν γαλλικοῦ ὀργανισμοῦ (...)· ἐπιτρέπεται νά παράγει ὁ ἴδιος ἤ νά παράγει μέσω τρίτων ὑπ' εὐθύνη του ἐπί πλέον, δηλαδή τό ἕνα τρίτο κατ' ἀνώτατο ὅριο τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν, ἔναντι καταβολῆς τέλους ἐκμεταλλεύσεως.

Ἄρθρο 4

Ὁ Eisele ἀναλαμβάνει τήν ὑποχρέωση νά προστατεύει τά δικαιώματα τοῦ INRA ἐπί τῶν ἐν λόγω ποικιλιῶν, ἰδίως ἔναντι τῶν ἀπομιμήσεων· ἐπιτρέπεται νά χρησιμοποιεῖ τό σῆμα INRA, τό ὁποῖο προστατεύεται διεθνῶς, καί ἔχει κάθε ἐξουσία πρός ἀνάληψη τῶν ἀναγκαίων δικαστικῶν ἐνεργειῶν.

Ἄρθρο 5

Τό INRA ἀναλαμβάνει νά ὑποχρεώσει τόν ἀνωτέρω ὀργανισμό νά λάβει ὅλα τά ἀναγκαῖα μέτρα γιά νά ἐμποδίζει κάθε ἐξαγωγή πρός τήν Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας τῶν ποικιλιῶν σπόρων πρός σπορά INRA, παρά μέσω τοῦ Eisele.»

5. Μέ τήν συμφωνία αὐτή παρεσχέθη ἔτσι στόν Eisele τό ἀποκλειστικό δικαίωμα παραγωγῆς καί διαθέσεως τῶν ποικιλιῶν INRA στήν Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας. Ὁ Eisele εἰσέφερε τό ἐν λόγω ἀποκλειστικό δικαίωμα στήν ἑταιρία Nungesser KG. Ἔτσι ἡ ἑταιρία αὐτή ὑπεκατεστάθη στά δικαιώματα τοῦ Eisele γιά τίς συμβατικές του σχέσεις μέ τό INRA, ἐκτός σέ ὅ,τι ἀφορᾶ τίς καταχωρίσεις τῶν ποικιλιῶν στό Bundessortenamt, οἱ ὁποῖες ἔγιναν ὅλες ἐπ' ὀνόματι τοῦ Eisele.

Συνεπῶς, οἱ πρός ἐκτέλεση τῆς συμβάσεως τῆς 5ης Ὀκτωβρίου 1965 ἐνέργειες ἀνελήφθησαν ἀπό τήν ἑταιρία Nungesser KG. Ἡ ἑταιρία αὐτή ἐπραγματοποίησε μέχρι τοῦ 1973/1974 τό 20 % περίπου τοῦ συνόλου τῶν πωλήσεών της στήν Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας μέ τίς ποικιλίες INRA. Οἱ σπόροι πρός σπορά INRA πού ἐπωλήθησαν ἀπό τήν Nungesser ἀπό τό 1960 ἕως τό 1972 ἀντεπροσώπευαν κατ' ἔτος πλέον τοῦ 50 % τῆς γερμανικῆς ἀγορᾶς. Ἀπό τό 1974, τό ποσοστό αὐτό ἐμειώθη, ἀλλά ὁ Eisele διετήρησε συνολικῶς πλέον τοῦ 25 % τῆς γερμανικῆς ἀγορᾶς, διότι ἐν τῷ μεταξύ, χωρίς ἐναντίωση τοῦ INRA, ἔλαβε ἄδεια ἀποκλειστικῆς ἐκμεταλλεύσεως ἀπό τόν γαλλικό συνεταιρισμό Limagrain.

6. Ἐξ ἄλλου, τό INRA, τό ὁποῖο ὡς ὀργανισμός δημοσίου δικαίου δέν δύναται νά ἐκμεταλλεύεται, τό ἴδιο, ἐμπορικῶς τίς ποικιλίες του, ἐχορήγησε ἀποκλειστική ἄδεια γία τήν ἐμπορική ἐκμετάλλευση τῶν ποικιλιῶν του στήν γαλλική ἀνώνυμο ἑταιρία σπόρων πρός σπορά ἀραβοσίτου (Frasema). Ὡς ἐκ τούτου, μέ τήν ἀπό 13ης Αὐγούστου 1973 συμφωνία, ἀνέθεσε στήν Frasema τήν ἐκτέλεση ὅλων τῶν προηγουμένων συμβάσεών της.

Ἡ Frasema, συσταθεῖσα στίς 18 Ἰουνίου 1973, ἔχει ὡς ἀποστολή, μεταξύ ἄλλων, νά ἐξασφαλίζει τήν παραγωγή καί τήν πώληση βασικῶν σπόρων πρός σπορά INRA, καθώς καί τήν πώληση καί ἀγορά πρός ἐξαγωγή τῶν σπόρων πρός σπορά INRA. Οἱ δεκαοκτώ μέτοχοί της εἶναι ὅλοι προμηθευτές σπόρων πρός σπορά ἀραβοσίτου ἐγκατεστημένοι στήν Γαλλία· πλέον τοῦ 60 % τοῦ μετοχικοῦ κεφαλαίου της κατέχουν οἱ τέσσερις κύριοι προμηθευτές, μεταξύ τῶν ὁποίων ὁ Limagrain.

7. Σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 4 τοῦ κανονισμοῦ 17 τοῦ Συμβουλίου, τῆς 6ης Φεβρουαρίου 1962, τοῦ πρώτου κανονισμοῦ ἐφαρμογῆς τῶν ἄρθρων 85 καί 86 τῆς συνθήκης ΕΟΚ (ΕΕ εἰδ. ἔκδ. 08/001, σ. 25), ἡ σύμβαση τῆς 5ης Ὀκτωβρίου 1965 ἐκοινοποιήθη στήν Ἐπιτροπή τήν 1η Νοεμβρίου 1965.

8. Κατ' ἐφαρμογή τῶν ἐν λόγω συμφωνιῶν, ἡ Frasema καί ὁ Eisele ἐμπόδισαν τίς εἰσαγωγές ἤ μεταπωλήσεις στήν Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας ἀπό τρίτους, ἀπειλώντας διώξεις ἤ ἄσκηση ἀγωγῶν.

Ἔτσι ἡ ἐπιχείρηση *Louis David KG* ὑπεχρεώθη, στίς 14 Νοεμβρίου 1973, νά συμβιβασθεῖ ἐνώπιον τοῦ Landgericht τοῦ Bad Kreuznach. Βάσει τοῦ ἀνωτέρω συμβιβασμοῦ, ὑπεχρεώθη νά καταβάλει 4 000 DM ὡς ἀποζημίωση, λόγω τοῦ ὅτι εἰσήγαγε ἀπό τήν Γαλλία καί μετεπώλησε στήν Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας, χωρίς ἄδεια τοῦ Eisele, 15 τόννους σπόρων πρός σπορά τῶν ποικιλιῶν INRA, συνοδευομένων ἀπό πιστοποιητικό. Ἐπί πλέον, ἀνέλαβε τήν ὑποχρέωση νά μήν πωλεῖ πλέον ἤ νά θέτει σέ κυκλοφορία χωρίς τήν ἄδεια τοῦ Eisele σπόρους πρός σπορά τῶν ποικιλιῶν INRA.

9. Ἐπίσης, ἡ ἐπιχείρηση *Robert Bomberault*, Argent-sur-Sauldre (Cher), ἀφοῦ κατεχώρισε μία ἀγγελία στήν ἐφημερίδα «Ernährungsdienst», ἐκδιδομένη στό Ἀνόβερο ἀπό τήν Alfred-Strothe-Verlag, ἡ ὁποία περιεῖχε γιά πρώτη φορά προσφορά σπόρων πρός σπορά INRA συνοδευομένων ἀπό πιστοποιητικό, πού ἀγόρασε νομίμως στήν

Γαλλία άπό τούς παραγωγούς τῆς Frasema, άκολούθως δέν τῆς ἐπετράπη ἡ καταχώριση περαιτέρω ἀναλόγων ἀγγελιῶν. Ὁ λόγος τῆς ἀρνήσεως αὐτῆς συνίστατο στίς πιέσεις καί ἀπειλές διώξεων κατά τοῦ ἐκδότου, σέ περίπτωση ἐπαναλήψεως τῶν ἐν λόγω ἀγγελιῶν, πού ἤσκουν τόσο ὁ Eisele ὅσο καί ἡ Frasema, ἐπικαλούμενοι τά ἀποκλειστικά συμβατικά δικαιώματα τοῦ Eisele, καθώς καί τίς νομοθετικές διατάξεις περί τοῦ δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους. Ἡ Frasema ἤσκησε τίς ἴδιες πιέσεις ἐπί τοῦ Bomberault, προκειμένου νά τόν ἀποτρέψει ἀπό τό νά ἐξάγει στήν Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας, μέ διάφορα ἰδίως τηλετυπήματα τῆς 20ῆς, 21ης καί 22ας Φεβρουαρίου 1974.

Ἀφοῦ ὁ Eisele κατεχώρισε στήν ἴδια ἐφημερίδα μία γενική προειδοποίηση κατά κάθε εἰσαγωγῆς σπόρων πρός σπορά INRA χωρίς τήν ἄδειά του, ὁρισμένες γερμανικές ἐπιχειρήσεις, οἱ ὁποῖες ἐνδιεφέρθησαν γιά τήν προσφορά τοῦ Bomberault, ἐδήλωσαν μέ τηλετύπημα ὅτι ὑπαναχωροῦν φοβούμενες τίς διώξεις.

10. Σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 3 τοῦ κανονισμοῦ 17, ὁ Bomberault κατέθεσε καταγγελία στήν Ἐπιτροπή στίς 20 Φεβρουαρίου 1974.

Στηριχθεῖσα στήν ἀνωτέρω καταγγελία καί ἐν ὄψει τῆς κοινοποιήσεως τῆς συμβάσεως τοῦ 1965, ἡ Ἐπιτροπή ἐκίνησε τήν διαδικασία στήν ὑπόθεση αὐτή στίς 25 Ὀκτωβρίου 1976.

Β — Ἡ ἀπόφαση

Στίς 21 Σεπτεμβρίου 1978, ἡ Ἐπιτροπή ἔλαβε τήν ἀπόφαση 78/823/ΕΟΚ περί τῆς διαδικασίας ἐφαρμογῆς τοῦ ἄρθρου 85 τῆς συνθήκης ΕΟΚ (IV/28.824 — δικαίωμα τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους — σπόροι πρός σπορά ἀραβοσίτου) (ABl. L 286, σ. 23), ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τό ἀντικείμενο τῆς παρούσης διαφορᾶς.

Ἡ ἀνωτέρω ἀπόφαση ἀπηυθύνθη, κατά τό ἄρθρο 4, στό INRA, στήν Frasema, στόν K. Eisele, στήν L. C. Nungesser KG καί στήν ἐπιχείρηση Lous David KG.

1. Περίληψη τοῦ διατακτικοῦ

Τό διατακτικό τῆς ἐν λόγω ἀποφάσεως ἔχει ὡς ἀκολούθως:

«Ἄρθρο 1

Τό περιεχόμενο καί ἡ ἐφαρμογή τῶν ἀκολούθων διατάξεων:

α) τῆς ἀπό 14ης καί 16ης Δεκεμβρίου 1960 συμβάσεως περί μεταβιβάσεως ἀπό τό INRA στόν K. Eisele τοῦ δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους στήν Γερμανία,

β) τῆς συναφθείσης τήν 5η Ὀκτωβρίου 1965 μεταξύ τοῦ INRA καί τοῦ K. Eisele συμβάσεως περί ἀποκλειστικότητος τοῦ πολλαπλασιασμοῦ καί τῆς πωλήσεως τῶν σπόρων πρός σπορά ἀραβοσίτου,

γ) τοῦ ἐπιτευχθέντος στίς 14 Νοεμβρίου 1973 συμβιβασμοῦ μεταξύ τοῦ K. Eisele καί τῆς ἐπιχειρήσεως Louis David KG, βάσει τοῦ ὁποίου ἡ τελευταία ἐμποδίζετο νά εἰσάγει καί νά πωλεῖ τούς σπόρους πρός σπορά INRA στήν Γερμανία χωρίς ἄδεια,

παραβιάζουν τό ἄρθρο 85 παράγραφος 1 τῆς συνθήκης:

α) ἡ σύμβαση τῆς 14ης καί 16ης Δεκεμβρίου 1960, κατά τό μέτρο πού ἐπιτρέπει στόν K. Eisele νά ἐπικαλεῖται τά ἰδικά του δικαιώματα τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους, γιά νά ἀντιτάσσεται σέ κάθε εἰσαγωγή ἐντός τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας ἤ σέ κάθε ἐξαγωγή πρός ἄλλο Κράτος μέλος τῆς Κοινότητος σπόρων πρός σπορά ἀραβοσίτου τῶν ποικιλιῶν INRA, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἐγκριθεῖ ἐπισήμως·

β) στήν σύμβαση τῆς 5ης Ὀκτωβρίου 1965:

στό ἄρθρο 1:

ἡ ἀποκλειστικότης τῆς ἀδείας παραγωγῆς μέ πολλαπλασιασμό καί πωλήσεις τῶν ἐπισήμως ἐγκεκριμένων σπόρων

πρός σπορά ἀραβοσίτου τῶν ποικιλιῶν του, τήν ὁποία ἐχορήγησε τό INRA, καθ' ὅσον ἡ ἀποκλειστικότης αὐτή ἑρμηνεύεται καί ἐφαρμόζεται ὡς ἐνέχουσα:

— τήν ὑποχρέωση τοῦ INRA ἤ τῶν ἐλκόντων ἐξ αὐτοῦ δικαιώματα νά μή παράγουν ἤ πωλοῦν σπόρους πρός σπορά μέσω ἄλλων ἀδειούχων ἐκμεταλλεύσεως ἐντός τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας,

— τήν ὑποχρέωση τοῦ INRA ἤ τῶν ἐλκόντων ἐξ αὐτοῦ δικαιώματα νά μή παράγουν ἤ πωλοῦν σπόρους πρός σπορά οἱ ἴδιοι ἐντός τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας,

— τήν ὑποχρέωση τοῦ INRA ἤ τῶν ἐλκόντων ἐξ αὐτοῦ δικαιώματα νά ἐμποδίζουν τούς τρίτους νά ἐξάγουν τά ἐν λόγω προϊόντα στήν Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας χωρίς ἄδεια τοῦ ἀδειούχου ἐκμεταλλεύσεως, πρός χρησιμοποίηση ἤ πώληση ἐκεῖ,

— ἡ ταυτόχρονη ἄσκηση ἀπό τόν Eisele τοῦ ἀπορρέοντος ἐκ τῆς συμβάσεως ἀποκλειστικοῦ δικαιώματός του καί τῶν ἰδικῶν του δικαιωμάτων τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους νά ἐμποδίζει κάθε εἰσαγωγή στήν Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας ἤ κάθε ἐξαγωγή πρός ἄλλο Κράτος μέλος τῶν σχετικῶν σπόρων·

στό ἄρθρο 1:

ἡ ὑποχρέωση τοῦ ἀδειούχου ἐκμεταλλεύσεως, κατά τήν διάρκεια τῶν ἐτῶν πού ἴσχυε ἡ ἐν λόγω ὑποχρέωση, νά μήν παράγει ἤ πωλεῖ σπόρους πρός σπορά ἄλλων ποικιλιῶν ἀραβοσίτου ἐκτός τῶν ποικιλιῶν τοῦ INRA·

στό ἄρθρο 2:

ἡ ὑποχρέωση τοῦ ἀδειούχου ἐκμεταλλεύσεως νά μήν πωλεῖ παρά μόνον σέ ὁρισμένους μεταπωλητές·

στό ἄρθρο 3:

ἡ ὑποχρέωση τοῦ ἀδειούχου ἐκμεταλλεύσεως νά μήν παράγει πλέον τοῦ τρίτου τῶν ἀπαραιτήτων πρός κάλυψη τῶν ἀναγκῶν στό ἔδαφός του σπόρων πρός σπορά καί νά εἰσάγει ἀπό τήν Γαλλία τό ὑπόλοιπο·

στό ἄρθρο 5:

ἡ ὑποχρέωση τοῦ INRA νά προβαίνει στίς ἀπαραίτητες ἐνέργειες, ὥστε νά ἐμποδίζεται κάθε ἐξαγωγή τῶν ποικιλιῶν του πρός τήν Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας, κατά τό μέτρο πού ἡ ὑποχρέωση αὐτή ἀφορᾶ τούς σπόρους πρός σπορά πού ἔχουν ἐγκριθεῖ ἐπισήμως·

γ) στό συμβιβασμό τῆς 14ης Νοεμβρίου 1973:

στό ἄρθρο 1:

ἡ ὑποχρέωση τῆς Louis David KG νά μή πωλεῖ πλέον ἤ νά μή θέτει σέ κυκλοφορία στήν Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας, χωρίς ἄδεια τοῦ γερμανοῦ ἀδειούχου ἐκμεταλλεύσεως, τούς σπόρους πρός σπορά τῶν ποικιλιῶν INRA.

Ἄρθρο 2

Ἡ αἴτηση περί ἐξαιρέσεως σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 85 παράγραφος 3 τῆς συνθήκης, τήν ὁποία ὑπέβαλε ὁ K. Eisele, ἀπορρίπτεται.

...»

2. Περίληψη τῶν αἰτιολογικῶν σκέψεων

Ἀποκλειστικότης τῆς ἀδείας ἐκμεταλλεύσεως

Ὅσον ἀφορᾶ τόν περιοριστικό χαρακτήρα τῆς ἀποκλειστικότητος τῆς ἀδείας ἐκμεταλλεύσεως πού ἐχορηγήθη στόν Eisele, ἡ Ἐπιτροπή ἐθεώρησε ὅτι, παρέχοντας σέ μία μόνο ἐπιχείρηση τήν ἐκμετάλλευση τῶν δικαιωμάτων του τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους ἐντός μιᾶς καθορισμένης περιοχῆς, ὁ χορηγῶν τήν ἄδεια ἐκμεταλλεύσεως στερεῖται καθ' ὅλη τήν διάρκεια τῆς συμβάσεως τῆς δυνατότητος νά χορηγεῖ στήν ἴδια περιοχή ἄδεια ἐκμεταλλεύσεως σέ ἄλλες ἐπιχειρήσεις, γεγονός πού τοῦ στερεῖ τήν

δυνατότητα ἀνταγωνισμοῦ. Ἀναλαμβάνοντας τήν ὑποχρέωση νά μήν παράγει ἤ νά μήν πωλεῖ ὁ ἴδιος στήν καλυπτομένη ἀπό τήν ἄδεια ἐδαφική περιοχή, ὁ παραχωρῶν τήν ἄδεια ἐκμεταλλεύσεως ἀφαιρεῖ ἀπό τόν ἑαυτό του, καθώς καί ἀπό τήν Frasema καί τά μέλη της, τήν δυνατότητα διαθέσεως τῶν ἐν λόγω προϊόντων στήν ἐδαφική αὐτή περιοχή.

Ἐπί πλέον, τό γεγονός ὅτι οἱ τρίτοι δέν δύνανται, χωρίς τήν ἄδεια τοῦ INRA ἤ τοῦ Eisele, νά εἰσάγουν στήν Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας ἤ νά ἐξάγουν ἀπό τήν χώρα αὐτή τούς ἐν λόγω σπόρους πρός σπορά, συμβάλλει στήν κατανομή τῶν ἀγορῶν καί στερεῖ τούς χρησιμοποιοῦντες γερμανούς γεωργούς κάθε δυνατότητος πραγματικῆς διαπραγματεύσεως, ἐφ' ὅσον οἱ σπόροι αὐτοί διατίθενται ἀρχικῶς ἀπό ἕνα καί μόνο προμηθευτή.

Ἡ χορήγηση στόν Eisele τῶν ἀποκλειστικῶν δικαιωμάτων ἐπί τῶν νέων φυτικῶν εἰδῶν τοῦ INRA ἀποτελεῖ συστατικό στοιχεῖο τοῦ συστήματος διανομῆς τῶν ποικιλιῶν INRA στήν Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας, κατά τό μέτρο πού ἡ θέση αὐτή τοῦ ἀδειούχου ἐκμεταλλεύσεως ἠδύνατο νά χρησιμοποιηθεῖ πρός παρεμπόδιση κάθε εἰσαγωγῆς τῶν ἀρχικῶν προϊόντων καί πρός ἐνίσχυση τῆς ἀποκλειστικότητος τῆς ἀδείας ἐκμεταλλεύσεως τόσο ἔναντι τοῦ χορηγήσαντος τήν ἄδεια ἐκμεταλλεύσεως ὅσον καί ἔναντι τῶν τρίτων.

Μή δυνατότης ἐφαρμογῆς τοῦ κανονισμοῦ 26

Ἡ Ἐπιτροπή ἐθεώρησε περαιτέρω ὅτι ἡ ἐξαίρεση πού προβλέπεται στό ἄρθρο 2 τοῦ κανονισμοῦ 26 τοῦ Συμβουλίου τῆς 4ης Ἀπριλίου 1962, περί ἐφαρμογῆς ὁρισμένων κανόνων τοῦ ἀνταγωνισμοῦ στήν παραγωγή καί στήν ἐμπορία τῶν γεωργικῶν προϊόντων (ΕΕ εἰδ. ἔκδ. 03/001, σ. 35) δέν ἐφαρμόζεται ἐν προκειμένω, ἰδίως διά τούς ἑξῆς λόγους:

α) οἱ ἐν λόγω συμφωνίες δέν ἀποτελοῦν ἀναπόσπαστο μέρος οὔτε προέκταση τῆς ἐθνικῆς ὀργανώσεως τῆς ἀγορᾶς τῶν σπόρων πρός σπορά ἀραβοσίτου·

6) οἱ συμφωνίες αὐτές δέν εἶναι ἀπαραίτητες πρός πραγματοποίηση τῶν ἀναφερομένων στό ἄρθρο 39 τῆς συνθήκης στόχων. Τά ἀπαραίτητα πρός τοῦτο μέσα καθωρίσθησαν μέ τόν κανονισμό 2358/71 τοῦ Συμβουλίου, τῆς 26ης Ὀκτωβρίου 1971, περί κοινῆς ὀργανώσεως τῆς ἀγορᾶς στόν τομέα τῶν σπόρων πρός σπορά (ΕΕ εἰδ. ἔκδ. 03/007, σ. 66), οἱ δέ συμφωνίες δέν δύνανται κατά κανένα τρόπο νά ἐνταχθοῦν στό πλαίσιο τῶν διατάξεων τοῦ κανονισμοῦ αὐτοῦ.

Ἰδιάζοντα χαρακτηριστικά τῶν σπόρων πρός σπορά

Ὡς πρός τήν ἐνδεχομένη σκοπιμότητα αὐστηρῆς ἐφαρμογῆς τῶν κανόνων ἀνταγωνισμοῦ λόγω τῶν ἰδιαζόντων χαρακτηριστικῶν τῶν σπόρων πρός σπορά καί τοῦ εἰδικοῦ ἀντικειμένου τοῦ δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους, ἡ Ἐπιτροπή ἐθεώρησε ὅτι τά προϊόντα γιά τά ὁποῖα πρόκειται ἐτέθησαν σέ κυκλοφορία ὑπ' εὐθύνη τοῦ ὀργανισμοῦ πού τά παρήγαγε καί σύμφωνα μέ τίς διατάξεις τῆς κανονιστικῆς ρυθμίσεως πού ἐθεσπίσθησαν ἀκριβῶς γιά νά ἀντιμετωπισθοῦν ὅλοι οἱ κίνδυνοι πού συνδέονται ἀναποσπάστως μέ τά χαρακτηριστικά τῶν φυτικῶν προϊόντων. Δεδομένου ὅτι ἡ προστασία τοῦ ἀδειούχου ἐκμεταλλεύσεως ἔναντι τοῦ ἀνταγωνισμοῦ τοῦ χορηγοῦντος τήν ἄδεια ἐκμεταλλεύσεως, τῶν ἄλλων ἀδειούχων ἐκμεταλλεύσεως ἤ τῶν τρίτων δέν ἐμπίπτει στό εἰδικό περιεχόμενο τοῦ δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους, τό ἄρθρο 36 τῆς συνθήκης δέν δικαιολογεῖ ἐμπόδια στήν ἐλεύθερη κυκλοφορία τῶν σπόρων πρός σπορά, οἱ ὁποῖοι ἔτυχαν ἐπισήμου ἐγκρίσεως καί ἔγιναν κατά αὐτό τόν τρόπο δεκτοί πρός ἐμπορία.

Ἡ μή δυνατότης ἐφαρμογῆς τοῦ ἄρθρου 85 παράγραφος 3 τῆς συνθήκης

Ἡ Ἐπιτροπή ἐθεώρησε ὅτι κατ' ἀρχήν, ὅπως εἶναι ἡ περίπτωση τοῦ διπλώματος εὑρεσιτεχνίας, ἡ ἀποκλειστικότης παραγωγῆς μέ πολλαπλασιασμό πού χορηγεῖ ὁ δικαιοῦχος ἑνός νέου φυτικοῦ εἴδους στόν ἀδειοῦχο ἐκμεταλλεύσεως ἐντός τῆς κοινῆς

άγορᾶς δύναται νά θεωρηθεῖ ὡς πληροῦσα τίς προϋποθέσεις ἐξαιρέσεως πού ἀναφέρεται στό ἄρθρο 85 παράγραφος 3. Ἡ ἀποκλειστικότης πωλήσεως πού συνεπάγεται ἀπαγόρευση τῶν ἐξαγωγῶν δύναται ἐπίσης, σέ ὁρισμένες περιπτώσεις, νά τύχει τῆς ἐξαιρέσεως αὐτῆς, ἰδίως ὅταν φαίνεται ἀναγκαία γιά τήν προστασία μικρῶν ἤ μεσαίων ἐπιχειρήσεων, ὅταν εἰσχωροῦν σέ νέα ἀγορά ἤ προωθοῦν ἕνα νέο προϊόν, εἶναι δέ δυνατές οἱ παράλληλες εἰσαγωγές.

Ἐν προκειμένω, πάντως, ἡ Ἐπιτροπή δέν ἐξήτασε, σέ σχέση μέ τό ἄρθρο 85 παράγραφος 3, τήν ἀποκλειστικότητα παραγωγῆς πού ἐχορηγήθη στόν Eisele, διότι οἱ ἀπαιτούμενες γιά τήν ἐξαίρεση προϋποθέσεις, ἐν πάση περιπτώσει, δέν ἐπληροῦντο λόγω τῆς ἀποκλειστικότητος πωλήσεως καί τῶν ἀπαγορεύσεων τῶν ἐξαγωγῶν, οἱ ὁποῖες τήν συνώδευαν, καί τοῦτο διά τούς ἀκόλουθους λόγους:

α) ἡ περίπτωση τῆς εἰσχωρήσεως σέ μία νέα ἀγορά ἤ τῆς διοχετεύσεως ἑνός νέου προϊόντος ἀπεκλείσθη·

6) ἐν πάση περιπτώσει, ὁ Eisele ἔτυχε ἀπολύτου ἐδαφικῆς προστασίας. Κάθε εἰσαγωγή δι' ἄλλης ὁδοῦ ἐμποδίζετο, παρά τό ἐπίμονο αἴτημα τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας, γεγονός πού δέν ἠδύνατο νά συμβάλει στήν βελτίωση τῆς παραγωγῆς ἤ τῆς διανομῆς προϊόντων κατά τήν ἔννοια τῆς πρώτης προϋποθέσεως τοῦ ἄρθρου 85 παράγραφος 3.

Ἐπί πλέον, τό σύστημα τῆς ἀποκλειστικῆς διανομῆς πού ἐτέθη σέ ἐφαρμογή εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα νά δύνανται οἱ ποικιλίες INRA νά μεταπωλοῦνται στούς χρησιμοποιοῦντες αὐτές Γερμανούς σέ τιμές πού τούς ἀπέκλειαν, σέ σχέση μέ τίς τιμές πού ἐφηρμόζοντο στήν Γαλλία, ἀπό τήν δίκαιη συμμετοχή σέ ἐνδεχόμενα κέρδη κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 85 παράγραφος 3.

Γ — Διαδικασία

Κατά τῆς ἀνωτέρω ἀποφάσεως, ἡ ὁποία τούς ἐκοινοποιήθη τήν 27η Σεπτεμβρίου 1978, οἱ προσφεύγοντες ἤσκησαν τήν παροῦσα προσφυγή. Τό δικόγραφο τῆς προσφυγῆς ἐπρωτοκολλήθη στήν γραμματεία τοῦ Δικαστηρίου στίς 27 Νοεμβρίου 1978.

Μέ τίς διατάξεις τῆς 19ης Ἀπριλίου 1979, 24ης Ἰουλίου 1979, 12ης Σεπτεμβρίου 1979 καί 30ῆς Ἰανουαρίου 1980, τό Δικαστήριο ἔκανε δεκτές ἀντιστοίχως τίς παρεμβάσεις τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου, τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας, τῆς Caisse de gestion des licences végétales καί τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας.

Κατόπιν ἐκθέσεως τοῦ εἰσηγητοῦ δικαστοῦ καί μετ' ἀκρόαση τοῦ γενικοῦ εἰσαγγελέως, τό Δικαστήριο, μέ ἐπιστολή τῆς 2ας Ὀκτωβρίου 1980, ἐκάλεσε τούς διαδίκους νά παράσχουν διευκρινίσεις ἐπί ὁρισμένων θεμάτων οὐσίας, δηλαδή σχετικῶς μέ:

α) τίς ποικιλίες τῶν σπόρων πρός σπορά ἀραβοσίτου, γιά τίς ὁποῖες πρόκειται στήν ὑπό κρίση ὑπόθεση,

6) τό ἐπίπεδο τῶν τιμῶν γιά τούς σπόρους αὐτούς πού ἐπεκράτει στήν Γαλλία καί στήν Γερμανία κατά τήν διάρκεια τῶν πρό τῆς ἀποφάσεως τῆς Ἐπιτροπῆς ἐτῶν, καί

γ) τίς ὑπηρεσίες πού ἡ ἐπιχείρηση Nungesser πράγματι παρέσχε, προκειμένου νά καταστήσει δυνατή τήν χρησιμοποίηση στήν Γερμανία τῶν ἐν λόγω ποικιλιῶν σπόρων πρός σπορά ἀραβοσίτου.

Οἱ διάδικοι ἐκλήθησαν νά συναντηθοῦν, προκειμένου νά ἐξετάσουν μαζί ἄν τά ζητήματα αὐτά ἠδύναντο νά ρυθμισθοῦν μέ κοινή συμφωνία, πρό τῆς ἐνάρξεως τῆς προφορικῆς διαδικασίας. Ἡ συνάντηση αὐτή ἔγινε στίς 19 Ἰανουαρίου 1981 στήν ἕδρα τοῦ Δικαστηρίου. Κατά τήν συνάντηση αὐτή, οἱ διάδικοι δέν συνεφώνησαν ἐφ' ὅλων τῶν ἐπιμάχων σημείων, ἀλλά παρέσχον συμπληρωματικές διευκρινίσεις.

II — Αἰτήματα τῶν διαδίκων

Οἱ *προσφεύγοντες* ζητοῦν ἀπό τό Δικαστήριο:

— νά ἀκυρώσει τήν ἀπόφαση τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς 21ης Σεπτεμβρίου 1978, ἐκτός ὅμως ἀπό τίς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 1 6 τῆς ἀποφάσεως, οἱ ὁποῖες ἀναφέρονται στήν ὑποχρέωση τοῦ ἀδειούχου ἐκμεταλλεύσεως νά μή παράγει ἤ πωλεῖ κατά τήν διάρκεια τῆς συμβάσεως σπόρους πρός σπορά ποικιλίας ἀνταγωνιστικῆς πρός τίς ποικιλίες τοῦ INRA, καθώς ἐπίσης καί τῶν διατάξεων πού ἀναφέρονται στά ἄρθρα 2 καί 3 τῆς συμβάσεως τῆς 5ης Ὀκτωβρίου 1965.

Ἡ *καθ' ἧς* ζητεῖ ἀπό τό Δικαστήριο:

— νά ἀπορρίψει τήν προσφυγή ὡς ἀβάσιμη καί νά καταδικάσει τούς προσφεύγοντες στά δικαστικά ἔξοδα.

III — Λόγοι καί ἐπιχειρήματα τῶν διαδίκων

Οἱ προσφεύγοντες ἐπικαλοῦνται τούς ἀκολούθους λόγους:

α) παράβαση τῶν ἄρθρων 30 καί 36 καί τοῦ ἄρθρου 85 παράγραφοι 1 καί 2 τῆς συνθήκης·

β) παράβαση τοῦ κανονισμοῦ 17/62, ἰδίως τῶν ἄρθρων 4 καί 8 αὐτοῦ καί τοῦ κανονισμοῦ 26/62·

γ) κατάχρηση ἐξουσίας, δεδομένου ὅτι ἡ Ἐπιτροπή δέν ἀπέδειξε μέ ἀκρίβεια τά πραγματικά περιστατικά καί ἀπέστη τῆς παγίας διοικητικῆς πρακτικῆς πού ἠκολούθη προηγουμένως.

Α — Ἐπί τῶν πραγματικῶν περιστατικῶν

1. Παροχές τοῦ Eisele

α) Βλαστητική δύναμη καί βλαστητική ἐνέργεια

Οἱ *προσφεύγοντες* ὑποστηρίζουν ὅτι ἡ Ἐπιτροπή ἐστήριξε τήν ἐκτίμηση τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν ἐν λόγω συμβάσεων στόν ἰσχυρισμό ὅτι οἱ ποσότητες τῶν σπόρων πρός σπορά ἀραβοσίτου πού διετέθησαν στό ἐμπόριο ἐντός τῆς Γαλλίας καί ἐκεῖνες πού ἐξήχθησαν πρός τήν Γερμανία ἦταν περίπου ἴσες. Ἡ προσβαλλομένη ἀπόφαση στηρίζεται στήν ἴδια ἄποψη. Αὐτή εἶναι, ἐν τούτοις, ἐσφαλμένη. Δέν λαμβάνει ὑπ' ὄψη ἰδίως τίς σημαντικές προσπάθειες πού ὤφειλε ὁ Eisele νά καταβάλει γιά νά προσαρμόσει τούς γαλλικούς σπόρους πρός σπορά στίς ἀπαιτήσεις τῆς γερμανικῆς ἀγορᾶς.

Πρός ἀποσαφήνιση τοῦ ἀνωτέρω προβλήματος, οἱ προσφεύγοντες ἀναφέρουν κατ' ἀρχήν ποιές ἦταν οἱ ἀπαιτούμενες προϋποθέσεις στήν Γερμανία, ὅσον ἀφορᾶ τήν βλαστητική ἱκανότητα (Keimfähigkeit) καί ἡ βλαστητική ἐνέργεια (Triebkraft) τῶν σπόρων ἀραβοσίτου πρός σπορά.

Ἡ *βλαστητική ἱκανότητα* εἶναι ἡ μεγίστη ἱκανότητα βλαστήσεως ἑνός σπόρου πρός σπορά ὑπό συνθῆκες ἐργαστηρίου ὅσον τό δυνατόν εὐνοϊκότερες. Ἡ *βλαστητική ἐνέργεια* ἐκφράζει ἀντιθέτως τήν ἱκανότητα βλαστήσεως τοῦ ἴδιου σπόρου πρός σπορά ὑπό συνθῆκες δυσχεροῦς καλλιεργείας, παραδείγματος χάριν σέ κρύο ἤ ξηρό κλίμα.

Εἶναι δυνατόν ἕνας σπόρος πρός σπορά, ὁ ὁποῖος ἔχει ὑψηλή βλαστητική ἱκανότητα, νά διαθέτει χαμηλή βλαστητική ἐνέργεια. Ἡ Ἐπιτροπή δέν λαμβάνει ὑπ' ὄψη, κατά τούς προσφεύγοντας, τίς διαφορές πού ὑφίστανται σχετικῶς μεταξύ τῆς Γαλλίας καί τῆς Γερμανίας. Στήν Γαλλία, ὅπου οἱ συνθῆκες καλλιεργείας τοῦ ἀραβοσίτου εἶναι εὐνοϊκότερες, ἡ βλαστητική ἐνέργεια δέν ἀποτελεῖ ἀντικείμενο εἰδικῆς ρυθμίσεως.

Οἱ κοινοτικοί κανόνες περί βλαστητικῆς ἱκανότητος καθωρίσθησαν μέ τήν ὁδηγία 66/402 τοῦ Συμβουλίου, τῆς 14ης Ἰουνίου 1966, περί τῆς ἐμπορίας τῶν σπόρων δημητριακῶν πρός σπορά (ΕΕ εἰδ. ἔκδ. 03/002, σ. 3). Γιά τούς σπόρους ἀραβοσίτου πρός σπορά, *ἡ ἐλαχίστη βλαστητική ἱκανότητα, γιά νά εἶναι δυνατή ἡ διάθεσή τους στό ἐμπόριο, καθωρίσθη σέ 90 %* τῶν καθαρῶν σπόρων πρός σπορά. Ἐν τούτοις, λόγω τῶν δυσμενῶν κλιματολογικῶν συνθηκῶν στήν Γερμανία, ἡ γερμανική νομοθεσία ἀπαιτεῖ, ἐκτός ἀπό βλαστητική ἱκανότητα 90 %, ἐλάχιστη βλαστητική ἐνέργεια 85 % (Saatgutverordnung Landwirtschaft τῆς 2ας Ἰουλίου 1975, BGBl. I, σ. 1659).

Οἱ σπόροι ἀραβοσίτου πρός σπορά INRA πού εἰσάγονται ἀπό τήν Γαλλία, ἄν καί

ἔχουν ἐλαστητική ἱκανότητα 90 %, διαθέτουν, ὅπως ἀπεδείχθη στήν πρακτική, ἐλαστητική ἐνέργεια πολύ χαμηλή γιά νά εἶναι δυνατόν νά διατεθοῦν στό ἐμπόριο ἐντός τῆς Γερμανίας. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἔπεται ὅτι ὁ ρόλος τῆς ἐπιχειρήσεως Nungesser δέν συνίστατο μόνο στήν ἀγορά καί στήν πώληση τῶν σπόρων πρός σπορά πού εἰσήγοντο ἀπό τήν Γαλλία, ἀλλά στήν συνεχή προσαρμογή τῶν σπόρων αὐτῶν στίς ἀπαιτήσεις τῆς γερμανικῆς νομοθεσίας καί στίς συνθῆκες καλλιεργείας τοῦ ἀραβοσίτου στήν Γερμανία. Πράγματι, οἱ προσφεύγοντες πρέπει πάντοτε νά μεριμνοῦν ὥστε νά μή διακυβεύεται ἡ ποιότης τῶν σπόρων πρός σπορά, ὅπως καθορίζεται ἀπό τίς ἰσχύουσες ρυθμίσεις καί ὅπως τήν ἀπαιτοῦν οἱ χρησιμοποιοῦντες αὐτούς.

Ἡ *Ἐπιτροπή* θεωρεῖ ὅτι οἱ προσφεύγοντες ἐπρομηθεύθησαν ἀπό τήν Γαλλία σπόρους πρός σπορά ἀραβοσίτου INRA, πού ὁποιοσδήποτε γάλλος ἤ γερμανός ἔμπορος ἠδύνατο νά προμηθευθεῖ στήν ἴδια ποιότητα ἀπό τούς ἴδιους γάλλους παραγωγούς.

Παρατηρεῖ ὅτι μέ τό ἄρθρο 5 τῆς ὁδηγίας 66/402 ἡ ἐπιφύλαξη πού ἀφορᾶ τίς συμπληρωματικές καί πλέον αὐστηρές προϋποθέσεις πού ἐνδεχομένως ἐπιβάλλει ἕνα Κράτος μέλος περιορίζεται μόνον στούς σπόρους πρός σπορά πού παράγονται ἐντός τοῦ ἐθνικοῦ ἐδάφους. Κατά συνέπεια, τό ἐμπόριο τῶν σπόρων πρός σπορά πού προέρχονται ἀπό ἄλλο Κράτος μέλος τῆς Κοινότητος δέν δύναται νά ἀποτελέσει ἀντικείμενο νομοθετικῶν ἤ διοικητικῶν περιορισμῶν ἐκ μέρους τῶν γερμανικῶν ἀρχῶν· ἐξ ἄλλου, τό ἐμπόριο δέν περιωρίσθη ἐν προκειμένω.

Συνεπῶς, ἡ προβλεπομένη ἀπό τό γερμανικό δίκαιο ἀπαίτηση ἐλαχίστης ἐλαστητικῆς ἐνεργείας (ἀπό τό 1977 85 %, προηγουμένως 75 %) ἀφορᾶ μόνο τούς σπόρους πρός σπορά πού παράγονται στήν Γερμανία.

Ἐξ ἄλλου, στό ἄρθρο 23 παράγραφος 2 τοῦ γερμανικοῦ νόμου περί ἐμπορίας σπόρων πρός σπορά (Gesetz über den Verkehr mit Saatgut) τῆς 1ης Ἰουλίου 1975 (BGBl. I, σ. 1453) διευκρινίζονται οἱ περιπτώσεις κατά τίς ὁποῖες δέν ἀπαιτεῖται πιστοποίηση τῶν σπόρων πρός σπορά κατά τήν εἰσαγωγή. Τό δεύτερο ἐδάφιο τῆς διατάξεως αὐτῆς ὁρίζει ὅτι:

«Ὅταν οἱ σπόροι πρός σπορά ἔχουν πιστοποιηθεῖ ἤ ἐγκριθεῖ σέ ἄλλο Κράτος μέλος τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος, ἀρκεῖ ... οἱ σπόροι πρός σπορά νά πληροῦν τίς προϋποθέσεις πού ἔχουν καθορισθεῖ στό ἄλλο Κράτος μέλος, ἐφ' ὅσον οἱ προϋποθέσεις αὐτές ἀντιστοιχοῦν τουλάχιστον στίς προϋποθέσεις πιστοποιήσεως ἤ ἐγκρίσεως, πού καθορίζονται στίς ὁδηγίες τοῦ Συμβουλίου καί τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος, περί ἐμπορίας τῶν σπόρων πρός σπορά καί τῶν φυτῶν ...»

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἔπεται, κατά τήν Ἐπιτροπή, ὅτι οἱ συνοδευόμενοι ἀπό πιστοποιητικό στήν Γαλλία σπόροι πρός σπορά ἀραβοσίτου ἠδύναντο νά εἰσαχθοῦν χωρίς διατυπώσεις στήν Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας, ἐφ' ὅσον ἡ γαλλική πιστοποίηση ἱκανοποιοῦσε τίς ἀπαιτήσεις πού προεβλέποντο στήν ὁδηγία 66/402.

Ἀπαντώντας στά ἐρωτήματα πού ἔθεσε τό Δικαστήριο, οἱ *προσφεύγοντες* ἀνέφεραν ὅτι ἡ ὁδηγία τοῦ 1966 καθώρισε, γιά τούς σπόρους ἀραβοσίτου πρός σπορά, ἐλάχιστη ἐλαστητική ἱκανότητα 90 % σέ σχέση πρός τούς καθαρούς σπόρους πρός σπορά. Σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 4 τῆς ὁδηγίας, ἐπετράπη στά Κράτη μέλη νά ἐλαττώσουν τό ἀνωτέρω ποσοστό μέχρι 85 % γιά τούς σπόρους ἀραβοσίτου πρός σπορά. Τό ἄρθρο 5 τῆς ὁδηγίας ὁρίζει ἐπί πλέον ὅτι τά Κράτη μέλη δύνανται νά ὁρίσουν, ἰδίως ὅσον ἀφορᾶ τήν ἐλαστητική ἱκανότητα, συμπληρωματικές ἤ πλέον αὐστηρές προϋποθέσεις γιά τήν δική τους παραγωγή.

Οἱ προσφεύγοντες διευκρίνισαν ὅτι κατά τήν γερμανική νομοθεσία ἀπαιτεῖται, ἀπό τίς 31 Μαΐου 1968, ἐλαχίστη ἐλαστητική ἱκανότητα 85 % τῶν καθαρῶν σπόρων πρός σπορά. Ἐπί πλέον ἀπαιτεῖται *συμπληρωματικῶς* γιά τόν ἀραβόσιτο ἐλαστητική ἐνέργεια τουλάχιστον 75 % τῶν καθαρῶν σπόρων πρός σπορά. Ἀπό τίς 23 Μαΐου 1977, οἱ ἀπαιτούμενη ἐλαχίστη ἐλαστητική ἱκανότητα ἀνῆλθε σέ ποσοστό 90 %, σύμφωνα μέ τούς κοινοτικούς κανόνες, ἐνῶ ἡ ἀποτελοῦσα *συμπληρωματική* προϋπόθεση ἐλαστητική ἐνέργεια καθωρίσθη σέ 85 %.

Οἱ προσφεύγοντες τονίζουν ὅτι ἀπό τό 1968 *ὅλες οἱ προϋποθέσεις* πού ἀφοροῦν τίς ἰδιότητες τῶν σπόρων πρός σπορά, *συνεπῶς καί ἡ βλαστητική ἐνέργεια,* πρέπει νά ἐλέγχονται ἀπό ἐπίσημα ὄργανα (ἄρθρο 12 παράγραφος 1 ἐδάφιο 2, σέ συνδυασμό μέ τό ἄρθρο 10 τοῦ γερμανικοῦ διατάγματος τῆς 31ης Μαΐου 1968, BGBl. I, σ. 566, «Getreidesaatgut-Verordnung»).

Πρίν ἀπό τό 1968, τό γερμανικό δίκαιο δέν προέβλεπε ἔλεγχο τῆς βλαστητικῆς ἐνεργείας, παρά μόνο στήν περίπτωση κατά τήν ὁποία δέν εἶχε ἐπιτευχθεῖ ἡ ἐλαχίστη βλαστητική ἱκανότης.

Οἱ προσφεύγοντες παρατηροῦν ἀκόμη ὅτι ἡ Nungesser παρήγαγε ἕνα τμῆμα τῶν ποικιλιῶν σπόρων πρός σπορά INRA στήν Γερμανία καί εἰσήγαγε ἕνα ἄλλο τμῆμα. Ἄν ἡ βλαστητική ἐνέργεια δέν εἶχε ἐλεγχθεῖ ὅσον ἀφορᾶ τίς εἰσαγωγές, θά ὑφίστατο ὁ κίνδυνος οἱ εἰσαγόμενες ποικιλίες καί οἱ ποικιλίες πού παρήγαγε ἡ Nungesser νά ἐμφανίζουν διαφορετική στάθμη ποιότητος. Ἡ Nungesser ὅμως δέν ἠδύνατο νά ἀποδεχθεῖ τέτοιες διαφορές, διότι οἱ χρησιμοποιοῦντες εἶχαν τήν δικαιολογημένη προσδοκία νά ἔχει τήν ἴδια στάθμη ποιότητος τό σύνολο τῶν ποικιλιῶν ἀραβοσίτου INRA πού ἐμπορεύετο.

Ἡ *Ἐπιτροπή* ἰσχυρίζεται ὅτι τά ὑποστηριζόμενα ἀπό τούς προσφεύγοντες εἶναι βάσιμα ὅσον ἀφορᾶ τήν γερμανική καί κοινοτική νομοθεσία. Δέχεται ὅτι, σύμφωνα μέ τούς γερμανικούς κανόνες τοῦ 1968, ἔπρεπε πάντοτε, γιά τούς σπόρους ἀραβοσίτου πρός σπορά, νά ἐλέγχεται ἐκτός τῆς βλαστητικῆς ἱκανότητος καί ἡ βλαστητική ἐνέργεια.

Ἐμμένει ἐν τούτοις στόν ἰσχυρισμό ὅτι, κατά τό ἄρθρο 23 παράγραφος 2 τοῦ προαναφερθέντος νόμου περί τῆς ἐμπορίας τῶν σπόρων πρός σπορά τῆς πρώτης Ἰουλίου 1975, ἀρκεῖ, γιά νά εἶναι δυνατή ἡ εἰσαγωγή τῶν σπόρων πρός σπορά, νά ἔχουν πιστοποιηθεῖ ἤ ἐγκριθεῖ σέ ἄλλο Κράτος μέλος τῆς ΕΟΚ.

Περαιτέρω, θεωρεῖ ὅτι οἱ προσφεύγοντες δέν ἀπέδειξαν ὅτι ἀπό τούς ἐλέγχους πού διενεργήθησαν ἐπί τῶν εἰσαγομένων σπόρων πρός σπορά προέκυψε ὅτι, παρά τήν ὕπαρξη βλαστητικῆς ἱκανότητος 90 % ἤ πλέον, δέν εἶχε ἐπιτευχθεῖ τό ἀπαιτούμενο ἀπό τήν γερμανική νομοθεσία ποσοστό βλαστητικῆς ἐνεργείας (75 % καί 85 %).

β) Χημική ἐπεξεργασία

Οἱ *προσφεύγοντες* παρατηροῦν ὅτι στήν Γαλλία οἱ σπόροι πρός σπορά ὑφίστανται ἐπεξεργασία μέ χημικές οὐσίες, ἡ χρησιμοποίηση τῶν ὁποίων δέν ἐπιτρέπεται στήν Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας. Τό γεγονός αὐτό ἀποκλείει τήν δυνατότητα γιά τούς συνοδευομένους ἀπό ἐπίσημο πιστοποιητικό καί διατεθέντες ἐντός τῆς Γαλλίας σπόρους πρός σπορά νά εἰσάγονται ἐλευθέρως στήν Γερμανία.

Ἡ *Ἐπιτροπή* ἀμφισβητεῖ τόν ἀνωτέρω ἰσχυρισμό. Ἄν καί στήν Γαλλία χρησιμοποιεῖται ἕνα διαφορετικό προϊόν, αὐτό περιέχει τήν ἴδια χημική οὐσία (ἀνθρακινόνη), ἡ χρησιμοποίηση τοῦ ὁποίου στήν ἴδια ποσότητα ἐπιτρέπεται κατά τήν γαλλική νομοθεσία γιά τήν ἀπολύμανση τῶν σπόρων πρός σπορά.

Ἀπαντώντας στά ἐρωτήματα πού ἔθεσε τό Δικαστήριο, οἱ *προσφεύγοντες* ἰσχυρίζονται ὅτι τά φυτοφάρμακα δύνανται νά εἰσέλθουν στήν Γερμανία μόνον ἐφ' ὅσον ἐγκριθοῦν ἀπό τό ὁμοσπονδιακό ἰνστιτοῦτο γεωργικῆς καί δασικῆς βιολογίας. Τό προϊόν ἀνθρακινόνη δέν περιλαμβάνεται στόν κατάλογο τῶν προϊόντων πού ἐπιτρέπονται στήν Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας.

Ἡ *Ἐπιτροπή* ἀπαντᾶ ὅτι δέν πρόκειται ἐν προκειμένω γιά εἰσαγωγή φυτοφαρμάκων.

Ἀντιθέτως, ὡς πρός τό πρόβλημα τῶν σπόρων πρός σπορά πού εἰσάγονται ἀπό ἄλλο Κράτος μέλος καί ὑπέστησαν ἐπεξεργασία μέ φυτοϋγειονομικά προϊόντα, τό ἄρθρο 23 παράγραφος 2 τοῦ προαναφερθέντος γερμανικοῦ νόμου περί τῆς ἐμπορίας τῶν σπόρων πρός σπορά, τῆς 1ης Ἰουλίου 1975, ὁρίζει ὅτι ἐπιτρέπεται ἡ εἰσαγωγή τῶν σπόρων πρός σπορά πού πληροῦν τίς προϋποθέσεις πού ἐφαρμόζονται σέ ἄλλο Κράτος μέλος τῆς ΕΟΚ.

Ἐξ ἄλλου, τό ὑγειονομικό προϊόν ἀνθρακινόνη ἐπιτρέπεται τόσο στήν Γαλλία ὅσο καί στήν Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας.

γ) Μέγεθος

Οἱ *προσφεύγοντες* ἀναφέρουν ὅτι οἱ σπόροι ἀραβοσίτου πρός σπορά φύονται ὑπό διάφορες μορφές· εἶναι μικροί ἤ μεγάλοι, στρογγυλοί ἤ πεπλατυσμένοι κτλ. Οἱ μηχανές σπορᾶς ἀποθέτουν ἕνα μόνο σπόρο στήν προβλεπομένη ὀπή, πού εἶναι δυνατόν μόνον ἄν ἔχει γίνει ἐπιλογή τῶν σπόρων κατά μέγεθος. Δεδομένου ὅτι οἱ μηχανές σπορᾶς διατίθενται στό ἐμπόριο στήν Γαλλία καί στήν Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας ἀπό διαφόρους κατασκευαστές, οἱ ὁποῖοι προτείνουν διαφορετικά συστήματα καί τύπους, οἱ σπόροι πρός σπορά πρέπει ἀπό ἄποψη μεγέθους νά ἀνταποκρίνονται στίς δύο αὐτές χῶρες σέ διαφορετικές ἀπαιτήσεις.

Οἱ προσφεύγοντες ὑποστηρίζουν ὅτι προσφέρουν σημαντικές ὑπηρεσίες ὅσον ἀφορᾶ τό μέγεθος, δεδομένου ὅτι καθορίζουν τά διάφορα μεγέθη καί παρέχουν στούς γεωργούς τίς ἀναγκαῖες πληροφορίες σχετικά μέ τούς δίσκους διανομῆς πού πρέπει νά χρησιμοποιοῦνται σέ κάθε τύπο τῆς σποράς.

Ἡ *Ἐπιτροπή* δέν ἀμφισβητεῖ ὅτι τό μέγεθος τῶν σπόρων ἔχει κάποια σημασία γιά τήν σπορά. Ἀντιθέτως, δέν θεωρεῖ ὅτι ἡ σχετική μέ τά ἀνωτέρω δραστηριότητα τῶν προσφευγόντων εἶναι σημαντική. Οἱ γάλλοι παραγωγοί προσφέρουν τούς σπόρους ἀραβοσίτου πρός σπορά INRA σέ μία σειρά μεγεθῶν, περίπου 12 ἕως 14, μεταξύ τῶν ὁποίων οἱ ἀγοραστές δύνανται νά ἐπιλέξουν. Κάθε γερμανός ἤ γάλλος ἔμπορος δύναται νά ἐπιλέξει, κατά τόν ἴδιο τρόπο, ἀπό τούς παραγωγούς στήν Γαλλία τά μεγέθη πού ἐπιθυμεῖ.

2. Οἱ τιμές τῶν σπόρων ἀραβοσίτου πρός σπορά INRA στήν Γερμανία καί στήν Γαλλία

Μέ τήν προσβαλλομένη ἀπόφαση ὑποστηρίζεται ὅτι ἡ ἀπόλυτος ἐδαφική προστασία, τῆς ὁποίας τυγχάνουν οἱ προσφεύγοντες, τούς ἐπέτρεψε ἰδίως νά ἐπιβάλουν στούς γερμανούς χρησιμοποιοῦντες γεωργούς τιμές πωλήσεως κατά πολύ ὑψηλότερες ἀπό ἐκεῖνες πού ἐφαρμόζονται στήν Γαλλία γιά τούς ἴδιους σπόρους πρός σπορά. Οἱ προσφεύγοντες ἀμφισβήτησαν τά ἀριθμητικά στοιχεῖα πού προέβαλε ἡ Ἐπιτροπή, ὑποστηρίζοντας ὅτι δέν ὑφίστατο σημαντική διαφορά μεταξύ τῶν τιμῶν πού ἐφηρμόζοντο στήν Γαλλία καί στήν Γερμανία ἤ ἐν πάση περιπτώσει ἡ διαφορά μεταξύ τῶν τιμῶν αὐτῶν δέν εἶχε τήν σημασία πού τούς προσδίδει ἡ Ἐπιτροπή.

Τά στοιχεῖα πού παρέσχον οἱ διάδικοι ὅσον ἀφορᾶ τίς τιμές τῶν σπόρων ἀραβοσίτου πρός σπορά INRA στήν Γερμανία καί στήν Γαλλία ἐπαναλαμβάνονται στόν κατωτέρω πίνακα:

	1972	1973	1974	1975
Τιμές στήν *Γαλλία* σύμφωνα μέ τά στοιχεῖα τῆς *Ἐπιτροπῆς*	3,00 FF	3,00 FF	3,10 FF	4,00 FF
Τιμές στήν *Γαλλία* σύμφωνα μέ τά στοιχεῖα τῶν *προσφευγόντων*	7,00 FF	3,55 FF	3,90 FF	4,20 FF

	1972	1973	1974	1975
Τιμές στήν *Γερμανία* σύμφωνα μέ τά στοιχεῖα τῆς *Ἐπιτροπῆς*	2,70 DM	2,80 DM	2,85 DM	2,90 DM
Τιμές στήν *Γερμανία* σύμφωνα μέ τά στοιχεῖα τῶν *προσφευγόντων*	2,51 DM	2,65 DM	2,70 DM	2,80 DM

Ἡ *Ἐπιτροπή* παρατηρεῖ ὅτι οἱ τιμές πού ἀναφέρει εἶναι οἱ μέσες τιμές ἑνός κιλοῦ Inrakorn (258), χωρίς ΦΠΑ, στό ἴδιο στάδιο διανομῆς. Οἱ γαλλικές τιμές ὑπελογίσθησαν βάσει στοιχείων τῶν δέκα κυριοτέρων ἐπαρχιακῶν γεωργικῶν συνεταιρισμῶν.

Οἱ γερμανικές τιμές ὑπελογίσθησαν ἀπό τήν Ἐπιτροπή βάσει στοιχείων πού παρέσχε ἡ Nungesser καί ἡ ἐπιχείρηση Stroetmann κατ' ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 11 τοῦ κανονισμοῦ 17.

Κατά τούς *προσφεύγοντες*, οἱ τιμές πού ἀναφέρει ἡ Ἐπιτροπή γιά τήν Γαλλία δέν εἶναι ἀντιπροσωπευτικές. Ἡ Ἐπιτροπή διενήργησε κατ' οὐσίαν τίς ἔρευνές της στά περίχωρα τῶν Παρισίων καί δέν ἔλαβε ὑπ' ὄψη τίς κύριες ζῶνες ζητήσεως σπόρων ἀραβοσίτου πρός σπορά. Ἐπί πλέον ἡ Ἐπιτροπή ὑπελόγισε ἁπλῶς τόν μέσον ὅρο τῶν τιμῶν πού συνεκέντρωσε, χωρίς νά προβεῖ σέ καμμία συναγωγή μέσου ὅρου.

Ἡ *Ἐπιτροπή* ὑποστηρίζει ὅτι σημασία εἶχε ἁπλῶς καί μόνον ἡ ἀπόδειξη τοῦ γεγονότος ὅτι οἱ γερμανοί γεωργοί ἔπρεπε νά καταβάλλουν τιμές ὑψηλότερες ἀπό ὅ,τι οἱ γάλλοι γεωργοί. Ὁ σκοπός τῆς συγκρίσεως τῶν τιμῶν πού ἐφαρμόζονται στήν Γερμανία καί στήν Γαλλία δέν ἦτο νά ἀποδειχθεῖ ὅτι οἱ προσφεύγοντες, ἐφαρμόζοντες ὑπερβολικές τιμές, ἐπέδειξαν συμπεριφορά συνιστῶσα κατάχρηση δεσποζούσης θέσεως. Κατά τήν Ἐπιτροπή, πρόκειται ἁπλῶς γιά τόν προσδιορισμό τοῦ μεγέθους τῆς διαφορᾶς στίς τιμές, ἡ ὁποία ἐξ ἄλλου δέν ἦταν 2 % ἤ 20 %, ὅπως ἰσχυρίζονται οἱ προσφεύγοντες, ἀλλά ἐνίοτε 50 % καί πλέον.

Ἡ Ἐπιτροπή περιώρισε τήν ἔρευνά της στίς τιμές τῶν δέκα ἐν λόγω συνεταιρισμῶν, διότι αὐτοί διακινοῦν στήν Γαλλία σημαντικό τμῆμα τῶν σπόρων ἀραβοσίτου πρός σπορά. Τό τμῆμα αὐτό τοποθετεῖται μεταξύ τοῦ ἑνός τετάρτου καί τοῦ ἑνός τρίτου τοῦ συνόλου τῆς διανομῆς σπόρων πρός σπορά στήν Γαλλία.

Ἀπαντώντας στά ἐρωτήματα πού ἔθεσε τό Δικαστήριο, οἱ *προσφεύγοντες* ἐδέχθησαν κατ' ἀρχήν ὅτι, ὅσον ἀφορᾶ τίς τιμές πού ἐφαρμόζονται στήν Γερμανία, ἡ διαφορά μεταξύ τῶν στοιχείων πού προέβαλαν αὐτοί καί τῶν στοιχείων τῆς Ἐπιτροπῆς δέν ἦταν τέτοια, ὥστε νά δύναται νά ἐπηρεάσει τήν ἀπόφαση πού θά ἐκδώσει τό Δικαστήριο. Ἀντιθέτως, ὡς πρός τίς τιμές πού ἐφαρμόζονται στήν Γαλλία, ἡ διάσταση ἀπόψεων μεταξύ τῶν διαδίκων παραμένει σημαντική.

Πρός ὑποστήριξη τῶν σχετικῶν ἀπόψεών τους, οἱ προσφεύγοντες προσεκόμισαν μία μελέτη τοῦ Institut de gestion et d'économie rurale (IGER), συνταχθεῖσα τόν Μάιο τοῦ 1980, στήν ὁποία ἀναφέρεται τό μέσο κόστος ἀνά ἑκτάριο σπόρων ἀραβοσίτου πρός σπορά γιά τά ἔτη 1971-1972 καί 1974-1977. Ἐξ αὐτῆς προκύπτει ὅτι οἱ τιμές σπόρων ἀραβοσίτου πρός σπορά ἦταν οἱ ἀκόλουθες:

— 1972: 416-500 FF ἀνά 100 kg

— 1974: 557-668 FF ἀνά 100 kg

— 1975: 647-776 FF ἀνά 100 kg.

Ἐπί πλέον, προσεκόμισαν ἐπιστολή τῆς Association générale des producteurs de maïs (AGPM) τῆς 3ης Ἀπριλίου 1981, ἀπό τήν ὁποία προκύπτει ὅτι οἱ «συνιστώμενες τιμές» γιά τήν ποικιλία INRA 258 ἦταν:

— 1972: 357,50 FF

— 1973: 377,00 FF

— 1974: 396,50 FF

— 1975: 422,50 FF.

Ἐν ὄψει τῶν ἀνωτέρω τιμῶν, οἱ προσφεύγοντες διώρθωσαν, τά στοιχεῖα τους γιά τίς τιμές στήν Γαλλία κατά τόν ἀκόλουθο τρόπο (τιμή ἀνά 100 kg):

— 1972: 460 FF

— 1973: 355 FF

— 1974: 390 FF

— 1975: 420 FF.

Όσον άφορᾶ τήν δομή τῆς ἀγορᾶς τῶν σπόρων ἀραβοσίτου πρός σπορά στήν Γαλλία, οἱ προσφεύγοντες παρατηροῦν ὅτι ὑπάρχουν πολύ περισσότεροι ἰδιῶτες ἔμποροι πού ἐμπορεύονται τούς σπόρους ἀραβοσίτου πρός σπορά (1 393) παρά συνεταιρισμοί (523). Τό τμῆμα τῆς ἀγορᾶς πού καλύπτει τό ἰδιωτικό ἐμπόριο εἶναι 65 ἕως 70 %, ἐνῶ τό τμῆμα τῶν συνεταιρισμῶν ἀνέρχεται ἀπό 30 ἕως 35 %. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἕπεται ὅτι τά στοιχεῖα πού παρέσχε ἡ Ἐπιτροπή δέν εἶναι ἀντιπροσωπευτικά. Οἱ προσφεύγοντες προσθέτουν ὅτι ἡ ἀγορά σπόρων πρός σπορά στήν Γαλλία ἐμφανίζει σημαντικές διακυμάνσεις τιμῶν, οἱ ὁποῖες ὀφείλονται στό ἐμπόριο πού ἀσκοῦν οἱ ἰδιῶτες, ὁ δέ ρόλος τῶν συνεταιρισμῶν περιορίζεται, κατά κανόνα, στόν κανονικό ἐφοδιασμό τῶν πελατῶν τους.

Ἡ *Ἐπιτροπή* θεωρεῖ ὅτι ἀπό τά ἔγγραφα πού προσεκόμισαν οἱ προσφεύγοντες δέν προκύπτουν στοιχεῖα σχετικά μέ τίς τιμές λιανικῆς πωλήσεως, πού ἐφαρμόζονται ἀπό τούς ἰδιῶτες ἐμπόρους γενικῶς, οὔτε εἰδικῶς μέ τίς ποικιλίες INRA. Ἡ μελέτη πού ἐπραγματοποίησε τό Iger δέν ἀποτελεῖ ἔρευνα περί τοῦ σχηματισμοῦ τῶν τιμῶν στήν γαλλική ἀγορά τῶν σπόρων ἀραβοσίτου πρός σπορά, ἀλλά ἔρευνα περί τῆς ἀποδοτικότητος τῆς καλλιεργείας τοῦ ἀραβοσίτου γενικῶς. Στήν μελέτη δέν ἀναφέρεται καμμία τιμή παρά μόνο τό κόστος χωρίς καμμία ἔνδειξη σχετική μέ τόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο διεπιστώθησαν οἱ τιμές, ἐάσει τῶν ὁποίων ὑπελογίσθη τό κόστος. Ἐπί πλέον, δέν γίνεται μνεία τῶν μεγάλων διακυμάνσεων τῶν τιμῶν πού καταβάλλουν οἱ χρησιμοποιοῦντες καί στίς ὁποῖες ἀναφέρονται οἱ προσφεύγοντες.

Τά ἔγγραφα τῆς AGPM δέν βοηθοῦν ἐπίσης στήν διασαφήνιση τῶν στοιχείων. Οἱ τιμές στίς ὁποῖες ἀναφέρονται δέν εἶναι οἱ πραγματικές τιμές, ἀλλ' ἁπλῶς οἱ τιμές πού ἐπιδιώκουν οἱ παραγωγοί σπόρων πρός σπορά.

Τά στοιχεῖα τῶν προσφευγόντων ὅσον ἀφορᾶ τό τμῆμα πού ἀντιστοιχεῖ στούς συνεταιρισμούς καί στούς ἰδιῶτες ἐμπόρους ἐπί τοῦ συνολικοῦ ὄγκου τῶν συναλλαγῶν, πού ἐπραγματοποιήθησαν στήν Γαλλία στήν ἀγορά τῶν σπόρων ἀραβοσίτου πρός σπορά, ἀποτελοῦν ἁπλούς ἰσχυρισμούς. Ἡ Ἐπιτροπή ἀντιπαραθέτει ἄρθρο πού ἐδημοσιεύθη σέ ἐξειδικευμένο ἔντυπο («Ἡ διάθεση τῶν σπόρων ἀραβοσίτου πρός σπορά», στό *Semences et Progrès* ἀριθ. 22, Ὀκτώβριος/Δεκέμβριος 1979, σ. 21-23), ἀπό τό ὁποῖο προκύπτει ὅτι στό ἐπίπεδο τῆς διανομῆς οἱ συνεταιρισμοί πραγματοποιοῦν τό 57 % τῶν πωλήσεων στούς γεωργούς ἔναντι 43 % γιά τούς ἐμπόρους. Κάθε συνεταιρισμός πωλεῖ κατά μέσο ὅρο στούς γεωργούς 617 στατῆρες ἔναντι 126 στατήρων πού πωλεῖ κάθε ἔμπορος.

Ὑπ' αὐτές τίς προϋποθέσεις, ἡ Ἐπιτροπή ἐμμένει στά στοιχεῖα περί τῶν τιμῶν πού ἀνέφερε προηγουμένως. Ἐξ ἄλλου, παρατηρεῖ ὅτι, γιά τούς ἐν λόγω ὑπολογισμούς, ἐστηρίχθη σέ στοιχεῖα πού παρῆχαν οἱ δέκα σημαντικότεροι συνεταιρισμοί τῶν γαλλικῶν νομῶν, στούς ὁποίους ἡ παραγωγή ἀραβοσίτου εἶναι ἡ ὑψηλότερη.

Ἐπί πλέον, ἰσχυρίσθη ὅτι ἡ γαλλική θυγατρική ἑταιρία Nungesser, στό Στρασβοῦργο, καθώρισε τίς ἀκόλουθες τιμές:

— 1972: 3,20-3,35 FF

— 1973: 3,20-3,30 FF

— 1974: 3,50-3,55 FF

— 1975: 4,20-4,30 FF

οὕτως ὥστε νά ὑφίστανται αἰσθητές διαφορές μεταξύ τῶν τιμῶν στήν Γερμανία.

Β — Νομική ἐκτίμηση

1. Ὡς πρός τό ἀντικείμενο τῆς ἀποφάσεως

Οἱ *προσφεύγοντες* ἰσχυρίζονται ὅτι ἐσφαλμένως ἡ ἀπόφαση τῆς Ἐπιτροπῆς, στό

ἄρθρο 1 στοιχεῖο α, ἀναφέρεται στήν σύμβαση τῆς 14ης καί τῆς 16ης Δεκεμβρίου 1960. Ἡ σύμβαση αὐτή κατηργήθη κατ' οὐσίαν μέ τήν δήλωση τῆς 19ης Ἰανουαρίου καί 9ης Φεβρουαρίου 1961· ἡ ἐκπροσώπηση τῆς INRA ἀπό τόν Eisele γιά τήν καταχώριση τῶν ποικιλιῶν στό Bundessortenamt ἀντικατεστάθη μέ τήν μεταβίβαση τοῦ δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους. Αὐτό κατέστη ἀναγκαῖο διότι ἡ ἐγγραφή στό γερμανικό μητρῶο ποικιλιῶν δέν ἦταν δυνατή παρά μόνον μέσω ἑνός γερμανοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἕπεται ὅτι ὁ Eisele δέν ἠδύνατο νά ἀσκήσει ὁποιαδήποτε δικαιώματα δυνάμει τῆς συμβάσεως τῆς 14ης καί 16ης Δεκεμβρίου 1960, ἡ ὁποία δέν ὑφίστατο πλέον. Τό νά θεωρηθεῖ ἡ σύμβαση αὐτή ἀντίθετη πρός τό ἄρθρο 85 παράγραφος 1 ἰσοδυναμεῖ μέ κατάχρηση ἐξουσίας. Ἀντιθέτως, ὁ Eisele ἠδύνατο νά ἐξακολουθεῖ νά ἀσκεῖ τά δικαιώματα τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους, δυνάμει τῆς ἀπό 19ης Ἰανουαρίου καί 9ης Φεβρουαρίου 1961 μεταβιβάσεως, ἡ ὁποία δέν ἐθίγη μέ τήν ἀπόφαση τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἡ *Ἐπιτροπή* ὑποστηρίζει ὅτι ἡ σύμβαση τῆς 14ης καί 16ης Δεκεμβρίου δέν κατηργήθη μέ τήν μεταγενέστερη ἀπόφαση. Ἡ μεταβίβαση ἁπλῶς ἐτροποποίησε τήν σύμβαση αὐτή, ἡ ὁποία διετηρήθη. Γιά τόν λόγο αὐτό, οἱ δηλώσεις μεταβιβάσεως προεχρονολογήθησαν, φέρουσες ἡμερομηνία 14 Δεκεμβρίου 1960 καί τό προοίμιο τῆς συμβάσεως τοῦ 1965 στηρίζεται ἀκόμη στήν σύμβαση τοῦ 1960.

Ἡ ἀναδρομική σύνδεση τῶν δηλώσεων μεταβιβάσεως τοῦ Ἰανουαρίου 1961 μέ τήν σύμβαση τοῦ Δεκεμβρίου 1960 δεικνύει ὅτι οἱ πράξεις αὐτές ἐσκόπευαν στήν ὀργάνωση τῶν πωλήσεων στήν Γερμανία τῶν ποικιλιῶν ἀραβοσίτου INRA, πού εἶχε προετοιμάσει ἡ σύμβαση τοῦ 1960. Συνεπῶς, δέν παρέσχε στόν Eisele μιά οἰκονομικῶς αὐτόνομη θέση τοῦ κατόχου τῶν δικαιωμάτων τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους.

Ἡ μεταβίβαση δέν ἦταν παρά μία τυπική μεταβίβαση πού ἀπέβλεπε στό νά παρακαμφθοῦν τά ἐμπόδια πού ἔθετε τότε ἡ γερμανική νομοθεσία στήν ἐγγραφή ξένων ποικιλιῶν στό γερμανικό μητρῶο ποικιλιῶν. Ἔπρεπε νά μετατραπεῖ μία ἀλλοδαπή ποικιλία σέ ἐθνική ποικιλία μέσω τῆς μεταβιβάσεως τῆς ποικιλίας σέ γερμανό ὑπήκοο. Ἡ καταχώριση κατέστησε ἀκριβῶς δυνατή τήν δημιουργία μιᾶς τυπικῆς ἐννόμου καταστάσεως πού ἐπέτρεπε ἀπόλυτη ἐδαφική προστασία. Ἔτσι ἡ μεταβίβαση, ἐνῶ εἶναι τυπικῶς ἔγκυρη, δέν πρέπει ἀντιθέτως νά θεωρηθεῖ, ἀπό οἰκονομική ἄποψη, ὡς ἀποτελοῦσα ἁπλῶς στοιχεῖο τοῦ δικαιώματος πωλήσεως πού ἐχορηγήθη στόν Eisele.

Ἐξ ἄλλου, ἡ Ἐπιτροπή τονίζει ὅτι μέ τήν ἀπόφαση διαπιστώνεται, στό ἄρθρο 1, ὅτι ἀφορᾶ «τό περιεχόμενο τῆς συμβάσεως τῆς 14ης καί 16ης Δεκεμβρίου 1960 μέ τήν ὁποία μετεβιβάσθη ἀπό τόν INRA στόν Eisele τό δικαίωμα ἐπί τῶν γερμανικῶν νέων φυτικῶν εἰδῶν». Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἕπεται ὅτι ἡ ἀπόφαση ἀναφέρεται καί στήν μεταβίβαση.

2. Οἱ κοινοτικοί κανόνες ἀνταγωνισμοῦ καί τό δικαίωμα τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους

Οἱ *προσφεύγοντες* ἐκθέτουν ὅτι σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 12 τοῦ γερμανικοῦ νόμου περί προστασίας τῶν φυτικῶν εἰδῶν, τῆς 20ῆς Μαΐου 1968 (Sortenschutzgesetz 1968, BGBl. I, σ. 429), τό δικαίωμα ἐπί τοῦ νέου εἴδους ἀνήκει στόν δημιουργό του. Στόν δημιουργό ὀφείλεται ἀρχικῶς ἡ καλλιέργεια ἤ ἡ ἀνακάλυψη τῆς ἐν λόγω ποικιλίας ἤ στόν ἔλκοντα ἐξ αὐτοῦ δικαίωμα. Δυνάμει τῆς συμβάσεως τῆς 19ης Ἰανουαρίου καί 9ης Φεβρουαρίου 1961, ὁ Eisele κατέστη δικαιοδόχος τοῦ παραγωγοῦ, τοῦ INRA. Δυνάμει τοῦ ἄρθρου 15 παράγραφος 1 τοῦ προαναφερθέντος νόμου, ὁ Eisele κατέστη κάτοχος τοῦ ἀποκλειστικοῦ δικαιώματος παραγωγῆς πρός ἐμπορία καί ἐμπορίας τῶν σπόρων πρός σπορά πού παρά-

γονται μέ πολλαπλασιασμό τῶν σπόρων τῆς πολλαπλασιαζομένης ποικιλίας.

Κατά τούς προσφεύγοντες, τό ἄρθρο 15 παράγραφος 1 τοῦ γερμανικοῦ νόμου περί προστασίας τῶν φυτικῶν εἰδῶν παρέχει ἐπίσης στόν κάτοχο τοῦ δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους τό δικαίωμα *νά ἀπαγορεύει* τήν εἰσαγωγή, χωρίς ἄδειά του, τῶν σπόρων πρός σπορά τῆς προστατευομένης ποικιλίας ἐντός τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας. Αὐτή εἶναι ἡ ἑρμηνεία πού ἔδωσε τό Ὁμοσπονδιακό Ἀνώτατο Δικαστήριο στά ἄρθρα 6 καί 35 τοῦ παλαιοῦ νόμου περί τῶν σπόρων πρός σπορά, ἡ διατύπωση τῶν ὁποίων εἶναι παρόμοια μέ τήν διατύπωση τοῦ παρόντος νόμου, στήν ἀπόφαση τῆς 29ης Φεβρουαρίου 1968 (GRUR 1968, σ. 195), ἡ ὁποία ἀφοροῦσε τήν ποικιλία πατάτας «Voran». Τό Ἀνώτατο Δικαστήριο ἐστηρίχθη στήν ἀρχή τῆς ἐδαφικότητος, ἡ ὁποία ἐφαρμόζεται στό δικαίωμα προστασίας τῶν φυτικῶν εἰδῶν, κατά μείζονα δέ λόγο, δικαιολογεῖται στό δίκαιο περί διπλωμάτων εὑρεσιτεχνίας.

Ἡ Ἐπιτροπή, μέ τήν ἐπίδικη ἀπόφαση προσεπάθησε νά παρακάμψει τά ἀνωτέρω ἔννομα ἀποτελέσματα, πού ἀπορρέουν ἀπό τό γερμανικό δίκαιο, μέσω τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ δικαίου τοῦ ἀνταγωνισμοῦ. Μία τέτοια ἐφαρμογή εἶναι ἐν τούτοις ἀσυμβίβαστη πρός τήν ἑρμηνεία πού δίδεται γενικῶς στούς ἰσχύοντες στά περισσότερα Κράτη μέλη νόμους περί προστασίας τῶν νέων φυτικῶν εἰδῶν. Οἱ νόμοι ἐθεσπίσθησαν εἰς ἐκτέλεση τῆς διεθνοῦς συμβάσεως πού συνήφθη στό Παρίσι στίς 2 Δεκεμβρίου 1961, περί τῆς προστασίας τῶν νέων φυτικῶν εἰδῶν (UNTS 815, 89). Μέ τήν σύμβαση αὐτή καθιερώνεται ἐπίσης ἡ ἀρχή τῆς ἐδαφικότητος.

Περαιτέρω, οἱ προσφεύγοντες ἰσχυρίζονται ὅτι οἱ ἀρχές πού ἔθεσε τό Δικαστήριο ὅσον ἀφορᾶ τήν δυνατότητα προσβολῆς τοῦ κοινοτικοῦ δικαιώματος λόγω τῆς ἀσκήσεως τῶν δικαιωμάτων διομηχανικῆς ἰδιοκτησίας δέν δύναται νά ἐφαρμοσθοῦν στήν ὑπό κρίση ὑπόθεση, διότι τό δικαίωμα τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους ἐμφανίζει εἰδικά χαρακτηριστικά, τά ὁποῖα ἀπαιτοῦν αὐστηρή ἐφαρμογή τῆς ἀρχῆς τῆς ἐδαφικότητος.

Πρῶτον, ἡ καλλιέργεια τῶν σπόρων πρός σπορά ἐξαρτᾶται ἀπό τίς κλιματολογικές συνθῆκες καί τήν φύση τοῦ ἐδάφους, κάθε δέ ποικιλία ἀπαιτεῖ εἰδικές φροντίδες.

Δεύτερον, προκειμένου περί ὑβριδίων σπόρων, ὁ δημιουργούμενος σπόρος πρός σπορά πρέπει νά ἀναπαράγεται συνεχῶς μέ μία βιολογική διαδικασία, οὕτως ὥστε νά εἶναι δυνατή ἡ διατήρησή του.

Τρίτον, ἡ δημιουργία μιᾶς νέας ποικιλίας σπόρων πρός σπορά καί οἱ φροντίδες πού ἀπαιτεῖ καθιστοῦν ἀναγκαία, σέ σχέση μέ τό δίπλωμα διομηχανικῆς εὑρεσιτεχνίας, τήν καταβολή ἐντατικοτέρων καί πλέον προσαρμοσμένων στά ἰδιάζοντα χαρακτηριστικά κάθε χώρας προσπαθειῶν.

Ἡ *Ἐπιτροπή* ἀναφέρει, κατ' ἀρχάς, συνοπτικῶς τήν νομολογία τοῦ Δικαστηρίου, μέ τήν ὁποία ἐτέθη ἡ ἀρχή ὅτι ἡ μεταβίβαση ἀποκλειστικῶν δικαιωμάτων πρός τόν σκοπό παροχῆς ἀπόλυτης προστασίας στήν ἐμπορία προϊόντων σέ μία ἐδαφική περιοχή ἔναντι τῆς εἰσαγωγῆς πανομοιοτύπων προϊόντων συνιστᾶ παράβαση τῶν κανόνων πού ἀποβλέπουν στήν προστασία τοῦ ἐλευθέρου ἀνταγωνισμοῦ (ἀπόφαση τῆς 13ης Ἰουλίου 1966, ὑπόθεση 56 καί 58/64, Grundig καί Consten κατά Ἐπιτροπῆς, Slg. 1966, σ. 321· ἀπόφαση τῆς 11ης Φεβρουαρίου 1971, ὑπόθεση 40/70, Sirena κατά Eda, Slg. 1971, σ. 69· ἀπόφαση τῆς 15ης Ἰουνίου 1976, ὑπόθεση 51/75, EMI Records κατά CBS United Kingdom, Slg. 1976, σ. 811· ἀπόφαση τῆς 20ῆς Ἰουνίου 1978, ὑπόθεση 28/77, Tepea κατά Ἐπιτροπῆς, Slg. 1978, σ. 1391).

Ἡ ἐπίδικη ἀπόφαση στηρίζεται στίς ἴδιες ἀρχές. Οἱ ἐπιπτώσεις ἐπί τοῦ ἐμπορίου μεταξύ τῶν Κρατῶν μελῶν ἀποτελοῦν ἄμεσο ἀποτέλεσμα τῆς ἀπόλυτης ἐδαφικῆς προστασίας πού παρεσχέθη γιά τήν Γαλλία καί τήν Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας. Ὅπως ἀναφέρεται στήν ἀπόφαση, οἱ προσφεύγοντες, σέ συνεργασία μέ τό INRA καί τήν Frasema, παρέβησαν τό ἄρθρο 85 παράγραφος 1 τῆς συνθήκης ΕΟΚ λόγω τοῦ ὅτι, ἀφ' ἑνός, ὁ Eisele ἀπέκτησε, βάσει τῆς συμβάσεως μέ τήν ὁποία τοῦ ἐχορηγήθη ἡ ἄδεια ἀποκλειστικῆς πωλήσεως, τά δικαιώματα τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους πού τοῦ ἐπέτρεψαν νά τυγχάνει ἀπόλυτης ἐδαφικῆς προστασίας στήν ἐθνική ἀγορά τῆς ὁποίας ἀπελάμβανε τῆς

ἐν λόγω ἀποκλειστικότητος καί διότι, ἀφ' ἑτέρου, ἐξεμεταλλεύθη πράγματι τά δικαιώματα αὐτά κατόπιν συμφωνίας μέ τό ἄλλο συμβαλλόμενο στήν σύμβαση μέρος, γιά νά προστατεύσει τήν ἀγορά του καλύπτοντας τά δικαιώματα αὐτά μέ πρόσθετη συμβατική προστασία ἔναντι τῶν ἐξαγωγῶν.

Ὡς πρός τίς ἀντιρρήσεις πού διετύπωσαν οἱ προσφεύγουσες, στηριζόμενες στήν φύση τοῦ δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους, ἡ Ἐπιτροπή τονίζει ὅτι ἡ νομολογία τοῦ Δικαστηρίου διέκρινε σαφῶς μεταξύ δύο διαφορετικῶν περιπτώσεων: πρῶτον, τῆς περιπτώσεως τῆς μονομεροῦς ἀσκήσεως ἀπό μία ἐπιχείρηση τῶν δικαιωμάτων τῆς βιομηχανικῆς ἰδιοκτησίας, ἡ ὁποία περιορίζεται ἀπό τήν ἀρχή τῆς ἐλεύθερης κυκλοφορίας (ἄρθρο 30 τῆς συνθήκης), ἐν ὄψει τῶν ἰδιαζόντων χαρακτηριστικῶν τῶν ἐπικαλουμένων δικαιωμάτων καί τῶν λόγων πού δικαιολογοῦν τήν ἄσκηση τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν (ἄρθρο 36 τῆς συνθήκης), καί, δεύτερον, τῆς περιπτώσεως τῆς συμπράξεως δύο ἐπιχειρήσεων ὡς πρός τήν ἄσκηση τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν ἤ τῆς μονομεροῦς ἀσκήσεως πού στηρίζεται σέ περιοριστική τοῦ ἀνταγωνισμοῦ συμφωνία; κατά τήν ὁποία οἱ ἀνωτέρω δικαιολογίες δέν ἔχουν τήν ἴδια σημασία. Πράγματι, στήν δεύτερη περίπτωση, ἡ ὁποία ἀντιστοιχεῖ στήν ὑπό κρίση ὑπόθεση, ὁ σκοπός τῆς ἀποκλειστικότητος παύει νά εἶναι θεμιτός, κατά τό μέτρο πού γίνεται ἐπίκληση τῆς ἀποκλειστικότητος γιά νά ἐνισχυθεῖ μία πρακτική ἤ μία συμφωνία πού περιορίζει τόν ἀνταγωνισμό.

Ἐπί πλέον, τό κοινοτικό δίκαιο δέν ἀνέχεται ἐμπόδια στίς παράλληλες εἰσαγωγές στήν περίπτωση τῶν δικαιωμάτων τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους (ἀπόφαση τῆς 31ης Ὀκτωβρίου 1974, ὑπόθεση 15/74, Centrafarm κατά Sterling Drug, Slg. 1974, σ. 1147· ἀπόφαση τῆς 29ης Φεβρουαρίου 1968, ὑπόθεση 24/67, Parke, Davis, κατά Probel, Slg. 1968, σ. 85· ἀπόφαση τῆς 8ης Ἰουνίου 1971, ὑπόθεση 78/70 Deutsche Grammophon κατά Metro, Slg. 1971, σ. 487).

Ἱστορικῶς, τό δικαίωμα τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους ἀποτελεῖ ἁπλῶς ἀπόρροια τοῦ δικαίου περί εὑρεσιτεχνίας. Ἡ συγγένεια αὐτή διαφαίνεται στήν δομή τῶν δύο δικαιωμάτων κυριότητος, κατά τόν ἴδιο τρόπο πού οἱ ἀνομοιότητες ἐξηγοῦνται ἀπό τίς φυσικές διαφορές τοῦ ἀντικειμένου τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν. Ἔτσι, τόσο τό γερμανικό ὅσο καί τό γαλλικό δίκαιο παρέχουν τίς ἴδιες δυνατότητες ἐκμεταλλεύσεως στόν δικαιοῦχο τοῦ διπλώματος εὑρεσιτεχνίας καί στόν δημιουργό νέου εἴδους, ἐκτός ὅσον ἀφορᾶ τήν «χρησιμοποίηση» τῶν σπόρων πρός σπορά, διότι τότε θά ἀπηγορεύετο νά χρησιμοποιοῦνται γιά τούς σκοπούς γιά τούς ὁποίους κανονικῶς προορίζονται. Γιά παρεμφερεῖς λόγους πρέπει νά παρέχεται ἡ εὐχέρεια δημιουργίας παραγωγῶν ποικιλιῶν. Ὅπως στό δίκαιο περί διπλωμάτων εὑρεσιτεχνίας, ἡ προστασία περιορίζεται χρονικῶς καί παρέχεται μόνο ἐπί ἀνταλλάγματι καί πρός ἐξυπηρέτηση τοῦ δημοσίου συμφέροντος. Ὅπως καί γιά τά διπλώματα εὑρεσιτεχνίας ἐπιβάλλεται ἡ ὑποχρέωση δημοσιεύσεως, ἡ ὁποία ἔχει ὡς ἀντικείμενο νά ἐξασφαλίσει, μετά τήν λήξη τῆς περιόδου προστασίας, τόν ἐμπλουτισμό τῆς συλλογικῆς γνώσεως, ἔτσι καί τό δικαίωμα τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους ἐπιβάλλει στόν δημιουργό τήν ὑποχρέωση νά ἐξασφαλίζει τήν ὕπαρξη γιά τήν διατήρηση τῆς προστατευομένης ποικιλίας.

Ἐπί πλέον, τό ἐθνικό δικαίωμα τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους δέχεται, ὅπως καί τό ἐθνικό δίκαιο περί τῶν διπλωμάτων εὑρεσιτεχνίας, τήν ἀρχή τῆς ἀναλώσεως τοῦ δικαιώματος μόλις ὁ δικαιοῦχος, ἤ πρόσωπο ἐξουσιοδοτημένο ἀπ' αὐτόν, ἐμπορεύεται γιά πρώτη φορά τό προστατευόμενο εἶδος.

Κατά τήν Ἐπιτροπή, αὐτό σημαίνει ἰδίως, καί ἀποτελεῖ γενικῶς τό ἀντικείμενο τοῦ δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους, ὅτι τό πεδίο προστασίας τοῦ δικαιώματος ἀποκλειστικότητος καλύπτει μόνον τήν ταυτότητα τῆς ποικιλίας ὅπως αὐτή προκύπτει μέ τόν καθορισμό τοῦ διακεκριμένου χαρακτῆρος. Τά μέτρα διατηρήσεως τῆς ποιότητος, ἡ προστασία τῆς φήμης καί ὁ ἔλεγχος τῶν πωλήσεων πού συνδέονται μέ αὐτά δέν συμπεριλαμβάνονται. Δέν συμπεριλαμβάνονται ἐπίσης διότι μόνο ἡ προσπάθεια ἐπιλογῆς, ὡς τοιαύτη, δηλαδή ἡ δημιουργία ἤ ἡ ἀνακάλυψη μιᾶς νέας ποι-

κιλίας, προστατεύεται άπό κάθε άπομίμηση έκ μέρους τρίτων. Άντιθέτως, ή διατήρηση καί ή έγγύηση τῆς άποδοτικότητος τῆς ποικιλίας στούς διαφόρους τόπους δέν έμπίπτουν στό δικαίωμα τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους καί δέν ἔχουν σχέση μέ τόν σκοπό του.

Ἡ Ἐπιτροπή θεωρεῖ ὅτι ἡ ἀναφορά στήν ἀρχή τῆς «ἐδαφικότητος» σέ σχέση μέ τό δικαίωμα τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους δέν λαμβάνει ὑπ' ὄψη ὅτι ἡ στηριζομένη στήν ἀρχή αὐτή διάκριση ὁδηγεῖ ἀναπόφευκτα σέ σύγκρουση μέ τίς θεμελιώδεις ἀρχές τῆς ὀργανώσεως τῆς κοινῆς ἀγορᾶς.

Ἡ Ἐπιτροπή ὑπογραμμίζει ὅτι ἀπό τό ἄρθρο 15 παράγραφος 4 τοῦ γερμανικοῦ νόμου, περί προστασίας τῶν φυτικῶν εἰδῶν, προκύπτει ὅτι ἡ ἄδεια τοῦ δικαιούχου δέν εἶναι ἀναγκαία στήν περίπτωση κατά τήν ὁποία τό ὑλικό πολλαπλασιασμοῦ τῆς προστατευομένης ποικιλίας μετατίθεται σέ ἐδαφική περιοχή, ὅπου ἡ ἀντίστοιχη προστασία ἐξασφαλίζεται γιά τίς ποικιλίες τοῦ εἴδους αὐτοῦ. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω συνάγει ὅτι ἡ γερμανική νομοθεσία ἀναγνωρίζει τώρα ὅτι κατ' ἀρχήν ἡ ἀνάλωση τοῦ δικαιώματος πρέπει νά λειτουργεῖ καί σέ διεθνές ἐπίπεδο.

Ἐπί πλέον, τό ἐν λόγω ἄρθρο 15 παράγραφος 4 ἐτροποποιήθη ἀκριβῶς βάσει τῆς προαναφερθείσης συμβάσεως τῆς 2ας Δεκεμβρίου 1961 περί προστασίας τῶν νέων φυτικῶν εἰδῶν, γεγονός πού δεικνύει ὅτι ἡ ἄρνηση χορηγήσεως προστασίας ἀπό παράλληλες εἰσαγωγές δέν ἀντίκειται πρός αὐτή.

Τό ἐπιχείρημα τῶν προσφευγόντων, κατά τό ὁποῖο τό δικαίωμα τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους ἐμφανίζει ἰδιάζοντα χαρακτηριστικά πού ἐξαρτῶνται ἀπό τίς κλιματολογικές συνθῆκες καί τήν φύση τοῦ ἐδάφους καί, κατά συνέπεια, ἀπό ἐθνικά ἰδιάζοντα χαρακτηριστικά, δέν εἶναι πρόσφορο. Πρόκειται ἐδῶ γιά παράγοντες πού παρεμβάλλονται μόνο μετά τήν παραγωγή καί τήν ἐμπορία τῶν σπόρων πρός σπορά καί δέν ἀφοροῦν τό εἰδικό ἀντικείμενο τῆς προστασίας τῶν νέων φυτικῶν εἰδῶν. Ἀντιθέτως, πρόκειται γιά ἐξωτερικές συνθῆκες πού ἀφοροῦν ὅλες τίς ποικιλίες ἀκόμη καί ἐκεῖνες πού δέν προστατεύονται.

Ἐν συμπεράσματι, καίτοι μία ἐξαίρεση ἀπό τήν ἀρχή τῆς ἐλεύθερης κυκλοφορίας δέν δικαιολογεῖται στήν ὑπό κρίση ὑπόθεση, οἱ ἀρχές πού καθιερώθησαν μέ τήν ἀπόφαση τῆς 31ης Ὀκτωβρίου 1974 (Centrafarm κατά Sterling Drug, 15/74, Slg. 1974, σ. 1147) ἔχουν ἐφαρμογή. Κατά τήν Ἐπιτροπή, οἱ προσφεύγοντες δέν ἠδύναντο, συνεπῶς, ἐν ὀνόματι τῆς προστασίας τῶν νέων φυτικῶν εἰδῶν, νά ἐπικαλεσθοῦν ἕνα δικαίωμα γιά νά ἀντιταχθοῦν στίς εἰσαγωγές προϊόντων, τά ὁποῖα εἶχαν ἤδη διατεθεῖ στό ἐμπόριο ἐντός τῆς Γαλλίας ἀπό τόν ἴδιο τόν γάλλο κάτοχο τοῦ δικαιώματος ἤ μέ τήν συγκατάθεσή του. Ὁ λόγος εἶναι ὅτι πρέπει νά λαμβάνονται ὑπ' ὄψη τά ἰδιάζοντα χαρακτηριστικά μιᾶς παραγώγου κτήσεως, ἐκτός ἐάν ὑφίστανται μεταξύ δικαιοπαρόχου καί δικαιοδόχου δεσμοί, οἱ ὁποῖοι οἰκονομικῶς δικαιολογοῦν μεταξύ τῶν μερῶν, κατόχων τοῦ ἀποκλειστικοῦ δικαιώματος, κατανομή τῶν ζημιῶν καί τῶν κερδῶν πού ἀπορρέουν ἀπό τήν ἐκμετάλλευση τοῦ δικαιώματος αὐτοῦ. Ἕνας τέτοιος δεσμός ὑφίσταται ἐν προκειμένω. Στήν περίπτωση αὐτή ὁ ἀρχικός κάτοχος τοῦ δικαιώματος κυριότητος ἐξασφαλίζει, σύμφωνα μέ τήν βούλησή του καί μέ τά μέτρα πού ἔλαβε, τήν ἀμοιβή πού τό εἰδικό ἀντικείμενο τοῦ δικαιώματος κυριότητος ἔπρεπε νά τοῦ ἀποφέρει.

3. Ἀποκλειστικότης καί κανόνες ἀνταγωνισμοῦ

Οἱ *προσφεύγοντες* παρατηροῦν ὅτι ἡ Ἐπιτροπή, μέ τό ἄρθρο 1 στοιχεῖο 6 τῆς ἀποφάσεώς της, ἔκρινε ὅτι τό ἄρθρο 1 τῆς συμβάσεως τῆς 5ης Ὀκτωβρίου 1965 παρέβη τό ἄρθρο 85 παράγραφος 1 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, καθ' ὅσον ἡ ἀποκλειστικότης τῆς ἀδείας ἐκμεταλλεύσεως πού ἐχορηγήθη ἀπό τό INRA ἑρμηνεύεται ὡς συνεπαγομένη:

— τήν ἄσκηση ἀπό τόν Eisele τοῦ συμβατικοῦ ἀποκλειστικοῦ του δικαιώματος καί τῶν ἰδικῶν του δικαιωμάτων τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους γιά νά ἐμποδίζει κάθε εἰσαγωγή τῶν προϊόντων γιά τά ὁποῖα πρόκειται.

Τό τμῆμα αὐτό τῆς ἀποφάσεως τῆς Ἐπιτροπῆς σύγκειται ἀπό δύο στοιχεῖα: ἡ ἄσκηση ἀπό τόν Eisele τοῦ ἀπορρέοντος ἐκ τῆς συμβάσεως ἀποκλειστικοῦ του δικαιώματος, ἀφ' ἑνός, καί ἡ ἄσκηση τῶν ἰδικῶν του δικαιωμάτων τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους, ἀφ' ἑτέρου, γιά νά ἐμποδίσει κάθε εἰσαγωγή προϊόντων INRA, κρίνονται ἀντίθετες πρός τό κοινοτικό δίκαιο.

Κατά τό μέτρο πού ἡ σύμβαση τῆς 5ης Ὀκτωβρίου 1965 ἦταν ἀντίθετη πρός τό κοινοτικό δίκαιο, καθ' ὅσον ὁ Eisele ἤσκησε τό ἀπορρέον *ἀπό τήν σύμβαση ἀποκλειστικό του δικαίωμα* γιά νά ἐμποδίζει κάθε εἰσαγωγή, ἡ ἀπόφαση δέν ἔχει νόημα καί πρέπει νά ἀκυρωθεῖ ὡς φέρουσα τό στίγμα τῆς καταχρήσεως ἐξουσίας.

Κατά τό μέτρο πού τό τμῆμα αὐτό τῆς ἀποφάσεως ἀπαγορεύει στόν Eisele νά ἀσκήσει τά ἰδικά του *δικαιώματα τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους,* γιά νά ἐμποδίζει κάθε εἰσαγωγή προϊόντων INRA στήν Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας, οἱ προσφεύγοντες παραπέμπουν στίς παρατηρήσεις τους πού ἀνεφέρθησαν ἀνωτέρω (ὑπ' ἀριθ. 2).

Ὅσον ἀφορᾶ τήν ἄδεια ἀποκλειστικῆς ἐκμεταλλεύσεως, οἱ προσφεύγοντες ἰσχυρίζονται ἀκολούθως ὅτι αὐτή οὐδόλως ἀντίκειται πρός τό κοινοτικό δίκαιο. Αὐτό προκύπτει ἰδίως ἀπό τήν σύμβαση περί τοῦ κοινοτικοῦ διπλώματος εὑρεσιτεχνίας (ΑΒl. 1976, L 17, σ. 1).

Σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 43 παράγραφος 1 τῆς ἀνωτέρω συμβάσεως, τό κοινοτικό δίπλωμα εὑρεσιτεχνίας δύναται νά ἀποτελέσει ἀντικείμενο ἀδειῶν ἐκμεταλλεύσεως γιά ὁλόκληρη ἤ τμῆμα ἐδαφικῆς περιοχῆς ἐπί τῆς ὁποίας παράγει τά ἀποτελέσματά του. Οἱ ἄδειες ἐκμεταλλεύσεως δύνανται νά εἶναι ἀποκλειστικές ἤ μή.

Ὁ κάτοχος τοῦ κοινοτικοῦ διπλώματος εὑρεσιτεχνίας δύναται συνεπῶς νά χορηγήσει βάσει τοῦ διπλώματός του εὑρεσιτεχνίας μία περιορισμένη ἐδαφικῶς ἄδεια ἀποκλειστικῆς ἐκμεταλλεύσεως. Συγκεκριμένα, ἄν τό INRA ἦταν δικαιοῦχος κοινοτικοῦ διπλώματος εὑρεσιτεχνίας, θά ἠδύνατο νά χορηγήσει ἄδεια ἀποκλειστικῆς ἐκμεταλλεύσεως στήν ἐπιχείρηση Nungesser γιά τό ἔδαφος τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας. Ἡ διάταξη αὐτή τῆς εὐρωπαϊκῆς συμβάσεως περί τοῦ διπλώματος εὑρεσιτεχνίας δεικνύει ὅτι τά Κράτη μέλη εἶχαν καί ἔχουν τήν γνώμη ὅτι ἡ ἄδεια ἐκμεταλλεύσεως τοῦ διπλώματος εὑρεσιτεχνίας πρέπει νά περιλαμβάνει ἐπίσης περιορισμένα ἐδαφικῶς ἀποκλειστικά δικαιώματα ἐκμεταλλεύσεως.

Ἡ *Ἐπιτροπή,* ἀντικρούοντας τόν ἀνωτέρω ἰσχυρισμό, σημειώνει ὅτι ἡ σύμβαση τοῦ 1965 ἀναγνωρίζει στόν Eisele τό ἀποκλειστικό δικαίωμα νά πωλεῖ τούς σπόρους ἀραβοσίτου πρός σπορά INRA καί νά παράγει τό τρίτο τῆς συνολικῆς ποσότητος πωλουμένων ἐπιμελεία του σπόρων. Ἡ σύναψη τῆς ἀνωτέρω συμβάσεως ἰσοδυναμεῖ ἔτσι μέ *χορήγηση ἀποκλειστικῆς ἀδείας ἐκμεταλλεύσεως ἀφορῶσα τά δικαιώματα τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους,* πού μετεβιβάσθησαν στόν Eisele γιά τούς λόγους πού ἔχουν ἤδη ἀναφερθεῖ.

Ἡ Ἐπιτροπή ἐκθέτει λεπτομερῶς τούς νομικοῦ χαρακτῆρος λόγους γιά τούς ὁποίους θεωρεῖ ὅτι ὑποχρεοῦται νά ἐξετάζει, σέ σχέση μέ τό ἄρθρο 85 τῆς συνθήκης, τίς συμβάσεις περί χορηγήσεως ἀδειῶν ἐκμεταλλεύσεως, στίς ὁποῖες ὁ κάτοχος τοῦ δικαιώματος ἰδιοκτησίας ἀναλαμβάνει τήν ὑποχρέωση νά χορηγεῖ δικαίωμα χρησιμοποιήσεως μόνο σέ *ἕνα ἀδειοῦχο ἐκμεταλλεύσεως,* ἀποκλειομένου κάθε ἄλλου προσώπου. Θεωρεῖ ὅτι ἡ ὑποχρέωση αὐτή τοῦ κατόχου τοῦ δικαιώματος ἰδιοκτησίας περιορίζει τήν ἐλευθερία δράσεως πού τοῦ παρέχει τό δικαίωμα αὐτό. Πράγματι, ὁ δικαιοῦχος δέν δύναται οὔτε νά μεταβιβάσει ἄδεια ἐκμεταλλεύσεως, σέ τρίτους πού ἐπιθυμοῦν νά τήν ἀποκτήσουν, οὔτε νά ἀσκήσει ὁ ἴδιος τό δικαίωμά του ἰδιοκτησίας. Ὡς ἐκ τούτου τίθενται φραγμοί στόν ἀνταγωνισμό ὁ ὁποῖος, χωρίς αὐτή τήν *συμβατική* ὑποχρέωση, θά ἦταν δυνατός μεταξύ περισσοτέρων ἀδειούχων ἐκμεταλλεύσεως ἤ μεταξύ τῶν ἀδειούχων ἐκμεταλλεύσεως καί ἄλλων ἐπιχειρήσεων. Ἐπί πλέον, παρακωλύεται ἡ διάδοση νέων γνώσεων.

Δέν συντρέχει λόγος νά γίνει διάκριση ἀρχῆς μεταξύ τῶν ἀπαγορεύσεων τῆς ἐλευθερίας τῶν συμβάσεων ἤ τῆς ἐλευθερίας ἐκμεταλλεύσεως τοῦ κατόχου τῶν δικαιωμάτων ἰδιοκτησίας καί τῶν ἄλλων συμβατικῶν περιορισμῶν τῆς ἐξουσίας διαθέσεως καί δράσεως μιᾶς ἐπιχειρήσεως. Οἱ περιορισμοί αὐτοί πρέπει ἀντιθέτως νά ἐξετα-

σθοῦν ἐν ὄψει τοῦ ἄρθρου 85 παράγραφος 1 τῆς συνθήκης.

Ἡ ἐξέταση αὐτή πρέπει ἀναγκαίως νά συμπληρωθεῖ ἀπό μία ἐξέταση βάσει τοῦ ἄρθρου 85 παράγραφος 3 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, διάταξη στήν ὁποία καθορίζεται τό κριτήριο τῆς προαγωγῆς τῆς τεχνικῆς προόδου ὡς προϋπόθεση ἐξαιρέσεως, ἡ ὁποία προεβλέφθη ἀκριβῶς στίς συμβάσεις μεταβιβάσεως ἀδείας ἐκμεταλλεύσεως διπλώματος εὑρεσιτεχνίας καί τήν ὁποία οἱ ἐν λόγω συμβάσεις πληροῦν πολύ συχνά. Γι' αὐτό ἡ Ἐπιτροπή φρονεῖ ὅτι ἡ καθ' ὁλοκληρία ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 85 τῆς συνθήκης ΕΟΚ στίς ἀποκλειστικές ἄδειες ἐκμεταλλεύσεως δύναται νά ἐγγυηθεῖ τήν ἰσορροπία ἡ ὁποία πρέπει νά ὑπάρχει μεταξύ τῆς προστασίας τῶν διπλωμάτων εὑρεσιτεχνίας τῶν νέων φυτικῶν εἰδῶν καί τοῦ ἐλεύθερου ἀνταγωνισμοῦ, δηλαδή ἀφ' ἑνός τῆς προαγωγῆς τῆς τεχνικῆς προόδου καί ἀφ' ἑτέρου τῆς κατ' αὐτόν τόν τρόπο ἐνθαρρυνομένης διαδόσεως τῆς τεχνικῆς προόδου.

Πρός ἀποφυγή ἐνδεχομένων παρανοήσεων, ἡ Ἐπιτροπή παρατηρεῖ ὅτι ἡ ἀποκλειστική ἄδεια ἐκμεταλλεύσεως δέν ἐξαιρεῖται τῆς ἐξετάσεως βάσει τοῦ ἄρθρου 85 παράγραφος 1 ἐκ μόνου τοῦ γεγονότος ὅτι ὁμοιάζει πρός μεταβίβαση καί ὅτι, κατά συνέπεια, ἁπλῶς μεταθέτει ἤ μεταβιβάζει στόν ἀδειοῦχο ἐκμεταλλεύσεως τό ἀποκλειστικό δικαίωμα τοῦ δικαιούχου μέ τό ὁποῖο αὐτός δύναται νά ἀρνηθεῖ στούς τρίτους τήν ἐκμετάλλευση τῆς ἐφευρέσεώς του ἤ τῆς ποικιλίας του. Πράγματι ἀντιθέτως πρός τήν πλήρη μεταβίβαση σ' ἕναν ἀνεξάρτητο τρίτο, ἡ ἄδεια ἐκμεταλλεύσεως συνιστᾶ *κατανομή*, δυνάμει συμβάσεως, τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ δικαιώματος ἰδιοκτησίας μεταξύ τοῦ χορηγοῦντος τήν ἄδεια καί τοῦ ἀδειούχου. Ἐξ αὐτοῦ προκύπτει ὅτι, δυνάμει τῆς συμβατικῆς σχέσεως, ἡ ἐκμετάλλευση τοῦ δικαιώματος ἰδιοκτησίας καί, ὡς ἐκ τούτου, ὁ ἀνταγωνισμός, δύνανται νά ἐπηρεασθοῦν καί νά κατευθυνθοῦν κατά τρόπο συμπεφωνημένο, σέ συνάρτηση μέ τήν θέση πού κατέχουν στήν ἀγορά τά συμβαλλόμενα μέρη καί οἱ ἀνταγωνιστές τους. Κανένα ἀπό τά δύο μέρη δέν δύναται νά ἐνεργήσει ἀνεξάρτητα καί χωρίς νά λάβει ὑπ' ὄψη τά συμφέροντα τοῦ ἄλλου πρός πραγματοποίηση κερδῶν. Στήν περίπτωση αὐτή, πρόκειται γιά τά *ἀποτελέσματα τῆς συμβάσεως* καί ὄχι γιά τίς συνέπειες μόνον τοῦ δικαιώματος ἰδιοκτησίας. Κατά συνέπεια, τό περιεχόμενο τοῦ δικαιώματος ἰδιοκτησίας ἀπό νομικῆς πλευρᾶς δέν δύναται νά δικαιολογήσει τήν σημασία τοῦ περιορισμοῦ τοῦ ἀνταγωνισμοῦ πού ἐπιδιώκεται ἤ ἐπιτυγχάνεται μέ τήν σύμβαση σέ οἰκονομικό ἐπίπεδο. Ἀποφασιστικῆς σημασίας, σέ σχέση μέ τό ἄρθρο 85 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, εἶναι τό ζήτημα κατά πόσο ὁ ἀνταγωνισμός ἦταν δυνατός χωρίς τήν ὕπαρξη τῆς περιοριστικῆς ὑποχρεώσεως πού ἐπιβάλλεται στόν κάτοχο τοῦ δικαιώματος ἰδιοκτησίας.

Ὅσον ἀφορᾶ τήν σύμβαση περί τοῦ κοινοτικοῦ διπλώματος εὑρεσιτεχνίας, ἡ Ἐπιτροπή ὑποστηρίζει ὅτι τά συμβαλλόμενα κράτη περιωρίσθησαν στό νά δημιουργήσουν, βάσει τοῦ δικαίου περί διπλωμάτων εὑρεσιτεχνίας, τήν δυνατότητα χορηγήσεως ἀποκλειστικῶν ἀδειῶν ἐκμεταλλεύσεως. Δέν προεξεδίκασαν τήν ἰσχύ τους σέ σχέση μέ τό δίκαιο πού διέπει τίς συμπράξεις.

Μέ τήν ἀπάντησή τους, οἱ *προσφεύγοντες* ὑποστηρίζουν ὅτι ἡ δυνατότης χορηγήσεως ἀποκλειστικῆς ἀδείας ἐκμεταλλεύσεως ἀποτελεῖ ἀναπόσπαστο τμῆμα τοῦ δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους. Ὁ *οἰκονομικός λόγος* καί, ὡς ἐκ τούτου, ἡ δικαιολόγηση τῆς δυνατότητος χορηγήσεως ἔγκειται στό γεγονός ὅτι, συχνά, μόνο μεταβιβάζοντας τό δικαίωμά του ὁ ἐφευρέτης ἤ ὁ δημιουργός νέου εἴδους ἔχει τήν δυνατότητα νά τό ἐκμεταλλευθεῖ οἰκονομικῶς. Πράγματι, συχνά οἱ ἐφευρέτες ἤ οἱ δημιουργοί νέων φυτικῶν εἰδῶν δέν εἶναι σέ θέση νά ἐκμεταλλευθοῦν οἱ ἴδιοι τό δικαίωμά τους. Τήν ἐκμετάλλευση τότε ἀναλαμβάνει μία ἐπιχείρηση ἐκμεταλλεύσεως, μέσω τῆς ὁποίας ὁ ἐφευρέτης ἤ ὁ δημιουργός νέου φυτικοῦ εἴδους ἀπολαμβάνει τούς καρπούς τῆς δημιουργίας του, ἀμειβόμενος ἀπό τήν ἐν λόγω ἐπιχείρηση ὑπό τήν μορφή τιμῆς ἀγορᾶς, γιά τήν διάθεση στό κοινό τῆς πνευματικῆς του προσφορᾶς. Ἡ ἐν λόγω δυνατότης χορηγήσεως ἀποκλειστικῆς ἀδείας ἐκμεταλλεύσεως χρησιμεύει ἔτσι στό νά ἐξασφαλίζεται ἀπόδοση τῆς πνευματικῆς προσφορᾶς τοῦ ἐφευρέτου ἤ τοῦ δημιουργοῦ νέου φυτικοῦ εἴδους.

Ἡ παρατήρηση τῆς Ἐπιτροπῆς κατά τήν ὁποία ἡ ἀποκλειστική ἄδεια ἐκμεταλλεύ-

σεως συνιστᾶ περιορισμό τοῦ ἀνταγωνισμοῦ δέν δικαιολογεῖ τήν ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 85 παράγραφος 1 τῆς συνθήκης ΕΟΚ. Κατ' ἀρχήν, οἱ κοινοτικοί κανόνες ἀνταγωνισμοῦ δέν ἀντιτίθενται, πράγματι, στά παραδοσιακά δικαιώματα προστασίας τῆς βιομηχανικῆς ἰδιοκτησίας. Τό δικαίωμα εὑρεσιτεχνίας, ὅπως καί τό δικαίωμα τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους, συνιστᾶ καθ' ἑαυτό περιορισμό τοῦ ἀνταγωνισμοῦ, ἐφ' ὅσον τό δικαίωμα ἀποκλειστικῆς ἐκμεταλλεύσεως, τό ὁποῖο ἐπιφυλάσσεται στόν ἐφευρέτη ἤ στόν δημιουργό τοῦ νέου φυτικοῦ εἴδους, ἀποκλείει τήν ἐκμετάλλευση τῆς ἐφευρέσεως ἤ τοῦ νέου φυτικοῦ εἴδους ἀπό τούς τρίτους. Οἱ συμβάσεις περί μεταβιβάσεως συνιστοῦν ὁμοίως πάντοτε περιορισμούς τοῦ ἀνταγωνισμοῦ, δεδομένου ὅτι ὁ ἐφευρέτης ἤ ὁ δημιουργός τοῦ εἴδους ὁ ὁποῖος μεταβιβάζει δικαιώματά του δέν δύναται, μετά τήν μεταβίβαση, νά ἐκμεταλλευθεῖ τήν ἐφεύρεσή του ἤ τό νέο εἶδος. Παρά ταῦτα, ἡ Ἐπιτροπή δέν θεωρεῖ βεβαίως ὅτι κάθε μεταβίβαση δικαιωμάτων βιομηχανικῆς ἰδιοκτησίας συνιστᾶ παράβαση τοῦ ἄρθρου 85 παράγραφος 1.

Ὅσον ἀφορᾶ τήν σύμβαση περί τοῦ κοινοτικοῦ διπλώματος εὑρεσιτεχνίας, οἱ προσφεύγοντες σημειώνουν ὅτι, κατά τήν Ἐπιτροπή, τά συμβαλλόμενα κράτη δέν ἐθεώρησαν ὅτι μία ἀποκλειστική ἄδεια ἐκμεταλλεύσεως δύναται νά μεταβιβασθεῖ νομίμως, δεδομένου ὅτι τά συμβαλλόμενα μέρη περιωρίσθησαν στό δίκαιο περί εὑρεσιτεχνίας.

Τό ἐπιχείρημα αὐτό τῆς Ἐπιτροπῆς εὐσταθεῖ μόνο ἐκ πρώτης ὄψεως. Θά εὐσταθοῦσε, ἄν οἱ ἀποκλειστικές ἄδειες ἐκμεταλλεύσεως γιά ὁρισμένη γεωγραφική περιοχή ἦταν κατ' ἀρχήν νόμιμες, καί τοῦτο τόσο κατά τό δίκαιο περί διπλωμάτων εὑρεσιτεχνίας, ὅπως διεμορφώθη στήν σύμβαση, ὅσο καί κατά τούς κανόνες ἀνταγωνισμοῦ τῆς συνθήκης τῆς Ρώμης, καί ἄν ἡ πιθανότης συγκρούσεως μεταξύ τῶν δύο αὐτῶν συστημάτων ὑφίστατο μόνο σέ εἰδικές περιπτώσεις· ἡ σύγκρουση αὐτή θά ἔπρεπε τότε νά ἐπιλυθεῖ βάσει τῶν κανόνων περί ἀνταγωνισμοῦ τῆς συνθήκης ΕΟΚ.

Ἀντιθέτως, οἱ παρατηρήσεις τῆς Ἐπιτροπῆς ὡς πρός τήν σημασία μιᾶς ἀποκλειστικῆς ἀδείας ἐκμεταλλεύσεως δεικνύουν κατά τόν πλέον σαφή τρόπο ὅτι ἡ Ἐπιτροπή θεωρεῖ ὅτι *ἡ ἴδια ἡ ἀποκλειστική ἄδεια ἐκμεταλλεύσεως* ἐνέχει παράνομο περιορισμό τοῦ ἀνταγωνισμοῦ, ὁ ὁποῖος συνιστᾶ λόγω τῆς φύσεώς του παράβαση τοῦ ἄρθρου 85 παράγραφος 1 τῆς συνθήκης.

Μέ τήν ἀνταπάντησή της, ἡ Ἐπιτροπή παρατηρεῖ ὅτι ἡ μεταβίβαση συνιστᾶ ἁπλή συναλλαγή, ἡ ὁποία δέν δημιουργεῖ μεταξύ τοῦ δικαιοπαρόχου καί τοῦ δικαιοδόχου διαρκή συμβατική σχέση. Τό πράγμα ἔχει διαφορετικά στήν περίπτωση τῆς ἀδείας ἐκμεταλλεύσεως, λόγω τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ διανομή τῶν κερδῶν διενεργεῖται σύμφωνα μέ τήν ὑποχρέωση καταβολῆς δικαιωμάτων ἐκμεταλλεύσεως. Ἐπί πλέον, ὁ χορηγῶν τήν ἄδεια ἐκμεταλλεύσεως καί ὁ λήπτης αὐτῆς ἐξακολουθοῦν νά συνδέονται μέ συμβατική σχέση.

Ἡ Ἐπιτροπή οὐδέποτε ὑπεστήριξε ὅτι οἱ ἀποκλειστικές ἄδειες ἐκμεταλλεύσεως συνιστοῦν περιορισμό τοῦ ἀνταγωνισμοῦ, ὁ ὁποῖος εἶναι ἀνεπίτρεπτος *per se*. Ἀντιθέτως, ἐτόνισε πάντοτε ὅτι τό ἔγκυρο τῆς ρήτρας ἀποκλειστικότητος ἐξαρτᾶται ἀποκλειστικῶς ἀπό τό ζήτημα ἄν πληροῦται ἡ προϋπόθεση χορηγήσεως ἐξαιρέσεως πού ἀναφέρεται στό ἄρθρο 85 παράγραφος 3 τῆς συνθήκης ΕΟΚ. Οἱ προσφεύγοντες ἐμμένουν στό νά λαμβάνουν ὑπ' ὄψη μόνον τό ἄρθρο 85 παράγραφος 1 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, ἀγνοώντας τό γεγονός ὅτι ἡ διάταξη αὐτή δέν δύναται νά ἀναγνωσθεῖ καί νά ἐφαρμοσθεῖ παρά μόνο σέ συνδυασμό μέ τήν παράγραφο 3. Κατά συνέπεια, δέν εἶναι δυνατόν νά ὑποστηριχθεῖ ὅτι ἡ Ἐπιτροπή θέλει νά ἀπαγορεύσει κάθε ρήτρα ἀποκλειστικότητος στίς συμβάσεις περί μεταβιβάσεως ἀδείας ἐκμεταλλεύσεως. Στήν πρακτική πού ἔχει ἀκολουθήσει, ἡ ἐξαίρεση ἐχορηγήθη μόνο σέ δύο ἀπό τίς ἑπτά περιπτώσεις, μεταξύ τῶν ὁποίων καί ἡ παροῦσα, ἐπί τῶν ὁποίων ἀπεφάνθη μέχρι στιγμῆς στό πλαίσιο τῆς διαδικασίας πού καθιερώθη μέ τόν κανονισμό 17. Σέ ἄλλες περιπτώσεις, τά μέρη παρητήθησαν ἑκουσίως ἀπό τήν ρήτρα ἀποκλειστικότητος.

4. Ὁ συμβιβασμός τῆς 14ης Νοεμβρίου 1973

Οἱ *προσφεύγοντες* παρατηροῦν κατ' ἀρχήν ὅτι ὁ συμβιβασμός πού ἐπετεύχθη στίς 14 Νοεμβρίου 1973 ἐνώπιον τοῦ Landgericht Bad Kreuznach στηρίζεται στό δικαίωμα τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους τοῦ Eisele. Ἐπικαλοῦνται σχετικῶς τά ἀνωτέρω ἀναπτυχθέντα ἐπιχειρήματα.

Ἀκολούθως, τονίζουν ὅτι ὁ συμβιβασμός αὐτός ἐπετεύχθη σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 794 παράγραφος 1 τοῦ γερμανικοῦ κώδικος πολιτικῆς δικονομίας (Zivilprozeßordnung). Εἶναι διαδικαστική πράξη, ἡ ὁποία, σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 194 τοῦ γερμανικοῦ κώδικος πολιτικῆς δικονομίας, ἀποτελεῖ τίτλο ἐκτελεστό. Ἐξ αὐτοῦ ἔπεται ὅτι ἡ Ἐπιτροπή, κρίνοντας τόν συμβιβασμό αὐτό ἀντίθετο πρός τό ἄρθρο 85 τῆς συνθήκης, σφετερίζεται τήν δικαιοδοσία τῶν δικαστηρίων τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας. Ἐπί πλέον, κρίνοντας ἄκυρο ἕνα ἐκτελεστό τίτλο, ἡ Ἐπιτροπή θέτει ἐκ νέου ὑπό ἀμφισβήτηση μία παγιωθεῖσα ἀμετακλήτως δυνάμει τοῦ γερμανικοῦ δικαίου ἔννομη κατάσταση.

Ἡ *Ἐπιτροπή* παρατηρεῖ ὅτι ὁ δικαστικός συμβιβασμός εἶναι ἔγκυρος μόνο ἄν ἀνταποκρίνεται τόσο στίς ἀπαιτήσεις τοῦ οὐσιαστικοῦ δικαίου ὅσο καί στίς ἀπαιτήσεις τοῦ δικονομικοῦ δικαίου. Ἡ ἀπόφαση περιορίζεται στήν διαπίστωση ὅτι συμβιβασμός, ὡς σύμβαση ἰδιωτικοῦ δικαίου, εἶναι ἄκυρος σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 85 παράγραφος 2 τῆς συνθήκης.

5. Δυνατότης ἐφαρμογῆς τοῦ κανονισμοῦ 26

Οἱ *προσφεύγοντες* ἰσχυρίζονται ὅτι ἐσφαλμένως ἡ Ἐπιτροπή ἠρνήθη νά ἐφαρμόσει τό ἄρθρο 2 τοῦ κανονισμοῦ 26 τοῦ Συμβουλίου, τῆς 4ης Ἀπριλίου 1962, περί ἐφαρμογῆς ὁρισμένων κανόνων ἀνταγωνισμοῦ στήν παραγωγή καί στήν ἐμπορία τῶν γεωργικῶν προϊόντων (ΕΕ εἰδ. ἔκδ. 03/002).

Ἡ ἄσκηση τῶν δικαιωμάτων τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους γιά τούς σπόρους ἀραβοσίτου πρός σπορά INRA, πού κατεχωρίσθησαν ἐπ' ὀνόματι τοῦ Eisele, εἶναι σύμφωνη μέ τούς ἀναφερομένους στό ἄρθρο 39 τῆς συνθήκης στόχους. Ὅσον ἀφορᾶ τήν ἀποκλειστική ἄδεια ἐδαφικῆς ἐκμεταλλεύσεως, οἱ προσφεύγοντες προβάλλουν τό ἴδιο ἐπιχείρημα, διευκρινίζοντας ὅτι τά μέσα πού ἐπιτρέπουν τήν πραγματοποίηση τῶν στόχων τῆς κοινῆς γεωργικῆς πολιτικῆς καί ἀναφέρονται στόν κανονισμό 1358/71 τοῦ Συμβουλίου, τῆς 26ης Ὀκτωβρίου 1971, περί κοινῆς ὀργανώσεως τῆς ἀγορᾶς στόν τομέα τῶν σπόρων πρός σπορά (ΕΕ εἰδ. ἔκδ. 03/007, σ. 3) δέν εἶναι τά μόνα πού ἐπιτρέπουν τήν πραγματοποίηση τῶν στόχων αὐτῶν.

Ἡ *Ἐπιτροπή* ἐπαναλαμβάνει ὅτι κατά τήν γνώμη της οἱ ἐπίδικες συμφωνίες δέν ἀποτελοῦν οὐσιαστικό στοιχεῖο μιᾶς ἐθνικῆς ὀργανώσεως τῆς ἀγορᾶς κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ κανονισμοῦ 26. Ἐπιτυγχάνοντας, χάρις στίς συμφωνίες αὐτές, νά ἐξαλείψουν ἀπό τήν γερμανική ἀγορά κάθε ἀνταγωνισμό γιά τούς σπόρους πρός σπορά INRA, οἱ προσφεύγοντες ἐπεδίωξαν μέ κάθε τρόπο ὥστε οἱ τιμές τῶν σπόρων αὐτῶν νά εἶναι ἐπί μακρό χρόνο ὑψηλότερες στήν Γερμανία ἀπ' ὅ,τι στήν Γαλλία, γεγονός πού εἶναι ἀντίθετο πρός δύο ἀπό τούς στόχους τοῦ ἄρθρου 39 τῆς συνθήκης.

Ἐξ ἄλλου, ἡ Ἐπιτροπή οὐδόλως ἀμφισβητεῖ ὅτι τό δικαίωμα τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους συνάδει πρός τό ἄρθρο 39. Τό ἐπίμαχο θέμα εἶναι, ἐν τούτοις, τό κατά πόσο ὁ κάτοχος ἑνός τέτοιου δικαιώματος πρέπει νά ἔχει τήν ἐξουσία νά ἀπαγορεύει μέσω τῶν δικαστηρίων τήν εἰσαγωγή ἐμπορευμάτων, τά ὁποῖα ἔχουν τεθεῖ κανονικῶς σέ κυκλοφορία ἐντός ἄλλου Κράτους μέλους ἀπό τόν κάτοχο τοῦ δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους στό κράτος αὐτό. Ἐπίσης, ἄν οἱ συμφωνίες περί μεταβιβάσεως ἀδείας ἐκμεταλλεύσεως τῶν δικαιωμάτων τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους εἶναι τό κατάλληλο μέσο διαδόσεως τῶν γνώσεων τῶν δημιουργῶν, ἐκ τῶν ἀνωτέρω δέν προκύπτει, ἐν τούτοις, ὅτι οἱ ρῆτρες ἀποκλειστικότητος, ὅπως αὐτή τῆς ὑπό κρίση διαφορᾶς, εἶναι ἀναγκαῖες γιά τήν πραγματοποίηση τῶν στόχων τοῦ ἄρθρου 39. Οἱ

προσφεύγοντες δέν παρέσχον σχετικῶς καμμία δικαιολογία.

6. Ἄρνηση χορηγήσεως ἐξαιρέσεως βάσει τοῦ ἄρθρου 85 παράγραφος 3

Οἱ *προσφεύγοντες* ἰσχυρίζονται ὅτι ἡ σύμβαση τῆς 5ης Νοεμβρίου 1965 πληροῖ τίς προϋποθέσεις πού ὁρίζονται στό ἄρθρο 85 παράγραφος 3 τῆς συνθήκης γιά νά εἶναι δυνατή ἡ χορήγηση ἐξαιρέσεως.

Μέ τήν ἀπόφασή της ἡ Ἐπιτροπή ἀνεγνώρισε ὅτι κατ' ἀρχήν ἡ χορηγουμένη ἀπό τόν κάτοχο ἑνός νέου φυτικοῦ εἴδους ἀποκλειστικότης στόν δικαιοδόχο δύναται νά θεωρηθεῖ ὡς πληροῦσα τίς προϋποθέσεις αὐτές. Ἐν τούτοις, ἡ Ἐπιτροπή ἠρνήθη νά χορηγήσει ἐξαίρεση, λόγω τοῦ ὅτι, ἀφ' ἑνός, ἡ περίπτωση τῆς εἰσχωρήσεως σέ νέα ἀγορά ἦ τῆς διοχετεύσεως νέου προϊόντος ἀπεκλείσθη καί, ἀφ' ἑτέρου, ὁ Eisele ἐτύγχανε ἀπόλυτης ἐδαφικῆς προστασίας στήν Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας.

Οἱ προσφεύγοντες θεωροῦν ὅτι, κατά τόν χρόνο τῆς κοινοποιήσεως τῆς συμβάσεως, ἡ τελευταία ἀπέβλεπε ἀκριβῶς στήν δημιουργία νέας ἀγορᾶς καί στήν εἰσαγωγή νέου προϊόντος. Ὁ Eisele ὤφειλε νά καταβάλει σημαντικές προσπάθειες, τόσο στίς ἀρχές ὅσο καί στούς χρησιμοποιοῦντες, γιά νά εἰσαγάγει στήν Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας τίς γαλλικές ποικιλίες τῶν ὑβριδίων ἀραβοσίτου. Ὑπ' αὐτές τίς συνθῆκες, θά πρέπει νά γίνει δεκτό ὅτι, ἐφ' ὅσον πρόκειται γιά εἰσαγωγή νέας ποικιλίας, πρέπει νά παρέχεται προστασία γιά περίοδο εἴκοσι ἐτῶν. Ἐξ ἄλλου, ἡ ἐπιχείρηση Nungesser πρέπει νά θεωρηθεῖ ὡς μικρή ἦ μεσαία ἐπιχείρηση κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 85 παράγραφος 3, δεδομένου ὅτι ὁ κύκλος ἐργασιῶν της εἶναι κατά πολύ κατώτερος τοῦ σχετικοῦ ὁρίου πού καθώρισε ἡ ἴδια ἡ Ἐπιτροπή στήν πρόταση κανονισμοῦ γιά τήν κατά κατηγορίες ἐξαίρεση τῶν συμφωνιῶν μεταβιβάσεως ἀδειῶν ἐκμεταλλεύσεως τῶν διπλωμάτων εὑρεσιτεχνίας (ABl. 1979, C 58, σ. 12).

Ἐπί πλέον, τά στοιχεῖα τῆς ἀποκλειστικότητος πού καθιερώθησαν μέ τήν σύμβαση τῆς 5ης Νοεμβρίου 1965 δέν ἀντίκεινται στίς διατάξεις, οἱ ὁποῖες, κατά κανόνα, ἐκρίθησαν νόμιμες μέ τό ἄρθρο 1 παράγραφος 1 τῆς προαναφερθείσης προτάσεως κανονισμοῦ. Κατά τήν ἀνωτέρω πρόταση, τό ἄρθρο 85 παράγραφος 1 κηρύσσεται ἀνεφάρμοστο στίς συμφωνίες πού ἀφοροῦν δίπλωμα εὑρεσιτεχνίας καί συνεπάγονται τίς ἀκόλουθες ὑποχρεώσεις:

«α) Ὁ παρέχων τήν ἄδεια ἐκμεταλλεύσεως ἀναλαμβάνει τήν ὑποχρέωση νά μή κατασκευάζει ἤ νά χρησιμοποιεῖ ὁ ἴδιος τό καλυπτόμενο ἀπό εὑρεσιτεχνία προϊόν, ἤ νά μήν ἀναθέτει σέ ἄλλες ἐπιχειρήσεις τήν κατασκευή ἤ χρησιμοποίησή του ἐντός τῆς κοινῆς ἀγορᾶς, ἤ σέ καθορισμένο τμῆμα αὐτῆς (γεωγραφικός χῶρος καλυπτόμενος ἀπό τήν ἄδεια ἐκμεταλλεύσεως).

β) Ὁ παρέχων τήν ἄδεια ἐκμεταλλεύσεως ἀναλαμβάνει τήν ὑποχρέωση νά μή πωλεῖ τό καλυπτόμενο ἀπό εὑρεσιτεχνία προϊόν ἤ νά ἐπιβάλλει τήν ἴδια ὑποχρέωση στούς ἄλλους ἀδειούχους ἐκμεταλλεύσεως ἐντός τῆς περιοχῆς πού καλύπτεται ἀπό τήν ἄδεια ἐκμεταλλεύσεως.

γ) Ὁ ἀδειοῦχος ἐκμεταλλεύσεως ἀναλαμβάνει τήν ὑποχρέωση νά μήν πωλεῖ ὁ ἴδιος τό καλυπτόμενο ἀπό εὑρεσιτεχνία προϊόν στό τμῆμα τῆς γεωγραφικῆς περιοχῆς πού ὁ παρέχων τήν ἄδεια ἐκμεταλλεύσεως ἐπεφύλαξε στόν ἑαυτό του ἤ στίς γεωγραφικές περιοχές πού ἐπεφυλάχθη σέ ἄλλους ἀδειούχους ἐκμεταλλεύσεως.»

Οἱ προσφεύγοντες παρατηροῦν ὅτι στήν πρακτική ἡ Ἐπιτροπή ζητεῖ, πρίν λάβει ἀπόφαση, ἀπό τήν ἐνδιαφερομένη ἐπιχείρηση νά παραιτηθεῖ ἡ ἴδια ἀπό τίς ρῆτρες τῆς συμβάσεως, οἱ ὁποῖες δέν δύνανται νά ἐξαιρεθοῦν. Ἐπί πλέον, ἔχει τήν δυνατότητα νά ἐξαιρέσει τῆς ἀπαγορεύσεως μία σύμβαση, τό μεγαλύτερο μέρος τῆς ὁποίας δέν δύναται νά προσβληθεῖ, ὑπό τήν προϋπό-

θεση ὅτι ὁρισμένες ἄλλες ρῆτρες θά διαγραφοῦν ἐντός ὁρισμένης προθεσμίας. Τό γεγονός ὅτι στήν ὑπό κρίση ὑπόθεση ἡ Ἐπιτροπή ἀκολούθησε διαφορετική πρακτική συνιστᾶ κατάχρηση ἐξουσίας. Ἡ Ἐπιτροπή, δυνάμει τῆς ἀρχῆς τῆς ἀναλογικότητος, ὑποχρεοῦται νά ἐπιβάλει ὅρους αὐτοῦ τοῦ εἴδους, ἐφ' ὅσον αὐτοί εἶναι λιγότερο δραστικοί ἀπό μιά ἀπόφαση ἀπαγορεύσεως τῆς συμφωνίας. Δοθέντος ὅτι ἡ συμφωνία ἐκοινοποιήθη δέκα ἔτη πρό τῆς λήψεως τῆς ἐπιδίκου ἀποφάσεως, ἡ Ἐπιτροπή δέν ἔλαβε ὑπ' ὄψη τήν ἀρχή τῆς δικαιολογημένης ἐμπιστοσύνης, ἀπαγορεύοντας καθ' ὁλοκληρία μία συμφωνία, ἐνῶ ἦταν δυνατή ἡ ὑπό ὅρους χορήγηση ἐξαιρέσεων.

Ἡ *Ἐπιτροπή* ὑποστηρίζει ὅτι τά κατασκευαζόμενα βάσει ἀδείας ἀποκλειστικῆς ἐκμεταλλεύσεως προϊόντα πρέπει νά δύνανται νά κυκλοφοροῦν ἐλευθέρως στό σύνολο τῆς κοινῆς ἀγορᾶς. Προστασία τοῦ παρέχοντος τήν ἄδεια ἐκμεταλλεύσεως ἤ τοῦ λήπτου τῆς ἀδείας ἐκμεταλλεύσεως, ἤ ἀμοιβαία προστασία περισσοτέρων ληπτῶν ἀδειῶν ἐκμεταλλεύσεως, γιά τήν *διανομή* τῶν προστατευομένων προϊόντων, κατ' ἀρχήν, δέν δικαιολογεῖται. Μόνο σέ ἐξαιρετικές περιπτώσεις καί ὅταν ἰδιάζουσες συνθῆκες τό ἀπαιτοῦν, ἡ προστασία πού ἐξασφαλίζεται μέ τήν ἀπαγόρευση ἐξαγωγῶν στό στάδιο τῆς διανομῆς συμβάλλει σέ βελτίωση αὐτῆς, παραδείγματος χάριν ὅταν μία μικρή ἤ μεσαία ἐπιχείρηση προτίθεται νά διοχετεύσει ἕνα προϊόν σέ νέα ἀγορά. Ἐν τούτοις, ἀκόμη καί στήν περίπτωση αὐτή, πρέπει νά εἶναι δυνατές οἱ παράλληλες ἐξαγωγές.

Χαρακτηριστικό τῆς ὑπό κρίση ὑποθέσεως εἶναι τό ὅτι οἱ προσφεύγοντες παράγουν οἱ ἴδιοι μόνο ἕνα τμῆμα τῶν ποσοτήτων πού ἀντιστοιχοῦν στίς ἀνάγκες τους σέ σπόρους ἀραβοσίτου πρός σπορά INRA (ἕνα τρίτο) καί τό ὅτι προσφεύγουν στούς γάλλους παραγωγούς, μέλη τῆς Frasema, γιά τό ἄλλο τμῆμα (δύο τρίτα). Ὅσον ἀφορᾶ τούς σπόρους πρός σπορά πού παρέχονται ἀπό τούς γάλλους παραγωγούς, οἱ προσφεύγοντες περιορίζονται μόνο στήν διανομή. Ἡ ἐπιλογή τῶν σπόρων δέν γίνεται ἀπό αὐτούς, ἀλλά ἀπό τούς προμηθευτές τους. Στήν περίπτωση αὐτή, ἡ προστασία τῶν προσφευγόντων ἔναντι τῆς ἀπ' εὐθείας προσφορᾶς τῶν γάλλων παραγωγῶν στήν Γερμανία, ἐξασφαλιζομένης μέσω τῆς ἀπαγορεύσεως ἐξαγωγῶν, προκαλεῖ σημαντικές ἀντιρρήσεις.

Ἐν πάση περιπτώσει, ἡ ἐπιχείρηση τῶν προσφευγόντων δέν δύναται νά θεωρηθεῖ οὔτε ὡς μικρή οὔτε ὡς μεσαία, ἐφ' ὅσον πρόκειται γιά μία ἀπό τίς κυριότερες γερμανικές ἐπιχειρήσεις σπόρων πρός σπορά καί δέν δύναται νά θεωρηθεῖ ὅτι πρέπει νά τύχει εἰδικῆς προστασίας ἔναντι τοῦ ἀνταγωνισμοῦ τοῦ INRA ἤ ἔναντι τῶν γάλλων παραγωγῶν σπόρων πρός σπορά πού ἀνήκουν στήν Frasema.

Ἐξ ἄλλου, οἱ προσφεύγοντες παρενόησαν τήν σημασία τῆς ἀρχῆς τῆς ἀναλογικότητος. Ἡ βάσει τοῦ ἄρθρου 85 παράγραφος 3 ἐξαίρεση συνιστᾶ παρέκκλιση ἀπό τήν ἀπαγόρευση τοῦ ἄρθρου 85 παράγραφος 1. Εἶναι μιά ἐξαίρεση πού οἱ προσφεύγοντες δικαιοῦνται μόνο ἄν πληροῦνται ὅλες οἱ προϋποθέσεις ἀπό τίς ὁποῖες ἐξαρτᾶται ἡ χορήγησή της (δεσμία ἁρμοδιότης). Τό γεγονός ὅτι ἡ Ἐπιτροπή δεσμεύεται ἀπό τίς προϋποθέσεις πού καθορίζονται στό ἄρθρο 85 παράγραφος 3 σημαίνει ὅτι δέν δύναται νά ὑποχρεωθεῖ νά χορηγήσει τήν ἐξαίρεση, ὅταν μία ἤ περισσότερες ἀπό τίς προϋποθέσεις αὐτές δέν πληροῦνται. Ἡ ἐξουσία τῆς καθ' ἧς νά λαμβάνει ἀπόφαση περί ἐξαιρέσεως ὑπό ὁρισμένους ὅρους δέν μεταβάλλει τά πράγματα. Ἡ ἐξουσία αὐτή δέν τῆς ἐδόθη γιά νά τροποποιεῖ τίς συμφωνίες οἱ ὁποῖες δέν ἀνταποκρίνονται στίς προϋποθέσεις τοῦ ἄρθρου 85 παράγραφος 3 κατά τέτοιο τρόπο, ὥστε νά καθίσταται δυνατόν νά τύχουν τῆς ἐξαιρέσεως. Ἡ ἐξουσία αὐτή ἀποβλέπει μᾶλλον στό νά δύναται ἡ Ἐπιτροπή νά λαμβάνει τά ἀπαιτούμενα μέτρα, ὥστε οἱ συμφωνίες πού πληροῦν τίς προϋποθέσεις χορηγήσεως τῆς

έξαιρέσεως νά μή έφαρμόζονται κατά τρόπο άντίθετο πρός τίς έν λόγω προϋποθέσεις.

IV — Οί παρεμβάσεις

1. Σκέψεις οίκονομικοῦ καί τεχνικοῦ χαρακτῆρος

Τό *Caisse de gestion des licences végétales* (έφ' έξῆς: CGLV) παρατηρεῖ ὅτι τό σύστημα διανομῆς τῶν ποικιλιῶν σπόρων πρός σπορά πού έτέθη σέ έφαρμογή άπό τό INRA καί τήν Frasema ίκανοποιεῖ άπολύτως τίς άνάγκες τῶν χρησιμοποιούντων τούς έν λόγω σπόρους. Οί τελευταῖοι, μέσω τῶν άντιπροσωπευτικῶν τους όργάνων, έδήλωσαν ὅτι

«Οί γεωργικές έπιχειρήσεις καί τά καταστήματα σπόρων πρός σπορά πού διαδραματίζουν κάποιο ρόλο στήν παραγωγή καί στήν έμπορία τῶν προστατευομένων ποικιλιῶν πρέπει νά δύνανται νά έπαφίενται στίς γνώσεις καί στήν ίκανότητα τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους ὅσον άφορᾶ ἕνα γενικό προγραμματισμό προσαρμοσμένο στίς άνάγκες καί ὅσον άφορᾶ τίς τεχνικές πληροφορίες, τή στρατηγική πωλήσεως καί τόν προσανατολισμό τῆς παραγωγῆς. Πράγματι, μόνον ὁ δημιουργός τοῦ νέου φυτικοῦ εἴδους δύναται νά έφαρμόσει τήν κατάλληλη στρατηγική παραγωγῆς καί έμπορίας σχετικά μέ τήν διανομή τῶν βασικῶν σπόρων πρός σπορά καί τά μέτρα πού πρέπει νά λαμβάνονται έν ὄψει τοῦ εἰδικοῦ χαρακτῆρος κάθε μιᾶς τῶν ποικιλιῶν γιά τίς ὁποῖες πρόκειται. Ὁ δημιουργός έπιβάλλεται νά φέρει τήν εὐθύνη αὐτή, πράγμα πού έξ ἄλλου προφυλάσσει άπό έσφαλμένες έκτιμήσεις τούς λοιπούς οίκονομικούς κύκλους.»

Τό CGLV προσάπτει στήν Έπιτροπή ὅτι δέν προέβη σέ ἔρευνα τῆς άγορᾶς τῶν σπόρων πρός σπορά, άλλά έστηρίχθη έξ ὁλοκλήρου στίς τιμές πού έφήρμοζαν οί προσφεύγοντες στήν Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας, γιά νά συναγάγει ὅτι ὑφίσταται περιορισμός τοῦ άνταγωνισμοῦ. Ὑποστηρίζει ὅτι ἡ κινηθεῖσα διαδικασία καί ἡ ληφθεῖσα άπό τήν Έπιτροπή άπόφαση εἶχαν ὡς άποτέλεσμα τήν άπώλεια τῆς γερμανικῆς άγορᾶς γιά τίς παραγόμενες στήν Γαλλία ποικιλίες INRA, δεδομένου ὅτι αὐτές άντικατεστάθησαν στήν άγορά αὐτή άπό ἄλλες παρεμφερεῖς ποικιλίες.

Τό CGLV τονίζει ὅτι πρέπει νά λαμβάνεται ὑπ' ὄψη ὁ εἰδικός χαρακτήρας τοῦ προϊόντος. Στήν συγκεκριμένη ὑπόθεση, πρόκειται στήν πραγματικότητα γιά ἕνα προ-προϊόν. Άπό ἕνα σπόρο πρός σπορά δημιουργοῦνται έκατοντάδες σπόροι. Έξ αὐτοῦ προκύπτει ὅτι οί συνέπειες κάθε μεταβολῆς τοῦ σπόρου πρός σπορά εἶναι άνάλογες μέ τόν άριθμό τῶν σπόρων πού παράγονται άπό τόν σπόρο πρός σπορά. Τό γεγονός ὅτι τό προϊόν δέν άντίκειται στήν κοινοτική ρύθμιση δέν άπαλείφει τούς κινδύνους πτώσεως τῆς ποιότητος τοῦ προϊόντος αὐτοῦ. Μόνη ἡ εὐθύνη τοῦ δημιουργοῦ συνιστᾶ έπαρκή έγγύηση γιά νά έξασφαλίζεται ὅτι τό προϊόν πού διατίθεται στήν άγορά άνταποκρίνεται στίς έπιβαλλόμενες προδιαγραφές ποιότητος.

Ἡ *Ἐπιτροπή* παρατηρεῖ, σχετικῶς μέ τήν ίκανοποίηση τῶν χρησιμοποιούντων τούς σπόρους, ὅτι οί άνωτέρω παρατηρήσεις τοῦ CGLV δέν εἶναι άντιπροσωπευτικές. Πράγματι, οί ἔμποροι σπόρων πρός σπορά έξεδήλωσαν έπανειλημμένως τήν δυσαρέσκειά τους. Έξ ἄλλου παρατηρεῖ ὅτι ἕνα «δικαίωμα προσανατολισμοῦ» τοῦ δημιουργοῦ τοῦ νέου φυτικοῦ εἴδους, ὅπως αὐτό πού άναφέρει ἡ CGLV, δέν συμβιβάζεται μέ τήν δομή τοῦ άνταγωνισμοῦ.

Οί ποικιλίες INRA δέν έξηφανίσθησαν άπό τήν γερμανική άγορά μετά τήν παρέμβαση τῆς Έπιτροπῆς. Άντιθέτως, ἔπαυσαν άπλῶς νά διατίθενται στίς άγορές γενικῶς, συμπεριλαμβανομένης τῆς γαλλικῆς άγορᾶς, γιά νά άντικατασταθοῦν άπό ἄλλες ποικιλίες, ὅπως ἡ ποικιλία LG 11 πού παράγει ἡ Limagrain.

Κατά τήν Έπιτροπή, τό άκριβές τμῆμα τῆς άγορᾶς πού έκμεταλλεύεται κάθε άνταγωνιστής δέν παρουσιάζει κανένα ένδιαφέρον έν προκειμένω. Ἡ Έπιτροπή παρέσχε στοιχεῖα σχετικά μέ τά τμήματα τῆς άγορᾶς πού έκμεταλλεύονται οί προσφεύγοντες, τά ὁποῖα, κατ' άρχήν, δέν άμφισβητήθησαν. Άπ' αὐτά προκύπτει ὅτι οί προσφεύγοντες εἶχαν άνταγωνιστές καί άποδεικνύεται άπό

τό ὅτι ὁ περιορισμός τοῦ ἀνταγωνισμοῦ ἦταν αἰσθητός. Τό CGLV δέν λαμβάνει ὑπ' ὄψη, κατά τήν Ἐπιτροπή, ὅτι δέν πρόκειται μόνο γιά περιορισμούς τοῦ ἀνταγωνισμοῦ μέ ἄλλες ποικιλίες («inter brand competition») ἀλλά ἀρκεῖ, γιά νά ἐφαρμοσθεῖ τό ἄρθρο 85 παράγραφος 1 τῆς συνθήκης, νά περιορίζεται ὁ ἀνταγωνισμός μεταξύ προϊόντων τῆς ἰδίας ποικιλίας («intra brand competition»).

Ἐξ ἄλλου, τό ἄρθρο αὐτό ἐφαρμόζεται ὄχι μόνον ὅταν «ἀπειλεῖται» ὁ ἀνταγωνισμός, ἀλλά ἀπό τήν στιγμή πού, μέ τόν ἕνα ἤ μέ τόν ἄλλο τρόπο, περιορίζεται ἤ νοθεύεται αἰσθητῶς. Ἄν αὐτό εἶναι τό *ἀντικείμενο* τῆς συμφωνίας, δέν συντρέχει λόγος νά ἐξετασθοῦν τά ἀποτελέσματά της στήν πράξη. Ἀφοῦ ἀπέδειξε ὅτι οἱ συμφωνίες πού συνήφθησαν μεταξύ τῆς Frasema καί τῶν προσφευγόντων περιώριζαν τόν ἀνταγωνισμό λόγω τοῦ ἀντικειμένου τους, ἡ Ἐπιτροπή δέν εἶχε κανένα λόγο νά προσθέσει στήν ἀπόφασή της καί ἄλλα ἐπιχειρήματα.

2. Ἡ ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 85 παράγραφος 1 τῆς συνθήκης στίς ἀποκλειστικές ἄδειες ἐκμεταλλεύσεως

Ἡ *κυβέρνηση τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου* παρατηρεῖ ὅτι ἡ Ἐπιτροπή φαίνεται ὅτι ἀγνοεῖ τήν ὕπαρξη τῶν κανόνων πού ἀφοροῦν τήν ἐλεύθερη κυκλοφορία τῶν ἐμπορευμάτων. Πράγματι, ἄν ἡ Louis David KG καί ὁ Bomberault διέθεσαν στό ἐμπόριο σπόρους πρός σπορά πού εἶχαν ἤδη τεθεῖ σέ ἐλεύθερη κυκλοφορία στήν Γαλλία ἀπό τούς χορηγήσαντες τήν ἄδεια ἐκμεταλλεύσεως Γάλλους, θά ἠδύναντο νά προβάλουν ἕνα βάσιμο ἰσχυρισμό πρός ἀντίκρουση κάθε ἀγωγῆς καί ἀντιποιήσεως δικαιώματος πού θά ἠσκεῖτο στήν Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας. Ἐξ αὐτοῦ ἕπεται ὅτι, νομικῶς, οἱ συμφωνίες δέν εἶχαν ὡς πρός αὐτούς κανένα περιοριστικό ἀποτέλεσμα.

Ἡ κυβέρνηση τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου ὑποστηρίζει σχετικῶς ὅτι ἡ μεταβίβαση δικαιωμάτων, στό πλαίσιο τῶν ὁποίων τά μέρη διατηροῦν συνεχεῖς ἐμπορικές σχέσεις, πρέπει νά ἐξομοιωθεῖ μέ χορήγηση ἀποκλειστικῆς ἀδείας ἐκμεταλλεύσεως. Οἱ ἀνωτέρω ἀποκλειστικές ἄδειες ἐκμεταλλεύσεως χορηγοῦνται δυνάμει συμβάσεως, σύμφωνα μέ τήν ὁποία ὁ ἀδειοῦχος ἐκμεταλλεύσεως δύναται νά ἀσκεῖ τό δικαίωμα βιομηχανικῆς ἤ ἐμπορικῆς ἰδιοκτησίας σέ καθορισμένη ζώνη, στήν ὁποία ὁ δικαιοῦχος ἀπέχει κάθε ἐκμεταλλεύσεως, ἀναγνωρίζει δέ στόν ἀδειοῦχο ἐκμεταλλεύσεως τό δικαίωμα παραστάσεως ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων πρός ἀντιμετώπιση ἐνδεχομένων προσβολῶν τῶν δικαιωμάτων του.

Ἡ ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 85 παράγραφος 1 στίς ἀποκλειστικές ἄδειες ἐκμεταλλεύσεως ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα νά διστάζουν οἱ κάτοχοι τῶν διπλωμάτων βιομηχανικῆς ἰδιοκτησίας νά ἐκμεταλλεύονται τά δικαιώματα αὐτά μέσω ἀποκλειστικῶν ἀδειῶν ἐκμεταλλεύσεως. Βεβαίως, δύνανται νά ζητήσουν ἐξαίρεση δυνάμει τοῦ ἄρθρου 85 παράγραφος 3, ἀλλά ὁ κίνδυνος ἀρνήσεως μιᾶς τέτοιας αἰτήσεως εἶναι πολύ μεγάλος γιά νά ἐπιτρέψει σημαντικές οἰκονομικές ἐπενδύσεις. Ἡ Ἐπιτροπή θά ὑπεχρέωνε ἔτσι τούς ἐπιχειρηματίες νά λαμβάνουν πολλές ἄδειες ἐκμεταλλεύσεως πού νά καλύπτουν ὅλη τήν ἔκταση τῆς κοινῆς ἀγορᾶς καί εὐνοεῖ κατ' αὐτόν τόν τρόπο τήν ἀνάπτυξη μεγάλων ἐπιχειρήσεων σέ «πανευρωπαϊκό» ἐπίπεδο, εἰς βάρος τῶν μικρῶν καί μεσαίων ἐπιχειρήσεων.

Ἡ κυβέρνηση τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου ἰσχυρίζεται ὅτι τό ἀποτέλεσμα τῆς ἀδείας ἐκμεταλλεύσεως συνίσταται κυρίως στήν ἀποδέσμευση τοῦ ἀδειούχου· χωρίς τήν ἄδεια ἐκμεταλλεύσεως, ὁ ἀδειοῦχος ἀποκλειστικῆς ἐκμεταλλεύσεως δέν ἔχει κανένα δικαίωμα κατασκευῆς ἤ ἐμπορίας τῶν προϊόντων.

Ὅσον ἀφορᾶ τό εἰδικό ἀντικείμενο τοῦ δικαιώματος βιομηχανικῆς ἰδιοκτησίας, τό κύριο στοιχεῖο ἑνός τέτοιου δικαιώματος εἶναι ὁ ἔλεγχος, ἀπό τόν κάτοχο τοῦ δικαιώματος, τῆς κατασκευῆς καί τῆς πρώτης θέσεως σέ κυκλοφορία τῶν προστατευομένων προϊόντων. Ἡ δυνατότης μεταβιβάσεως τοῦ ἐλέγχου τοῦ προστατευομένου δικαιώματος σέ ἄλλους ἀποτελεῖ μέρος τοῦ οὐσιαστικοῦ ἀντικειμένου τοῦ δικαιώματος βιομηχανικῆς ἰδιοκτησίας. Ἀπό ἄποψη

ἐμπορική, ἡ ἀξία τῆς ἰδιοκτησίας δύναται νά μειωθεῖ σημαντικῶς, ἄν δέν δύναται κανείς νά τήν ἐκμεταλλευθεῖ πωλώντας τό δικαίωμα πρώτης θέσεως κυκλοφορίας ἐπί καθορισμένης γεωγραφικῆς περιοχῆς σέ ἕνα τρίτο.

Κατά συνέπεια, τό Ἡνωμένο Βασίλειο ὑποστηρίζει ὅτι ἡ Ἐπιτροπή ὑπέπεσε σέ νομικά σφάλματα ἐπί τῶν ἀκολούθων σημείων:

α) θεωρώντας ὅτι ἡ ἀποκλειστική ἄδεια ἐκμεταλλεύσεως ἐμπίπτει στό ἄρθρο 85 παράγραφος 1, διότι ὁ παρέχων τήν ἄδεια ἐκμεταλλεύσεως «στερεῖται... τῆς δυνατότητος νά χορηγεῖ... ἄδεια ἐκμεταλλεύσεως σέ ἄλλες ἐπιχειρήσεις»·

β) θεωρώντας ὅτι ἡ ἀποκλειστική ἄδεια ἐκμεταλλεύσεως ἐμπίπτει στό ἄρθρο 85 παράγραφος 1, διότι ὁ παρέχων τήν ἄδεια ἐκμεταλλεύσεως ἀναλαμβάνει τήν ὑποχρέωση νά μήν παράγει οὔτε νά πωλεῖ ἐντός τῆς ὑπό τῆς ἀδείας καλυπτομένης γεωγραφικῆς περιοχῆς·

γ) θεωρώντας (ἐμμέσως) ὅτι ἡ δυνατότης μεταβιβάσεως τοῦ δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους σέ τρίτο δέν ὑπάγεται στό εἰδικό ἀντικείμενο τοῦ δικαιώματος αὐτοῦ·

δ) θεωρώντας (σέ σχέση μέ τά ἐμπορεύματα πού τίθενται σέ ἐλεύθερη κυκλοφορία ἀπό τό INRA ἤ μέ τήν συγκατάθεσή της) ὅτι οἱ συμφωνίες εἶχαν ὡς ἀποτέλεσμα «ὅτι οἱ τρίτοι δέν ἠδύναντο... νά εἰσάγουν... ἀπό ἄλλες χῶρες τῆς κοινῆς ἀγορᾶς»·

ε) θεωρώντας ὅτι ἡ ἀπαγόρευση ἀπ' εὐθείας ἐξαγωγῶν στήν Γερμανία, ἡ ὁποία ἐπιβάλλεται στήν Γαλλία ἐπί τῶν γάλλων ἀδειούχων ἐκμεταλλεύσεως, ἐμπίπτει στό ἄρθρο 85 παράγραφος 1·

ζ) θεωρώντας ὅτι ἡ ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 85 παράγραφος 1 στήν ὑπό κρίση ὑπόθεση δέν θέτει ὑπό ἀμφισβήτηση, «σέ σχέση μέ τήν ὑπόσταση ἤ μέ τό ἰδικό τους ἀντικείμενο», τά δικαιώματα πού ἔχουν καθιερωθεῖ μέ ἐθνικό νόμο.

Ἡ *γαλλική κυβέρνηση* θεωρεῖ ὅτι τά ἰδιάζοντα χαρακτηριστικά τῆς παρούσης ὑποθέσεως δέν πρέπει νά ὁδηγήσουν σέ γενικές ἑρμηνεῖες, οἱ ὁποῖες θά ἐζημίωναν τήν πραγματική ἄσκηση τῶν δικαιωμάτων βιομηχανικῆς ἰδιοκτησίας. Ἡ σύμβαση πού συνήφθη μεταξύ τοῦ Eisele καί τοῦ INRA συνιστᾶ μεταβίβαση. Ἕνα ἀπό τά σημαντικά στοιχεῖα της εἶναι ἡ διάρκεια τῶν ὑποχρεώσεων πού ὑπέχουν τά συμβαλλόμενα μέρη.

Τά νέα φυτικά εἴδη δέν δύνανται νά ἀναπαραχθοῦν μηχανικῶς, ἡ δέ παραγωγή τους ἀπαιτεῖ σημαντική οἰκονομική ἐπιβάρυνση. Ἐξ αὐτοῦ ἕπεται ὅτι ὁ δικαιοδόχος πρέπει νά προστατεύεται καθ' ὅλη τήν διάρκεια τοῦ κινδύνου πού συνδέεται ἀναποσπάστως μέ τήν εὐπάθεια τοῦ σπόρου πρός σπορά.

Τό *CGLV* ἰσχυρίζεται ὅτι τό δικαίωμα χορηγήσεως ἀποκλειστικῶν ἀδειῶν ἐκμεταλλεύσεως ὑπάγεται στό εἰδικό ἀντικείμενο τῆς προστασίας τῶν νέων φυτικῶν εἰδῶν. Οἱ ἀποκλειστικές ἄδειες ἐκμεταλλεύσεως αὐξάνουν τόν ἀνταγωνισμό, διότι ἐφοδιάζεται μία ἀγορά, τήν ὁποία ὁ κάτοχος τοῦ δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους δέν δύναται νά ἐκμεταλλευθεῖ ὁ ἴδιος.

Ὁ ἀνταγωνισμός δέν περιορίζεται ἀπό τό γεγονός ὅτι ὁ δικαιοῦχος, χορηγώντας ἀποκλειστική ἄδεια ἐκμεταλλεύσεως, στερεῖται τοῦ δικαιώματος νά χορηγήσει καί σέ ἄλλους. Ὁ κάτοχος τοῦ δικαιώματος δικαιοῦται ἐπίσης νά μήν χορηγήσει καμμία ἄδεια, πράγμα πού οὐδέποτε ἐθεωρήθη ὅτι ἀποτελεῖ περιορισμό τοῦ ἀνταγωνισμοῦ.

Ἡ ὑποχρέωση τοῦ κατόχου τοῦ δικαιώματος νά μή ἀνταγωνίζεται τόν ἀδειοῦχο ἐκμεταλλεύσεως ἐπί τῆς καλυπτομένης ἀπό τήν ἄδεια γεωγραφικῆς περιοχῆς ἀποτελεῖ μία ἀναγκαιότητα. Οἱ ἀδειοῦχοι ἐκμεταλλεύσεως πρέπει νά δύνανται νά ἀσκοῦν ἀνενόχλητα τά δικαιώματά τους. Ἡ κατάργηση αὐτοῦ τοῦ περιορισμοῦ θά ὁδηγοῦσε στό νά δύνανται νά ἐκμεταλλεύονται τά ἐν λόγω δικαιώματα μόνον οἱ ἐπιχειρήσεις πού θά ἦταν ἱκανές νά τά ἐκμεταλλευθοῦν στό σύνολο τῆς κοινῆς ἀγορᾶς.

Τό CGLV τονίζει ὅτι τό Δικαστήριο καθώρισε τήν οὐσία τῶν δικαιωμάτων βιομηχανικῆς ἰδιοκτησίας μέ τήν ἀπόφαση τῆς 31ης Ὀκτωβρίου 1974 (Centrafarm κατά Sterling Drug, 15/74, Slg. 1974, σ. 1147) στήν σκέψη 9. Ἡ χορήγηση ἀδειῶν ἐκμεταλλεύσεως σέ τρίτους ἀποτελεῖ τμῆμα τοῦ εἰδικοῦ ἀντικειμένου τῆς βιομηχανικῆς ἰδιοκτησίας, τό δέ ἀποκλειστικό δικαίωμα πού ἀναγνωρίζεται στόν κάτοχο τοῦ δικαιώματος ἔχει ὡς σκοπό τήν ἀνταμοιβή τῆς δημιουργικῆς προσπαθείας. Ἄν θεωρηθεῖ ὅτι ἡ χορήγηση ἁπλῶς ἀδειῶν ἐκμεταλλεύσεως ἀποτελεῖ τμῆμα τοῦ εἰδικοῦ ἀντικειμένου τοῦ δικαιώματος, ἐνῶ ἡ χορήγηση ἀποκλειστικῆς ἀδείας ἐκμεταλλεύσεως δέν καλύπτεται ἀπό τήν ἔννοια αὐτή, θά ἐξέφευγε τοῦ σκοποῦ του τό ἀποκλειστικό δικαίωμα τοῦ δικαιούχου. Ὁ δικαιοῦχος λοιπόν δέν λαμβάνει μία δικαία ἀμοιβή κάθε φορά πού ἕνα δικαίωμα δέν δύναται νά καταστεῖ ἀντικείμενο ἀποδοτικῆς ἐκμεταλλεύσεως, παρά μόνο διά τῆς χορηγήσεως μιᾶς ἀποκλειστικῆς ἀδείας ἐκμεταλλεύσεως.

Κατά τήν CGLV, ἡ Ἐπιτροπή δέν ἐξήτασε χωριστά τίς συμβάσεις πού ἐπικρίνει, πράγμα πού τήν ὠδήγησε νά μήν λάβει ὑπ' ὄψη τήν διάκριση μεταξύ τῶν δικαιωμάτων πού μετεβιβάσθησαν ἀντιστοίχως μέ τίς συμβάσεις αὐτές στούς προσφεύγοντες. Κατά τήν Ἐπιτροπή, σύμφωνα μέ τό προβλεφθέν σύστημα, ἡ μεταβίβαση τῶν δικαιωμάτων τοῦ δημιουργοῦ νέου φυτικοῦ εἴδους ἀπέβλεπε μόνον στήν ἐνίσχυση τῆς χορηγηθείσης ἀποκλειστικότητος. Ἑπομένως, ἡ Ἐπιτροπή ἐξομοίωσε δύο εἴδη δικαιωμάτων: τό δικαίωμα τοῦ δημιουργοῦ νέου φυτικοῦ εἴδους καί τό ἀποκλειστικό δικαίωμα διανομῆς.

Ἡ *γερμανική κυβέρνηση* ἐπισημαίνει κατ' ἀρχάς ὅτι, σύμφωνα μέ τήν νομολογία τοῦ Δικαστηρίου, τό κοινοτικό δίκαιο δέν θίγει οὔτε τήν ὑπόσταση οὔτε τήν οὐσία ἤ τό εἰδικό ἀντικείμενο οὔτε τήν βασική λειτουργία τῶν δικαιωμάτων βιομηχανικῆς ἰδιοκτησίας πού καθορίζονται ἀπό τό ἐθνικό δίκαιο τῶν Κρατῶν μελῶν. Μόνον ἀτομικές περιπτώσεις ὁρισμένης ἀσκήσεως τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν δύνανται νά συνιστοῦν παράβαση τοῦ κοινοτικοῦ δικαίου. Μέ τήν ἀπόφαση τῆς 31ης Ὀκτωβρίου 1974 (Centrafarm κατά Sterling Drug, 15/74, Slg. 1974, σ. 1147), τό Δικαστήριο ἐδέχθη ὅτι τό δικαίωμα τοῦ κατόχου διπλώματος εὑρεσιτεχνίας νά ἐκμεταλλεύεται τήν ἐφεύρεσή του μέ τήν χορήγηση ἀδειῶν ἐκμεταλλεύσεως σέ τρίτους ἀποτελεῖ τμῆμα τοῦ εἰδικοῦ ἀντικειμένου τοῦ διπλώματος εὑρεσιτεχνίας.

Ἐν προκειμένω, πρέπει συνεπῶς νά διακριβωθεῖ ἄν τό δικαίωμα χορηγήσεως ἀδειῶν ἐκμεταλλεύσεως ἀποτελεῖ ἐπίσης τμῆμα τοῦ εἰδικοῦ ἀντικειμένου ἄλλων δικαιωμάτων βιομηχανικῆς ἤ ἐμπορικῆς ἰδιοκτησίας, ἰδίως τοῦ δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ νέου φυτικοῦ εἴδους, καί ἄν ἡ λύση πρέπει νά εἶναι διαφορετική σέ περίπτωση χορηγήσεως ἀποκλειστικῆς ἀδείας ἐκμεταλλεύσεως.

Ἡ γερμανική κυβέρνηση παρατηρεῖ σχετικῶς ὅτι τό εἰδικό ἀντικείμενο τῶν δικαιωμάτων βιομηχανικῆς ἰδιοκτησίας ἀποτελεῖται ἀπό τό σύνολο τῶν δικαιωμάτων πού ἀναγνωρίζονται στόν κάτοχο τοῦ δικαιώματος ἀπό τήν ἐθνική νομοθεσία. Μεταξύ τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν περιλαμβάνεται τό δικαίωμα ὁλικῆς ἤ μερικῆς μεταβιβάσεως τοῦ δικαιώματος κυριότητος. Ἡ χορήγηση ἀδειῶν ἐκμεταλλεύσεως ἀποτελεῖ ἕνα ἀπό τούς τρόπους διαθέσεως ὁρισμένων δικαιωμάτων, εἴτε πρόκειται γιά ἁπλές εἴτε γιά ἀποκλειστικές ἄδειες ἐκμεταλλεύσεως. Οἱ μεταβιβάσεις αὐτές δικαιολογοῦνται ἀπό τό γεγονός ὅτι οἱ ἐθνικές νομοθεσίες μεριμνοῦν γιά τήν δημιουργία ἰδιαίτερης παροτρύνσεως πού νά εὐνοεῖ τίς ἐφευρέσεις, προστατεύοντας τίς βιομηχανικές καί γεωργικές καινοτομίες μέσω τοῦ δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ νέου φυτικοῦ εἴδους καί τοῦ διπλώματος εὑρεσιτεχνίας. Κατά συνέπεια, οἱ ἐθνικοί νομοθέτες ἀπεφάσισαν, λαμβάνοντας ὑπ' ὄψη τά ἀνωτέρω οἰκονομικά συμφέροντα, ὅτι τό περιορισμένο χρονικῶς δικαίωμα ἀποκλειστικότητος συνιστᾶ πρόσθετο κίνητρο γιά τήν προώθηση τῶν καινοτομιῶν. Ἀπό τό ἄρθρο 2 τῆς συνθήκης προκύπτει ὅτι τήν ἴδια φροντίδα γιά τήν

ἀνταμοιβή τῶν ἐφευρέσεων καί τήν ὥθηση τῶν καινοτομιῶν κατέβαλαν καί οἱ συντάκτες τῆς συνθήκης. Ἑπομένως, τό κοινοτικό δίκαιο ἀνταγωνισμοῦ δέν δύναται νά ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τήν μείωση τῶν δυνατοτήτων πού παρέχουν οἱ ἐθνικές νομοθεσίες καί τήν διαφορετική ἐκτίμηση τῶν διαφόρων ἐπιμάχων συμφερόντων. Γιά τήν πραγματοποίηση τῶν στόχων τῆς συνθήκης, ἡ λειτουργία τῆς ἀνταμοιβῆς καί τῆς ὠθήσεως τῶν καινοτομιῶν, τήν ὁποία ἐκπληροῦν τό δικαίωμα τοῦ δημιουργοῦ νέου φυτικοῦ εἴδους καί τό δίπλωμα εὑρεσιτεχνίας, ἔχει θεμελιώδη σημασία. Ἡ λειτουργία αὐτή θά ἐτίθετο σέ κίνδυνο, ἄν περιωρίζετο ἡ ἐξουσία τοῦ κατόχου τοῦ δικαιώματος νά χορηγεῖ ἄδειες ἐκμεταλλεύσεως.

Ἡ γερμανική κυβέρνηση θεωρεῖ ὅτι, ἄν ἔπρεπε νά θεωρηθοῦν οἱ ἀποκλειστικές ἄδειες ἐκμεταλλεύσεως ὡς κατά κανόνα παράνομες, καί ὄχι μόνο σέ περίπτωση καταχρήσεως, θά ἐμειώνετο τό ἐνδιαφέρον τῶν ἐπιχειρήσεων γιά τίς ἄδειες ἐκμεταλλεύσεως, γεγονός πού θά εἶχε ἐπιβλαβή ἀποτελέσματα γιά τήν ἀγορά τῶν προϊόντων πού ὑπόκεινται στά δικαιώματα βιομηχανικῆς ἰδιοκτησίας. Ἡ ἑρμηνεία αὐτή, τήν ὁποία φαίνεται ὅτι προτείνει ἡ Ἐπιτροπή, ζημιώνει τήν διάδοση τῶν γνώσεων καί τῆς τεχνικῆς ἐντός τῆς Κοινότητος. Ἐπί πλέον, ἔχει δυσμενεῖς συνέπειες γιά τίς μικρές καί μεσαῖες ἐπιχειρήσεις, οἱ ὁποῖες δέν εἶναι κανονικῶς ἀρκετά εὔρωστες ἀπό οἰκονομική ἄποψη, ὥστε νά ἔχουν τήν ἱκανότητα παραγωγῆς ἤ ὀργανώσεως τῆς πωλήσεως. Ἄν οἱ ἐπιχειρήσεις αὐτές ἐστεροῦντο τῆς ἐξουσίας χορηγήσεως ἀποκλειστικῶν ἀδειῶν ἐκμεταλλεύσεως, δέν θά ἠδύναντο πλέον νά κάνουν χρήση τῶν δυνατοτήτων πού τούς ἀνήκουν ἀποκλειστικῶς ὡς ἀποτελοῦσες μέρος τῶν δικαιωμάτων τους. Συνεπῶς, ἡ ἄποψη ὅτι οἱ ἀποκλειστικές ἄδειες ἐκμεταλλεύσεως εἶναι παράνομες ἔχει ἐν προκειμένῳ ὡς μόνο ἀποτέλεσμα νά εὐνοεῖ τήν συγκέντρωση τῶν ἐπιχειρήσεων, δεδομένου ὅτι μόνον οἱ οἰκονομικοί καί ἐμπορικοί γίγαντες εἶναι ἀπό οἰκονομική ἄποψη σέ θέση νά ὀργανώσουν δικό τους σύστημα παραγωγῆς καί πωλήσεως.

Κατά συνέπεια, αὐτή καθ' αὐτή ἡ ἀποκλειστική ἄδεια ἐκμεταλλεύσεως δέν δύναται νά περιορίσει τόν ἀνταγωνισμό. Μόνον οἱ παρεπόμενες συμφωνίες ἤ συμβάσεις ἐνδέχεται νά ἔχουν ὡς ἀποτέλεσμα τήν ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 85.

Ὅσον ἀφορᾶ τήν καθ' ὁλοκληρία ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 85 τῆς συνθήκης, ἡ γερμανική κυβέρνηση τονίζει ὅτι, γιά νά εἶναι δυνατόν νά ἐξαιρεθεῖ μία ἀποκλειστική ἄδεια ἐκμεταλλεύσεως, βάσει τοῦ ἄρθρου 85 παράγραφος 3, πρέπει κατ' ἀρχάς νά ἀπαγορεύεται βάσει τοῦ ἄρθρου 85 παράγραφος 1.

Ἡ ὑποχρέωση πού ὑπέχει ὁ κάτοχος τοῦ δικαιώματος νά μήν χορηγεῖ ἄλλες ἄδειες ἐκμεταλλεύσεως σέ ἄλλες ἐπιχειρήσεις καί νά ἀπέχει ὁ ἴδιος ἀπό τήν ἐκμετάλλευση τῆς ἐφευρέσεως ἤ τῆς προστατευομένης ποικιλίας δέν δύναται νά συνιστᾶ περιορισμό τοῦ ἀνταγωνισμοῦ. Στήν ὑπό κρίση ὑπόθεση πρόκειται γιά ἁπλή μεταβίβαση, μέ τήν ὁποία ἐπέρχεται μεταβολή τοῦ προσώπου πού ἀσκεῖ τίς ἐξουσίες πού ἀπορρέουν ἀπό τό δικαίωμα τοῦ δημιουργοῦ νέου φυτικοῦ εἴδους. Δεδομένου ὅτι ἡ μεταβίβαση αὐτή στηρίζεται στήν ἐλευθερία ἐνεργείας τοῦ κατόχου τοῦ δικαιώματος, δέν δύναται νά γίνει λόγος γιά περιορισμό τοῦ ἀνταγωνισμοῦ. Ἐπί πλέον, δέν περιορίζει τόν ἀνταγωνισμό περισσότερο ἀπ' ὅ,τι τόν περιορίζει αὐτομάτως ἡ ἀποκλειστικότης ἑνός δικαιώματος βιομηχανικῆς ἰδιοκτησίας, ἀποτελεῖ δέ τήν συνέπεια τοῦ δικαιώματος αὐτοῦ καί ὄχι μιᾶς συμφωνίας.

Κατά τήν γερμανική κυβέρνηση, οἱ ἴδιες σκέψεις ἰσχύουν σέ σχέση μέ τό ἐπιχείρημα ὅτι ἡ συμφωνία πού ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τήν χορήγηση ἀδείας ἐκμεταλλεύσεως σέ μία καί μόνο ἐπιχείρηση ἀπαγορεύει σέ ἄλλους δυνητικούς ἀδειούχους ἐκμεταλλεύσεως τήν πρόσβαση στό δικαίωμα ἰδιοκτησίας, δεδομένου ὅτι οἱ τελευταῖοι δέν δύνανται πλέον νά λάβουν ἄδειες ἐκμεταλλεύσεως καί νά δημιουργήσουν ἔτσι ἐνδεχομένως ἀνταγωνισμό στήν ἀγορά τῆς ἐφευρέσεως ἤ τῆς προστατευομένης ποικιλίας. Στά ἀνωτέρω προστίθεται, τουλάχιστον στήν περίπτωση τῶν δικαιωμάτων τοῦ δημιουργοῦ νέου φυτικοῦ εἴδους, ὅτι οἱ διά-

φορες ποικιλίες εἶναι ἐναλλάξιμες καί ὅτι ὡς ἐκ τούτου δέν θίγεται ἡ ἐλευθερία ἐπιλογῆς τῶν ἀδειούχων ἐκμεταλλεύσεως, οἱ ὁποῖοι δύνανται νά στραφοῦν σέ ἄλλες ποικιλίες. Ἐπί πλέον, ἡ ἀρχή τῆς ἀναλώσεως τοῦ δικαιώματος ἐγγυᾶται τήν ὕπαρξη ἐπαρκοῦς ἀνταγωνισμοῦ στήν σχετική ἀγορά.

Ἡ γερμανική κυβέρνηση ὑποστηρίζει ὅτι ἐναπόκειται στόν κατόχο τοῦ δικαιώματος νά ἀποφασίζει γιά τήν πλήρη ἐκμετάλλευση τοῦ δικαιώματός του βιομηχανικῆς ἰδιοκτησίας. Ἡ Ἐπιτροπή δέν εἶναι σέ θέση νά καθορίζει αὐτό πού θά πρέπει νά ἀποτελεῖ τήν ἀμοιβή τοῦ κατόχου τοῦ δικαιώματος.

Ὅσον ἀφορᾶ τήν ἐφαρμογή τῶν κανόνων περί ἐλευθέρου ἀνταγωνισμοῦ στίς συμφωνίες πού προβλέπουν τήν χορήγηση ἀποκλειστικῆς ἀδείας ἐκμεταλλεύσεως στόν τομέα τῶν δικαιωμάτων τοῦ δημιουργοῦ νέου φυτικοῦ εἴδους, ἡ γερμανική κυβέρνηση διευκρινίζει, κατ' ἀρχάς, ὅτι τό δικαίωμα τοῦ δημιουργοῦ νέου φυτικοῦ εἴδους ἐμφανίζει ἰδιάζοντα χαρακτηριστικά, καθ' ὅσον ἀφορᾶ τό βοτανικό ὑλικό. Εἰδικότερα, ὁ κάτοχος τοῦ δικαιώματος πρέπει νά ἀπολαύει ὁρισμένων δυνατοτήτων διαθέσεως τοῦ διπλώματός του, ἐλλείψει τῶν ὁποίων θίγεται ἡ ἴδια ἡ ὕπαρξη τοῦ δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ νέου φυτικοῦ εἴδους. Ἡ γερμανική κυβέρνηση προσθέτει ὅτι ἡ ἔκταση τοῦ κατά τό ἐθνικό δίκαιο δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους χαρακτηρίζεται ἀπό τό γεγονός ὅτι, ἀφ' ἑνός, οἱ ἀποκλειστικές ἄδειες ἐκμεταλλεύσεως περιλαμβάνονται ρητῶς στό δικαίωμα αὐτό (ἄρθρο 17 παράγραφος 3 τοῦ γερμανικοῦ νόμου περί τοῦ δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ νέου φυτικοῦ εἴδους) καί ὅτι, ἀφ' ἑτέρου, εἶναι μικροτέρα αὐτῆς τοῦ δικαιώματος ἐπί τοῦ διπλώματος εὑρεσιτεχνίας. Τό δικαίωμα τοῦ δημιουργοῦ νέου φυτικοῦ εἴδους καλύπτει μόνο τά προϊόντα πολλαπλασιασμοῦ· ἡ ἐξασφαλιζομένη προστασία περιορίζεται στόν πολλαπλασιασμό πρός πώληση στόν ἐπαγγελματικό τομέα καί στήν ἴδια τήν πώληση (ἄρθρο 15 παράγραφος 1 τοῦ γερμανικοῦ νόμου περί τοῦ δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ νέου φυτικοῦ εἴδους).

Συνοψίζοντας, ἡ γερμανική κυβέρνηση ὑποστηρίζει ὅτι τό εἰδικό ἀντικείμενο τοῦ δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ νέου φυτικοῦ εἴδους περιλαμβάνει τήν ἐξουσία πού ἔχει ὁ κάτοχος τοῦ δικαιώματος νά ἀξιοποιεῖ οἰκονομικῶς τό δικαίωμα αὐτό, μεταβιβάζοντάς το ἐπί ἀνταλλάγματι σέ τρίτο μέσω τῶν ἀποκλειστικῶν ἀδειῶν ἐκμεταλλεύσεως. Ὁ ἀποκλεισμός τῆς δυνατότητος μεταβιβάσεως τοῦ δικαιώματος θίγει σοβαρῶς τό δικαίωμα τοῦ δημιουργοῦ νέου φυτικοῦ εἴδους. Πάντως, οἱ κανόνες περί ἀνταγωνισμοῦ τῆς συνθήκης ἐφαρμόζονται στίς μεταβιβάσεις δικαιωμάτων μόνο κατά τό μέτρο πού οἱ σχετικές συμπράξεις ἤ πρακτικές ἔχουν ὡς ἀντικείμενο ἤ ὡς ἀποτέλεσμα τήν πρόκληση συνεπειῶν οἱ ὁποῖες ὑπερβαίνουν τό ἐν λόγω εἰδικό ἀντικείμενο.

Ἀπαντώντας στήν κυβέρνηση τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου, ἡ *Ἐπιτροπή* παρατηρεῖ ὅτι ὑποχρεοῦται νά παρεμβαίνει αὐτεπαγγέλτως γιά νά τηροῦνται οἱ κανόνες περί ἀνταγωνισμοῦ πρός ἐξυπηρέτηση τοῦ γενικοῦ συμφέροντος καί προκειμένου νά ἐξασφαλίζει κατ' αὐτόν τόν τρόπο τήν προστασία τῶν ἐνδιαφερομένων καί ἀδυνάτων μερῶν.

Ὁ ὁρισμός τῆς ἀποκλειστικῆς ἀδείας ἐκμεταλλεύσεως πού προβάλλει ἡ βρετανική κυβέρνηση εἶναι ἀτελής. Ἡ ἄδεια ἐκμεταλλεύσεως δέν εἶναι ἁπλῶς τό δικαίωμα πού ἔχει ὁ ἀδειοῦχος νά ἀσκεῖ τό δικαίωμα βιομηχανικῆς ἰδιοκτησίας, σέ μία καθορισμένη γεωγραφική περιοχή. Συνιστᾶ μᾶλλον σύμβαση, δυνάμει τῆς ὁποίας ἐπιτρέπεται μόνον σέ ἕνα ἀδειοῦχο ἐκμεταλλεύσεως νά ἀσκεῖ τό δικαίωμα ἰδιοκτησίας. Ἀποφασιστική σημασία δέν ἔχει ἡ ἀποκλειστικότης τοῦ δικαιώματος ἰδιοκτησίας, ἀλλά ἡ ἀποκλειστικότης τῆς ἀδείας ἐκμεταλλεύσεως.

Ἡ Ἐπιτροπή ὑποστηρίζει ὅτι οἱ ἀπόψεις τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου θά εἶχαν ὡς ἀποτέλεσμα τήν ἐκμηδένιση τοῦ πεδίου ἐφαρμογῆς τοῦ ἄρθρου 85 παράγραφος 1 τῆς συνθήκης ἤ, τουλάχιστον, τήν προνομιακή μεταχείριση ὁρισμένων περιορισμῶν τοῦ ἀνταγωνισμοῦ. Πράγματι, οἱ λόγοι πού ἐπικαλεῖται ἡ παρεμβαίνουσα δύνανται νά δικαιολογήσουν καί ἄλλους περιορισμούς τοῦ ἀνταγωνισμοῦ, παραδείγματος χάριν τίς συμφωνίες ὀρθολογικῆς ὀργανώσεως, τίς συμφωνίες ἀποκλειστικῆς διανομῆς ἤ τίς κοινές θυγατρικές. Πάντως, αὐτές δύνανται νά καταστοῦν νόμιμες μόνον ἄν

τύχουν τῆς προβλεπομένης στό ἄρθρο 85 παράγραφος 3 ἐξαιρέσεως. Ἡ σημασία τους γιά τό κοινωνικό σύνολο δέν εἶναι μικρότερη ἐκείνης τῶν ἀδειῶν ἐκμεταλλεύσεως τῶν δικαιωμάτων βιομηχανικῆς ἰδιοκτησίας.

Ὅσον ἀφορᾶ «τό ἀποδεσμευτικό ἀποτέλεσμα» τῆς χορηγήσεως ἀποκλειστικῶν ἀδειῶν ἐκμεταλλεύσεως, ἡ Ἐπιτροπή παρατηρεῖ ὅτι τό ἀποτέλεσμα αὐτό δύνανται νά ἐπιφέρουν μόνον οἱ συνήθεις ἄδειες ἐκμεταλλεύσεως. Τονίζει ὅτι μία ἀποκλειστική ἄδεια ἐκμεταλλεύσεως δέν δύναται νά ἐξομοιωθεῖ μέ μεταβίβαση.

Ἀπαντώντας στήν γαλλική κυβέρνηση καί στήν CGLV, ἡ Ἐπιτροπή ἀναφέρεται στίς παρατηρήσεις της, μέ τίς ὁποῖες ἀπέδειξε ὅτι στόν Eisele ἐχορηγήθη μόνον ἕνα καλυπτόμενο μέ ἀπόλυτη ἐδαφική προστασία δικαίωμα ἀποκλειστικῆς διανομῆς καί ὅτι δέν ἀπέκτησε, δυνάμει μιᾶς ἁπλῆς *μεταβιβάσεως*, τήν ἰδιότητα τοῦ ἀνεξαρτήτου κατόχου τοῦ δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ νέου φυτικοῦ εἴδους. Πράγματι, ἡ CGLV δέν ἐξηγεῖ γιατί ἦταν ἀναγκαία ἡ δυνατή ἡ χορήγηση δικαιώματος ἀποκλειστικῆς ἐκμεταλλεύσεως στόν Eisele τό 1965, ἐνῶ ἦταν ἀπό τό 1961 ὁ μόνος καί ὁ φερόμενος ἀνεξάρτητος δημιουργός τῶν ποικιλιῶν ἀραβοσίτου INRA στήν Γερμανία, ἠδύνατο δέ νά τίς πολλαπλασιάσει ὁ ἴδιος. Ἂν ἦταν πράγματι ἀνεξάρτητος κάτοχος τοῦ δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ νέου φυτικοῦ εἴδους, θά ἠδύνατο νά προμηθεύεται ἀπό τήν Γαλλία τίς ποσότητες σπόρων πρός σπορά πού θά τοῦ ἔλειπαν. Κατά τήν Ἐπιτροπή, δέν θά ὑφίστατο ἀνάγκη χορηγήσεως ἑνός εἰδικοῦ δικαιώματος διανομῆς στήν Γερμανία παρά μόνον ἄν, στήν πραγματικότητα, ἐξηρτᾶτο ἀπό τήν Frasema καί ἦταν ἀδειοῦχος ἐκμεταλλεύσεως, διότι αὐτή ἐξακολουθοῦσε νά ἐλέγχει τήν ἐκμετάλλευση τοῦ συνόλου τῶν ποικιλιῶν ἀραβοσίτου INRA.

Ἡ Ἐπιτροπή ὑποστηρίζει ὅτι δέν ἔθιξε τό εἰδικό ἀντικείμενο τοῦ δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ νέου φυτικοῦ εἴδους ἀρνηθεῖσα νά ἀναγνωρίσει τήν μεταβίβαση τοῦ δικαιώματος αὐτοῦ ὑπό τίς περιστάσεις τῆς ὑπό κρίση ὑποθέσεως. Ἀντιθέτως, ἔλαβε δεόντως ὑπ' ὄψη τήν μεταβίβαση τοῦ δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ νέου φυτικοῦ εἴδους, δέν τήν ἔκρινε δέ ἀσυμβίβαστη, αὐτή καθ' αὐτή, πρός τό ἄρθρο 85. Ἐπέκρινε ἁπλῶς τήν ἄσκηση τῶν χορηγηθέντων μέ τήν μεταβίβαση δικαιωμάτων, κατά τό μέτρο πού κατέληξαν σέ ἀπόλυτη ἐδαφική προστασία ὑπέρ τῶν προσφευγόντων.

Παρατηρεῖ ὅτι οἱ λόγοι πού διέπουν τήν χορήγηση ἀποκλειστικοῦ δικαιώματος τῶν δημιουργῶν νέου φυτικοῦ εἴδους δέν ἀρκοῦν, ἀπό μόνοι τους, γιά νά δικαιολογήσουν μιά ἀποκλειστική ἄδεια ἐκμεταλλεύσεως. Γιά νά δικαιολογηθεῖ ἡ προτίμηση συνήθους ἀδείας ἐκμεταλλεύσεως ἔναντι τῆς ἀποκλειστικῆς, θά πρέπει νά ἀναζητηθοῦν λόγοι ἄλλοι ἀπό ἐκείνους πού δικαιολογοῦν κατά τρόπο γενικό τήν προστασία τῶν νέων φυτικῶν εἰδῶν. Ἡ δικαιολόγηση αὐτή δέν δύναται νά ἀνευρεθεῖ ἁπλῶς καί μόνον στήν *δυνατότητα μεταβιβάσεως* τοῦ δικαιώματος ἰδιοκτησίας, διότι ἡ μεταβίβαση τοῦ δικαιώματος καί ἡ ἀποκλειστική ἄδεια ἐκμεταλλεύσεως εἶναι δύο διαφορετικά πράγματα.

Ἐπί πλέον, ναί μέν ἡ χορήγηση ἀδειῶν ἐκμεταλλεύσεως ἐμπίπτει στό εἰδικό ἀντικείμενο τῶν δικαιωμάτων βιομηχανικῆς ἰδιοκτησίας, αὐτό ὅμως οὐδαμῶς σημαίνει ὅτι ἡ χορήγηση *ἀποκλειστικῶν ἀδειῶν ἐκμεταλλεύσεως* πρέπει νά ἐπιτρέπεται *χωρίς ἔλεγχο*. Μιά συμφωνία, δυνάμει τῆς ὁποίας χορηγεῖται τό δικαίωμα ἐκμεταλλεύσεως σέ μία μόνο ἐπιχείρηση καί περιορίζονται οἱ δυνατότητες χορηγήσεως ἀδειῶν ἐκμεταλλεύσεως, συνιστᾶ μᾶλλον ἀπειλή γιά τό εἰδικό ἀντικείμενο τοῦ δικαιώματος βιομηχανικῆς ἰδιοκτησίας.

Ἡ Ἐπιτροπή ἀπαντᾶ στήν γερμανική κυβέρνηση ὅτι τό εἰδικό ἀντικείμενο τῶν δικαιωμάτων βιομηχανικῆς ἰδιοκτησίας δέν δύναται νά καθορισθεῖ κατά τρόπο ἀπόλυτο ἀπό τόν ἐθνικό νομοθέτη, δεδομένου ὅτι αὐτός ὀφείλει νά λαμβάνει ὑπ' ὄψη τίς ἀπαιτήσεις τοῦ κοινοτικοῦ δικαίου. Πράγματι, τά δικαιώματα βιομηχανικῆς ἰδιοκτησίας καί ὁ ἐλεύθερος ἀνταγωνισμός δέν ἀποτελοῦν ἀνταγωνιστικούς πόλους, διότι ἐπιδιώκουν τόν ἴδιο στόχο, δηλαδή τήν τεχνική πρόοδο. Ἐνῶ τό ἀποτέλεσμα τῆς ἀποκλειστικότητος ἐγγυᾶται τήν ἀμοιβή τοῦ ἐφευρέτου, τό ὕψος αὐτῆς ἐξαρτᾶται μόνον ἀπό τήν ἀξία τῆς ἐφευρέσεως στήν ἀγορά. Ἕνα ὁρισμένο ἐπίπεδο ἀνταγωνισμοῦ πρέπει νά διατηρεῖται, προκειμένου

νά δύνανται ἄλλες ἐπιχειρήσεις νά ἐπιδιώκουν ἄλλες καινοτομίες. Τά δικαιώματα βιομηχανικῆς ἰδιοκτησίας, ἰδίως τό δικαίωμα ἐπί τοῦ διπλώματος εὑρεσιτεχνίας, ἀποτελοῦν κατά αὐτόν τόν τρόπο στοιχεῖο τοῦ ἐλευθέρου ἀνταγωνισμοῦ. Ἑπομένως, μόνον ἡ ἄσκηση τοῦ ἀποκλειστικοῦ δικαιώματος ὑπό συνθῆκες ἐλευθέρου ἀνταγωνισμοῦ δύναται νά ἀνταποκρίνεται στούς στόχους τῆς συνθήκης ΕΟΚ.

Ἡ Ἐπιτροπή τονίζει ὅτι ἡ ἀπόφαση τῆς 31ης Ὀκτωβρίου 1974 (Centrafarm κατά Sterling Drug, ἤδη ἀναφερθεῖσα) ἀποτελεῖ ἁπλῶς γενική ἀναφορά σέ ἕνα συγκεκριμένο τρόπο ἐκμεταλλεύσεως τοῦ διπλώματος εὑρεσιτεχνίας, δηλαδή τήν ἐκμετάλλευση ὄχι ἀπό τόν δικαιοῦχο, ἀλλά ἀπό τρίτους.

Ὅσον ἀφορᾶ τά ἰδιάζοντα χαρακτηριστικά τῶν ἀδειῶν ἐκμεταλλεύσεως, ἡ Ἐπιτροπή ἀναφέρει ὅτι μία σύμβαση περί ἀδείας ἐκμεταλλεύσεως συνάπτεται πάντοτε γιά ὁρισμένο χρονικό διάστημα καί δύναται νά καταγγελθεῖ, ὁ δέ ἀδειοῦχος ἐκμεταλλεύσεως ἐκπίπτει τότε αὐτομάτως ἀπό τό δικαίωμά του. Πρός τοῦτο, δέν ὑφίσταται ἀνάγκη ἀναμεταβιβάσεως, γεγονός πού δεικνύει τήν διαφορά μεταξύ τῆς μεταβιβάσεως καί τῆς ἀδείας ἐκμεταλλεύσεως.

Κατά τήν Ἐπιτροπή, πρέπει νά ἐξετασθοῦν οἱ προϋποθέσεις, ὑπό τίς ὁποῖες ἀσκεῖται τό δικαίωμα βιομηχανικῆς ἰδιοκτησίας. Ἡ θεμελίωση τῆς ἀσκήσεως ἑνός τέτοιου δικαιώματος τροποποιεῖται, ὅταν τό δικαίωμα αὐτό δύναται νά ἀσκηθεῖ μόνον δυνάμει συμβάσεως, τῆς συμβάσεως περί ἀδείας ἐκμεταλλεύσεως. Δεδομένου ὅτι συνάπτεται κατ' ἀνάγκη ἀφοῦ ληφθεῖ ὑπ' ὄψη τό ἀποτέλεσμα τῆς ἀποκλειστικότητος τοῦ ἰδίου τοῦ δικαιώματος ἰδιοκτησίας, ἡ σύμβαση αὐτή ἀναφέρεται στά συγκεκριμένα ἀποτελέσματα πού παράγει ἡ ἀποκλειστικότης ἐπί τοῦ ἀνταγωνισμοῦ, ἐμπίπτει δέ γιά τόν λόγο αὐτό στό ἄρθρο 85 τῆς συνθήκης. Ἑπομένως, δέν εἶναι ὀρθή ἡ ἄποψη ὅτι, σέ περίπτωση χορηγήσεως ἀδειῶν ἐκμεταλλεύσεως, τά ἀποτελέσματα τοῦ δικαιώματος ἰδιοκτησίας ἐπί τοῦ ἀνταγωνισμοῦ δέν ἀπορρέουν ἀπό μία συμφωνία, ἀλλά μόνο ἀπό τό ἴδιο τό δικαίωμα ἰδιοκτησίας. Ἡ γερμανική κυβέρνηση δέν λαμβάνει ὑπ' ὄψη της, κατά τήν Ἐπιτροπή, ὅτι ἡ μέχρις αὐτοῦ τοῦ σημείου μονομερής ἄσκηση τοῦ δικαιώματος ἰδιοκτησίας ἀπό τόν δικαιοῦχο συντονίζεται στό ἐξῆς βάσει τῆς συμβάσεως. Ἂν ἡ χορήγηση ἄλλων ἀδειῶν ἐκμεταλλεύσεως δέν ἀπηγορεύετο στόν κάτοχο τοῦ δικαιώματος μέ τήν σύμβαση περί ἀδείας ἐκμεταλλεύσεως, θά ὑφίστατο ἀνταγωνισμός μεταξύ τῶν ἀδειούχων ἐκμεταλλεύσεως, γεγονός πού θά κατέληγε σέ αὔξηση τοῦ ἀνταγωνισμοῦ στήν σχετική ἀγορά.

Κατά τήν Ἐπιτροπή, ἡ διαφορά στήν ὑπό κρίση ὑπόθεση δεικνύει ὅτι ἡ γενική ἄποψη κατά τήν ὁποία οἱ ἀποκλειστικές ἄδειες, ἐκμεταλλεύσεως χορηγοῦνται μόνο στούς ἐπιχειρηματίες πού ἐκτίθενται σέ ἰδιαιτέρους κινδύνους δέν δικαιολογεῖται. Σέ μία περίπτωση, ὅπως αὐτή τῆς ὑπό κρίση ὑποθέσεως, ὁ συμφυής μέ τήν παρασκευή τῶν προστατευομένων προϊόντων κίνδυνος δέν ἀναλαμβάνεται ἀπό τόν ἀδειοῦχο ἐκμεταλλεύσεως, ἀλλά ἀπό τόν κάτοχο τοῦ δικαιώματος· ἀντιθέτως, ἡ ἄδεια ἐκμεταλλεύσεως χρησιμεύει μόνο γιά τόν ἔλεγχο τῆς ἐμπορίας τοῦ προϊόντος.

Ἡ Ἐπιτροπή ἰσχυρίζεται περαιτέρω ὅτι τό ἄρθρο 85 τῆς συνθήκης δύναται νά ἐφαρμοσθεῖ μόνον στό σύνολό του· ἂν ἐλαμβάνετο ὑπ' ὄψη μόνον ἡ παράγραφος 1, τό ἐν λόγω ἄρθρο θά ἐφηρμόζετο μόνον κατά τό ἥμισυ. Τονίζει τήν θετική συμβολή τῆς παραγράφου 3 τοῦ ἄρθρου 85, ἡ ὁποία ἀνταποκρίνεται στήν μέριμνα τῆς γερμανικῆς κυβερνήσεως γιά τήν ἐνθάρρυνση τῆς τεχνικῆς προόδου.

Ἡ Ἐπιτροπή θεωρεῖ ὅτι τό ἄρθρο 85 τῆς συνθήκης ΕΟΚ καθορίζει τό ἴδιο τίς προϋποθέσεις καί τά κριτήρια βάσει τῶν ὁποίων πρέπει νά ἀποφασισθεῖ τό παραδεκτό τῶν ἐπιδίκων συμφωνιῶν καί ὅτι αὐτές δέν δύνανται νά γίνουν *a priori* δεκτές βάσει τοῦ ἄρθρου 36. Μία συμφωνία περί ἀποκλειστικῶν ἀδειῶν ἐκμεταλλεύσεως πρέπει νά πληροῖ τίς προϋποθέσεις τῆς παραγράφου 3 τοῦ ἄρθρου 85 τῆς συνθήκης, δεδομένου ὅτι ἀποτελεῖ περιορισμό τοῦ ἀνταγωνισμοῦ, ὁ ὁποῖος συμβάλλει στήν ὤθηση τῆς τεχνικῆς προόδου.

Ὅσον ἀφορᾶ τήν ἔκταση ἐφαρμογῆς τῆς ἐθνικῆς νομοθεσίας περί δικαιωμάτων τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους, ἡ Ἐπιτροπή ἰσχυρί-

ζεται ὅτι ἡ χορήγηση ἀποκλειστικῶν ἀδειῶν ἐκμεταλλεύσεως στό πλαίσιο τῶν δικαιωμάτων τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους ἐξαρτᾶται, ἀκόμη καί κατά τό γερμανικό δίκαιο, ἀπό τήν ὑποχρέωση μή παραβάσεως τοῦ ἄρθρου 20 τοῦ γερμανικοῦ νόμου κατά τοῦ περιορισμοῦ τοῦ ἀνταγωνισμοῦ. Συνεπῶς, ἐξαρτᾶται ἐπίσης ἀπό τήν κατά τό κοινοτικό δίκαιο ἐπιφύλαξη τῆς μή ἀντιθέσεως πρός τό ἄρθρο 85 τῆς συνθήκης. Ἐξ ἄλλου, τό ἄρθρο 17 παράγραφος 3 τοῦ γερμανικοῦ νόμου περί τοῦ δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ νέου φυτικοῦ εἴδους ὁρίζει ἁπλῶς ὅτι οἱ συμβάσεις περί χορηγήσεως ἀποκλειστικῶν ἀδειῶν ἐκμεταλλεύσεως πρέπει νά καταρτίζονται ἐγγράφως.

Ἡ ἔκταση τοῦ δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους διαφέρει ἀπό κράτος σέ κράτος, τό αὐτό δέ ἰσχύει ὅσον ἀφορᾶ τίς διαφορές μεταξύ τοῦ δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδιους καί τοῦ δικαιώματος ἐπί τοῦ διπλώματος εὑρεσιτεχνίας. Περαιτέρω, ὁ περιορισμός τοῦ δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ νέου φυτικοῦ εἴδους στήν προστασία καί στήν διανομή τῶν προϊόντων πολλαπλασιασμοῦ ἀποτελεῖ ἁπλῶς τήν λογική συνέπεια τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ γεωργική παραγωγή συνίσταται ἀπό περισσότερα στάδια, τά ὁποῖα δέν δύνανται ὅλα νά ὑπόκεινται στόν ἔλεγχο τοῦ δημιουργοῦ.

Τά μέτρα πού προορίζονται νά ἐξασφαλίσουν τήν ταυτότητα μιᾶς ποικιλίας καί τήν τήρηση τῶν ἄλλων προϋποθέσεων, πού ἀφοροῦν τήν ἀναγνώριση τῆς ποικιλίας, ἀφοροῦν ὅλους τούς τύπους ἀδειῶν ἐκμεταλλεύσεως καί ὄχι μόνον τίς ἀποκλειστικές ἄδειες ἐκμεταλλεύσεως. Συνεπῶς, τό ἄν οἱ ρῆτρες ἀποκλειστικότητος, οἱ ὁποῖες περιλαμβάνονται στίς συμφωνίες περί ἀδειῶν ἐκμεταλλεύσεως, συμβιβάζονται μέ τούς κανόνες περί ἀνταγωνισμοῦ, δέν ἐπηρεάζεται ἀπό τήν ἐκτίμηση τῶν ρητρῶν αὐτῶν σέ σχέση μέ τά μέτρα διατηρήσεως τῆς ποιότητος τῶν ἐν λόγω ποικιλιῶν.

3. Ἄρνηση χορηγήσεως ἐξαιρέσεως βάσει τοῦ ἄρθρου 85 παράγραφος 3

Ἡ *κυβέρνηση τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου* ἀναφέρεται κατ' ἀρχάς στήν λειτουργία τοῦ συστήματος τῶν δικαιωμάτων τοῦ δημιουργοῦ νέου φυτικοῦ εἴδους. Γιά νά δύναται μία ποικιλία γεωργικοῦ εἴδους νά καταστεῖ ἀντικείμενο ἐμπορίας ἐντός Κράτους μέλους, πρέπει νά καταχωριστεῖ εἴτε στό ἐθνικό μητρῶο τοῦ κράτους αὐτοῦ εἴτε στό κοινό μητρῶο τῆς Κοινότητος. Γιά νά καταχωριστεῖ στό ἐθνικό μητρῶο, ἡ ποικιλία πρέπει νά ὑποστεῖ τίς δοκιμές, πού ἀποβλέπουν στήν διαπίστωση τοῦ διακριτικοῦ της χαρακτῆρος, τῆς ὁμοιογενείας, τῆς σταθερότητος, τῆς καλλιεργητικῆς της ἀξίας κτλ.

Ἄν καί ἡ πώληση μιᾶς ποικιλίας σέ ὅλη τήν Κοινότητα ἐπιτρέπεται κατά νόμο, μόλις ἡ ποικιλία καταχωριστεῖ στό κοινό μητρῶο, πρέπει στήν πρακτική, γιά νά γίνει δεκτή ἀπό τούς χρησιμοποιοῦντες, νά ὑποβληθεῖ σέ δοκιμές σέ κάθε Κράτος μέλος καί νά καταχωριστεῖ στά ἐθνικά μητρῶα, ἐνίοτε μάλιστα σέ ἀκόμη περιοριστικότερο κατάλογο. Σέ ὁρισμένα Κράτη μέλη ὁ δημιουργός πρέπει νά προσκομίσει τά ἀποτελέσματα τῶν δοκιμῶν τῶν ὑπό ἐξέταση ποικιλιῶν, πού ἔλαβε ἐντός τοῦ κράτους, πρίν μάλιστα ἡ ποικιλία γίνει δεκτή γιά νά ὑποβληθεῖ στίς ἐπίσημες δοκιμές.

Γιά νά εἶναι σέ θέση νά ἀντιμετωπίσει τίς διάφορες αὐτές ἀπαιτήσεις, ὁ δημιουργός πρέπει νά διαθέτει, ἐντός κάθε κράτους, τίς κατάλληλες τεχνικές δυνατότητες. Μόνον ἕνας δημιουργός πού διαθέτει πολύ σημαντικά οἰκονομικά μέσα δύναται νά φέρει εἰς πέρας τό ἔργο αὐτό μέ δικά του μέσα. Γι' αὐτό οἱ δημιουργοί ὁρίζουν συνήθως σέ κάθε κράτος ἀποκλειστικούς ἀντιπροσώπους, πού ἔχουν τίς τεχνικές ἱκανότητες καί τίς κατάλληλες ἐγκαταστάσεις γιά τήν διεκπεραίωση τῆς ἐργασίας αὐτῆς. Σέ πολλές περιπτώσεις, οἱ ἀνωτέρω ἀντιπρόσωποι εἶναι οἱ ἴδιοι δημιουργοί. Τό ἔργο τῶν ἀντιπροσώπων δέν συνίσταται μόνον στήν παρουσίαση τῆς ποικιλίας στίς ἐπίσημες δοκιμές γιά τήν καταχώρισή τους, ἀλλά καί στήν διενέργεια τῶν ἀπαραιτήτων γιά τήν διοχέτευση τῆς ποικιλίας στήν ἀγορά ἐνεργειῶν παραγωγῆς καί προωθήσεως. Εἶναι δυνατόν ὁ δημιουργός νά χρειάζεται δέκα πέντε ἔτη γιά νά δημιουργήσει τήν ποικιλία του καί νά τήν καταχωρίσει στό ἐθνικό μητρῶο, πρίν δυνηθεῖ νά τήν διοχετεύσει

γιά πρώτη φορά στήν άγορά. Έπίσης ὁ άντιπρόσωπος σέ κάθε ξένη χώρα ένδέχεται νά έχρειάσθη 5 ἕως 10 ἔτη τεχνικῆς καί έμπορικῆς έργασίας, γιά νά τελειοποιήσει τήν ποικιλία καί νά τήν διαθέσει στήν άγορά. Τό άνωτέρω πλῆρες καί καλῶς διαρθρωμένο σύστημα εἶναι άποτελεσματικό καί άνταγωνιστικό, παρουσιάζει δέ πλεονεκτήματα γιά τόν τελικό καταναλωτή, δηλαδή τόν γεωργό. Έν τούτοις, έξαρτᾶται άπολύτως άπό τήν δυνατότητα πού ἔχει ὁ άντιπρόσωπος νά λάβει, μέσω τῆς *άποκλειστικότητος* πού τοῦ χορηγεῖ ὁ δημιουργός, μία δίκαιη άμοιβή γιά τίς πρόσθετες δαπάνες, στίς ὁποῖες ὑπεβλήθη.

Ἡ κυβέρνηση τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου άμφισβητεῖ ὅτι οἱ άποκλειστικές ἄδειες έκμεταλλεύσεως άποτελοῦν περιορισμούς, οἱ ὁποῖοι δύνανται νά δικαιολογηθοῦν μόνο σέ έξαιρετικές περιπτώσεις. Κατ' αὐτήν, ἡ άποκλειστική ἄδεια έκμεταλλεύσεως δικαιολογεῖται κανονικῶς βάσει τοῦ ἄρθρου 85 παράγραφος 3. Μόνον σέ έξαιρετικές περιπτώσεις πρέπει νά μή χορηγηθεῖ ἡ έξαίρεση.

Πράγματι, ὁ ἀδειοῦχος έκμεταλλεύσεως προβαίνει σέ έκμετάλλευση τοῦ ἐν λόγω δικαιώματος, διότι τυγχάνει τῆς προστασίας πού παρέχει ἡ άποκλειστική ἄδεια έκμεταλλεύσεως, πράγμα πού συντείνει κατ' αὐτόν τόν τρόπο στήν «βελτίωση τῆς παραγωγῆς καί τῆς διανομῆς τῶν προϊόντων» καί τῆς «προαγωγῆς τῆς τεχνικῆς οἰκονομικῆς προόδου» κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 85 παράγραφος 3 τῆς συνθήκης. Συνεπῶς, ἡ άποκλειστική ἄδεια έκμεταλλεύσεως άποβλέπει στό νά παράσχει στόν ἀδειοῦχο έκμεταλλεύσεως τήν άναγκαία προστασία τοῦ δικαιώματός του καί στό νά τόν ένθαρρύνει νά έκμεταλλευθεῖ τό δικαίωμα αὐτό.

Οἱ λόγοι πού προέβαλε ἡ Ἐπιτροπή γιά νά άρνηθεῖ ἐν προκειμένω τήν έξαίρεση στηρίζονται σέ κριτήρια αὐστηρότερα άπό ἐκεῖνα πού άναφέρονται στήν παράγραφο 3 τοῦ ἄρθρου 85.

Ἡ κυβέρνηση τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου διερωτᾶται άκολούθως: σέ ποῖο χρονικό σημεῖο ἕνα προϊόν παύει νά εἶναι «νέο» καί σέ ποῖο χρονικό σημεῖο ἔχει γίνει «διείσδυση» στήν άγορά. Φαίνεται ὅτι μία άποκλειστική ἄδεια έκμεταλλεύσεως, ἡ ὁποία χορηγεῖται μόνον γιά τό βραχύ χρονικό διάστημα πού προηγεῖται τῆς «διεισδύσεως» στήν άγορά, έμφανίζει πλέον μικρή πρακτική χρησιμότητα. Ἀφοῦ εἰργάσθη μέ ζημία, ὁ ἀδειοῦχος έκμεταλλεύσεως πρέπει νά ἐξακολουθεῖ νά τυγχάνει τῆς άποκλειστικότητος κατά τό χρονικό διάστημα πού οἱ προσπάθειές του άρχίζουν νά άποφέρουν καρπούς καί πού ἡ ἄδεια έκμεταλλεύσεως καθίσταται άποδοτική. Κατά κανόνα, τό χρονικό διάστημα προστασίας τῶν δικαιωμάτων τοῦ δημιουργοῦ νέου φυτικοῦ εἴδους εἶναι περίπου εἴκοσι ἔτη. Ἡ πείρα δεικνύει ὅτι τό προϊόν έπιβάλλεται μόνον κατά τό τέλος τοῦ ἐν λόγω χρονικοῦ διαστήματος. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἕπεται ὅτι τό κριτήριο πού πρέπει νά χρησιμοποιηθεῖ γιά νά έκτιμηθεῖ ἄν τό προϊόν εἶναι «νέο», πρέπει νά ἀνταποκρίνεται στήν διάρκεια τοῦ δικαιώματος βιομηχανικῆς ἰδιοκτησίας γιά τό ὁποῖο πρόκειται.

Ἡ *CGLV* ὑποστηρίζει ὅτι οἱ ἐν λόγω συμφωνίες πληροῦν τίς προϋποθέσεις πού άναφέρονται στό ἄρθρο 85 παράγραφος 3, λόγω τῶν ἰδιαζόντων χαρακτηριστικῶν τοῦ άποτελοῦντος τό άντικείμενο τῆς διαφορᾶς προϊόντος, τό ὁποῖο εἶναι εὐπαθές καί προηγμένης τεχνολογίας. Γιά ἕνα τέτοιο προϊόν, εἶναι άπαραίτητο ἕνα κατ' έπιλογή σύστημα προγραμματισμοῦ καί σταθεροποιήσεως τῆς άγορᾶς. Πράγματι, οἱ ἴδιοι οἱ χρησιμοποιοῦντες αὐτό άπαιτοῦν μία πραγματική άσφάλεια, ὅσον άφορᾶ τόν έφοδιασμό τῆς άγορᾶς τῶν σπόρων άραβοσίτου πρός σπορά.

Ἡ άπόλυτη έδαφική προστασία, τῆς ὁποίας τυγχάνει κατά τήν Ἐπιτροπή ὁ Eisele, εἶναι μᾶλλον σχετική προστασία, λόγω τοῦ ὅτι ὑφίστανται στήν άγορά πολλές παρεμφερεῖς καί ὑποκατάστατες ποικιλίες οἱ ὁποῖες άνταγωνίζονται ἄμεσα τίς ποικιλίες INRA, καί οἱ ὁποῖες, πράγματι, άντικαθιστοῦν ἐξ ὁλοκλήρου τίς ποικιλίες INRA μετά τήν λήψη τῆς έπιδίκου άποφάσεως. Ἡ CGLV άναφέρεται σχετικῶς στήν άπόφαση Campari (άπόφαση τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς 23ης Δεκεμβρίου 1977, ABl. L 70, σ. 69), μέ τήν ὁποία ἡ Ἐπιτροπή ἐδέχθη ὅτι, λαμβανομένης ὑπ' ὄψη τῆς ὑπάρξεως ἄλλων

σημάτων «bitter», δυναμένων νά ἀνταγωνιστοῦν τό bitter Campari, οἱ συμφωνίες ἀποκλειστικότητος πληροῦν τίς προϋποθέσεις ἐφαρμογῆς τοῦ ἄρθρου 85 παράγραφος 3.

Ἡ νομολογία τοῦ Δικαστηρίου δέχεται ἐπίσης ὅτι ἡ ἐξέταση τῆς ἀγορᾶς τῶν σχετικῶν προϊόντων πρέπει νά περιλαμβάνει τά ὑποκατάστατα ἤ παρεμφερῆ προϊόντα (ἀπόφαση τῆς 18ης Φεβρουαρίου 1971, Sirena: 40/70 Slg. σ. 69· ἀπόφαση τῆς 8ης Ἰουνίου 1971, Deutsche Grammophon κατά Metro, 78/70, Slg. 1971, σ. 487· ἀπόφαση τῆς 21ης Φεβρουαρίου 1973, Continental Can, 6/72, Slg. σ. 215).

Ἀντιθέτως, στήν ὑπό κρίση ὑπόθεση, ἡ Ἐπιτροπή δέν ἐξήτασε ἄν οἱ παρόμοιες ἤ ὑποκατάστατες ποικιλίες ἠδύναντο νά ἀνταγωνιστοῦν τίς ποικιλίες INRA. Ἐκτός τῆς ὑπάρξεως πολλῶν ἄλλων ἀνταγωνιστῶν, ὑπάρχει τό ἴδιο τό INRA, πού πωλεῖ συνεχῶς σέ γερμανικές ἐπιχειρήσεις ὑβρίδια INRA πού προορίζονται, κατόπιν διασταυρώσεως καί πολλαπλασιασμοῦ, νά διοχετευθοῦν στήν γερμανική ἀγορά, ὑπό τό σῆμα τοῦ γερμανοῦ ἀγοραστοῦ τοῦ προϊόντος. Συνεπῶς, ὑφίσταται πραγματικός ἀνταγωνισμός ἐντός τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας μεταξύ ποικιλιῶν τῆς αὐτῆς καταγωγῆς.

Ἡ CGLV ὑποστηρίζει ὅτι ἡ Ἐπιτροπή ὤφειλε νά διερευνήσει, στήν περίπτωση πού ἐθεώρει ὅτι μία διάταξη τῆς συμβάσεως τοῦ 1965 συνιστοῦσε περιορισμό κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 85 παράγραφος 1, ἄν ἡ διάταξη αὐτή ἦταν *ἀπαραίτητη* γιά τήν ὀργάνωση τῆς διανομῆς τῶν σπόρων πρός σπορά· σέ περίπτωση καταφατική, ἔπρεπε νά χορηγήσει τήν ἐξαίρεση.

Σέ περίπτωση πού οἱ ἐν λόγω συμβατικές διατάξεις δέν ἠδύναντο νά κριθοῦν ἀπαραίτητες, ἡ Ἐπιτροπή ἔπρεπε, πρίν καταδικάσει τήν συμφωνία στό σύνολό της, νά προτείνει στά μέρη νά τίς καταργήσουν ἤ νά τίς τροποποιήσουν. Ἡ ἀντίθετη προσέγγιση παραβιάζει τήν γενική ἀρχή τῆς ἀσφαλείας τοῦ δικαίου, δεδομένου ὅτι ἐν προκειμένω ἡ σύμβαση ἐκοινοποιήθη στήν Ἐπιτροπή δεκατρία ἔτη ἐνωρίτερα. Ἄν τά μέρη εἶχαν ἀρνηθεῖ νά προβοῦν σέ τροποποιήσεις, ἡ Ἐπιτροπή θά ἠδύνατο νά ἀπαγορεύσει μόνον τίς ρῆτρες πού δέν ἦταν δυνατόν νά τύχουν τῆς ἐξαιρέσεως.

Ἡ CGLV ἰσχυρίζεται, περαιτέρω, ὅτι ἡ Ἐπιτροπή παρεβίασε τήν ἀρχή τῆς ἀναλογικότητος· ἀφ' ἑνός, δέν εἶχε τό δικαίωμα νά ἀπαγορεύσει τό σύνολο τῶν ἐν λόγω συμφωνιῶν· ὤφειλε νά περιορίσει τήν παρέμβασή της, ἐνδεχομένως, σέ ὁρισμένες διατάξεις· ἀφ' ἑτέρου, ἡ ἀπαγόρευση δέν ἐπέφερε τά ἐπιδιωκόμενα ἀποτελέσματα: ὁ ἀνταγωνισμός πού ἡ ἀπόφαση αὐτή θά προήγαγε δέν ἐβελτιώθη στήν σχετική ἀγορά, ἀπό τήν ὁποία ἐξηφανίσθησαν οἱ ποικιλίες INRA, ἐνῶ οἱ ἀνταγωνιστικές ποικιλίες ἐξακολουθοῦν νά ἀποτελοῦν ἀντικείμενο συμφωνιῶν ἀποκλειστικότητος.

Ἡ *Ἐπιτροπή* ἀπαντᾶ στήν κυβέρνηση τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου ὅτι ὁ εὔλογος καί ἐπαρκής ἐφοδιασμός σέ πλεονεκτικές τιμές, ὅλων τῶν χρησιμοποιούντων γεωργῶν ὑπό παρεμφερεῖς συνθῆκες μέ ἐκεῖνες πού ὑφίστανται στήν χώρα καταγωγῆς, πρέπει ἐπίσης νά ἀποτελεῖ στόχο ἐκείνων πού ἐκμεταλλεύονται τά δικαιώματα τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους. Οἱ λόγοι πού ἀναφέρει ἡ παρεμβαίνουσα δέν ἐμποδίζουν τήν πραγματοποίηση τοῦ στόχου αὐτοῦ. Ἐξ ἄλλου, οἱ λόγοι αὐτοί ἰσχύουν μόνο γιά τίς ἄδειες πολλαπλασιασμοῦ καί ὄχι γιά τίς ἄδειες πωλήσεως.

Ἀπό τήν ὁδηγία τοῦ Συμβουλίου τῆς 14ης Ἰουνίου 1966 περί ἐμπορίας σπόρων δημητριακῶν πρός σπορά (ΕΕ εἰδ. ἔκδ. 03/002, σ. 3) καί τήν ὁδηγία τοῦ Συμβουλίου τῆς 29ης Σεπτεμβρίου 1970 περί τοῦ κοινοῦ καταλόγου ποικιλιῶν καλλιεργου-

μένων φυτικῶν εἰδῶν (ΕΕ εἰδ. ἔκδ. 03/006, σ. 1), προκύπτει ὅτι οἱ σπόροι πρός σπορά πού παράγονται καί ἀναγνωρίζονται σέ ἄλλο Κράτος μέλος δύνανται νά διατεθοῦν στό ἐμπόριο σ' ὅλα τά Κράτη μέλη, ἄν ἡ ἐν λόγω ποικιλία περιλαμβάνεται στόν κοινοτικό κατάλογο ποικιλιῶν.

Ἡ ἐπιλογή γιά τήν διατήρηση τῆς ποικιλίας πού ὑφίσταται στό ἐξωτερικό εἶναι ἐπαρκής (ἄρθρο 67 τοῦ γερμανικοῦ νόμου περί ἐμπορίας τῶν σπόρων πρός σπορά). Τίποτα δέν ἐμποδίζει σήμερα τόν κάτοχο τοῦ δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ νέου φυτικοῦ εἴδους νά κατέχει τήν ποικιλία στά διάφορα Κράτη μέλη καί νά τήν ἐκμεταλλεύεται ἐκεῖ μέσω τῶν δικαιούχων συνήθων ἀδειῶν ἐκμεταλλεύσεως· δύναται νά χορηγήσει σέ μία ἐπιχείρηση ἄδεια ἐκμεταλλεύσεως ὑπό προτιμησιακούς ὅρους, ἐάν ἀναλάβει ἡ ἐπιχείρηση αὐτή τήν συντήρηση τῆς ποικιλίας. Ἡ Ἐπιτροπή διευκρινίζει ὅτι ἡ καταχώριση στόν ἐθνικό κατάλογο ποικιλιῶν πρός πώληση δέν ἀπαιτεῖται κατά τό κοινοτικό δίκαιο καί ὅτι ἡ καταχώριση σέ περιγραφικό κατάλογο ποικιλιῶν δέν εἶναι ἀναγκαία· ἐν πάση περιπτώσει, στήν Γερμανία πρόκειται γιά *«περιγραφικό* κατάλογο» καί ὄχι γιά ἐπίσημη σύσταση.

Ἡ ἐγγραφή στόν ἐν λόγω κατάλογο δέν ἀπαιτεῖ συμπληρωματικές δαπάνες, οἱ ὁποῖες νά εἶναι ἀνώτερες ἀπό ἐνδεχόμενα τέλη, ὅπως ἐκεῖνες πού ἀπαιτοῦνται γιά τήν ἐπίσημη ἔγκριση τῶν ποικιλιῶν, δεδομένου ὅτι ὁ κατάλογος αὐτός ἀποβλέπει στήν παροχή ἐπισήμων στοιχείων περί τῶν χαρακτηριστικῶν καί τῆς διαδόσεως τῶν ποικιλιῶν. Ἐπί πλέον, ἡ Ἐπιτροπή ἐπισημαίνει ὅτι δέν εἶναι ἀναγκαῖο στήν Γερμανία νά ἐπισυνάψει κανείς στήν αἴτηση περί ἐγκρίσεως τά ἀποτελέσματα τῶν ἐξετάσεων πού διενεργήθησαν στό ἐθνικό ἔδαφος.

Ἐν συμπεράσματι, ἡ ἐγγραφή στούς ἐθνικούς καταλόγους δέν εἶναι ἰδιαίτερα περίπλοκη. Δέν εἶναι ἀναγκαῖο ἐπίσης νά καταχωρισθεῖ μιά ἐπιχείρηση σέ κάθε Κράτος μέλος ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ κατόχου τοῦ δικαιώματος. Ἡ καταβολή δαπανῶν γιά τήν ἀνάπτυξη καί τήν συντήρηση τῆς ποικιλίας ἀπαιτεῖται μία μόνον φορά, μόνον δέ οἱ δαπάνες εἰσαγωγῆς στήν ἀγορά ἀπαιτοῦνται ἐκ νέου σέ κάθε Κράτος μέλος.

Πάντως, ἡ προστασία τῶν δικαιωμάτων τοῦ δημιουργοῦ νέων φυτικῶν εἰδῶν ἀποβλέπει στήν ἀνταμοιβή τοῦ δημιουργοῦ καί ὄχι τοῦ διανομέως, στόν ὁποῖο ἔχει παρασχεθεῖ ἡ ἄδεια ἐμπορίας τοῦ προϊόντος. Βεβαίως, ἡ ἐμπορία ἐπηρεάζει τό μέγεθος τῆς οἰκονομικῆς ἀποδοτικότητος τῆς ποικιλίας, ἀλλά τό ἐπηρεάζει κατά τρόπο ἄμεσο μόνον ὅταν δέν μεσολαβήσουν μεταξύ τῆς καλλιεργείας τῆς ποικιλίας καί τῆς διανομῆς της ἰδιαίτερες καί ἀποκλειστικές ἄδειες ἐμπορίας. Ἐν προκειμένω, οἱ προσφεύγοντες εἶναι ἀποκλειστικοί διανομεῖς. Δέν ὑφίσταται λόγος νά προστατευθοῦν περισσότερο ἀπό ὅσο προστατεύονται οἱ ἀναγνωρισμένοι πωλητές ἄλλων προϊόντων ἔναντι τοῦ ἀνταγωνισμοῦ τῶν σπόρων τῆς ἰδίας ποικιλίας.

Μέ τήν προσβαλλομένη ἀπόφαση, ἡ Ἐπιτροπή ἰσχυρίσθη ὅτι οἱ ἀποκλειστικές ἄδειες ἐκμεταλλεύσεως πρός *πολλαπλασιασμό* πληροῦν κατ' ἀρχήν τίς προϋποθέσεις ἐξαιρέσεως. Μεταξύ τῆς Ἐπιτροπῆς καί τῆς βρετανικῆς κυβερνήσεως ὑφίσταται διάσταση ἀπόψεων μόνον ὡς πρός τό πῶς πρέπει νά ἐκτιμηθεῖ ἡ ἀποκλειστικότης σέ σχέση μέ τήν *διανομή*. Ἡ παρεμβαίνουσα δέν διακρίνει μεταξύ τῆς ἀποκλειστικῆς ἀδείας πολλαπλασιασμοῦ καί τῆς ἀποκλειστικῆς ἀδείας πωλήσεως· θεωρεῖ ὅτι οἱ δύο αὐτές μορφές ἀποκλειστικότητος πρέπει νά ἐκτιμηθοῦν κατά τόν ἴδιο τρόπο ὡς πρός τά ἀποτελέσματά τους. Πράγματι, ἡ Ἐπιτροπή θεωρεῖ ὅτι πρέπει νά γίνει διάκριση μεταξύ παραγωγῆς καί πωλήσεως· ἡ *ἀποκλειστικότης πολλαπλασιασμοῦ* γιά μία συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή σημαίνει ὅτι ὁ χορηγῶν τήν ἄδεια ἐκμεταλλεύσεως ὑποχρεοῦται νά μήν χορηγεῖ ἄλλη ἄδεια γιά τήν ἐν λόγω γεωγραφική περιοχή, ἡ ὁποία νά ἐπιτρέπει σέ τρίτο τόν πολλαπλασιασμό τοῦ ἰδίου σπόρου στήν ἀνωτέρω περιοχή· ἀντιθέτως, ἡ *ἀποκλειστικότης πωλήσεως* σημαίνει, ἀφ' ἑνός, ὅτι ὁ ἀδειοῦχος δύναται νά διοχετεύει τόν σπόρο πρός σπορά, τόν ὁποῖο ἐπολλαπλασίασε ὁ ἴδιος, μόνο στήν καλυπτομένη ἀπό τήν συμφωνία περιοχή καί, ἀφ' ἑτέρου, ὅτι ἀπαγορεύεται στούς κατόχους ἀποκλειστικῶν ἀδειῶν ἐκμεταλλεύσεως γιά ἄλλες γεωγραφικές περιοχές, καθώς καί στόν χορηγοῦντα τήν ἄδεια, νά παραδίδουν σπόρους τῆς ἐν λόγω ποικιλίας στήν γεωγραφική περιοχή τοῦ ἐν λόγω

κατόχου. Στά ἀνωτέρω προστίθεται ὅτι εἶναι δυνατόν νά γίνει ἐπίκληση τῆς ἀποκλειστικότητος πωλήσεως καί στήν περίπτωση κατά τήν ὁποία ὁ σπόρος πρός σπορά δέν ἐπολλαπλασιάσθη ἀπό τόν ἴδιο τόν ἀδειοῦχο, ἀλλά ἐδημιουργήθη ἀπό τόν χορηγήσαντα τήν ἄδεια ἤ ἄλλων ἀδειούχων ἐκμεταλλεύσεως. Στήν περίπτωση αὐτή ἐπίσης ἀπαγορεύεται στόν χορηγοῦντα τήν ἄδεια ἐκμεταλλεύσεως καί στούς ἄλλους ἀδειούχους νά παραδίδουν σπόρους τῆς ἐν λόγω ποικιλίας στήν γεωγραφική περιοχή τοῦ ἐν λόγω ἀδειούχου. Εἶναι προφανές ὅτι τά ἀποτελέσματα τῆς ἀποκλειστικότητος ἐπί τῆς πωλήσεως δέν πρέπει κατ' ἀνάγκη νά ἐξομοιωθοῦν μέ ἐκεῖνα, τῶν ὁποίων εἶναι δυνατή ἡ ἐπίκληση, ὅταν πρόκειται γιά τήν ἀποκλειστικότητα πολλαπλασιασμοῦ.

Ἀποφασιστική σημασία γιά τήν δυνάμει τοῦ ἄρθρου 85 παράγραφος 3 τῆς συνθήκης ἐκτίμηση τῆς ἐπιδίκου συμφωνίας ἔχει τό γεγονός ὅτι οἱ προσφεύγοντες τυγχάνουν *ἀπολύτου ἐδαφικῆς προστασίας* γιά τούς σπόρους πρός σπορά INRA, τούς ὁποίους διοχετεύουν στήν Γερμανία βάσει τῶν ἰδικῶν τους ἀποκλειστικῶν δικαιωμάτων πωλήσεως. Οἱ προσφεύγοντες, ἀσκώντας τό γερμανικό δικαίωμα τοῦ δημιουργοῦ νέου φυτικοῦ εἴδους τοῦ Eisele, ἐπέτυχαν νά ἐμποδίσουν κάθε εἰσαγωγή, μέσω ἄλλων τρόπων, τῶν ἀρχικῶν προϊόντων, δηλαδή τῶν σπόρων πρός σπορά INRA, πού προήρχοντο ἀπό τήν Γαλλία. Καθοριστική ἐπίσης σημασία γιά τήν ἐκτίμηση τῆς ἐν λόγω συμφωνίας ἔχει τό γεγονός ὅτι οἱ προσφεύγουσες παράγουν οἱ ἴδιες μέ πολλαπλασιασμό μόνον ἕνα μικρό μέρος τῶν σπόρων πρός σπορά INRA καί προμηθεύονται ἀπό τήν Γαλλία τό κατά πολύ σημαντικότερο τμῆμα τῶν ἐν λόγω σπόρων πρός σπορά· συνεπῶς, τό ἔργο τῶν προσφευγουσῶν περιορίζεται οὐσιαστικῶς στήν διοχέτευση τῶν πολλαπλασιαζομένων στήν Γαλλία σπόρων. Ἡ ἄρνηση χορηγήσεως ἐξαιρέσεως βάσει τοῦ ἄρθρου 85 παράγραφος 3 δικαιολογεῖται μόνον ἀπό τούς ἐπιβληθέντες στήν πώληση τῶν σπόρων πρός σπορά INRA περιορισμούς.

Ἡ Ἐπιτροπή ὑποστηρίζει ὅτι δέν εἶναι νόμιμη ἡ διάκριση μεταξύ μικρῶν καί μεσαίων ἐπιχειρήσεων, ἀφ' ἑνός, καί μεγάλων ἐπιχειρήσεων, ἀφ' ἑτέρου. Γιά τήν πρώτη κατηγορία, εἶναι εὐνόητη ἡ ἀνάγκη προστασίας ἔναντι τοῦ ἀνταγωνισμοῦ τῶν ἄλλων ἐπιχειρήσεων· μία τέτοια ἀνάγκη δέν ὑφίσταται γιά τήν δεύτερη κατηγορία. Ἐξ ἄλλου, εἶναι ἀνακριβές ὅτι ἡ διείσδυση στήν ἀγορά πρέπει νά διενεργεῖται καθ' ὅλη τήν χρονική διάρκεια τοῦ δικαιώματος βιομηχανικῆς ἰδιοκτησίας. Οἱ φάσεις παραγωγῆς ἑνός προϊόντος εἶναι πολύ συντομότερες, δύναται δέ νά πραγματοποιηθεῖ σημαντικό κέρδος κατά τήν διάρκεια κάθε φάσεως.

Ἀπαντώντας στήν CGLV, ἡ Ἐπιτροπή παρατηρεῖ, ἐν προκειμένω, ὅτι οἱ προϋποθέσεις τοῦ ἄρθρου 85 παράγραφος 3 τῆς συνθήκης δέν πληροῦνται «λόγω τῆς ἀποκλειστικότητος τῆς πωλήσεως καί τῶν ἀπαγορεύσεων ἐξαγωγῆς πού τήν συνοδεύουν» (ἀπόφαση, σημεῖο III, I, 6).

Ἡ ἔννοια τῆς «ἀπόλυτης ἐδαφικῆς προστασίας» περιορίζεται στά σχετικά προϊόντα. Συνεπῶς, λίγο ἐνδιαφέρει τό ἄν ἡ προστασία αὐτή εἶναι σχετική λόγω τῆς παρουσίας στήν ἀγορά παρεμφερῶν ἤ ὑποκαταστάτων ποικιλιῶν. Ἡ ἀπόφαση περί ἀρνήσεως χορηγήσεως τῆς ἐξαιρέσεως δικαιολογεῖται ἀπό τό γεγονός ὅτι ὁρισμένες ἀπό τίς προβλεπόμενες στό ἄρθρο 85 παράγραφος 3 συνθῆκες δέν ἐπληροῦντο, δηλαδή ἡ βελτίωση τῆς παραγωγῆς ἤ τῆς διανομῆς τῶν προϊόντων καί ἡ ἐξασφάλιση στούς καταναλωτές δικαίου τμήματος ἀπό τό ὄφελος πού προκύπτει.

Τό πρόβλημα τῆς ὁριοθετήσεως τῆς ἀγορᾶς τίθεται μόνο στήν περίπτωση πού πρέπει νά διερευνηθεῖ κατά πόσο πληροῦται ἡ προβλεπόμενη στό ἄρθρο 85 παράγραφος 3 στοιχεῖο 6 προϋπόθεση, δηλαδή ὅταν ἀνακύπτει τό ἐρώτημα ἄν ἡ συμφωνία δέν παρέχει «τήν δυνατότητα καταργήσεως τοῦ ἀνταγωνισμοῦ ἐπί σημαντικοῦ τμήματος τῶν σχετικῶν προϊόντων». Γιά τόν λόγο αὐτό, ἡ ἀναφορά στήν προαναφερθεῖσα ἀπόφαση Campari καί στήν νομολογία τοῦ Δικαστηρίου εἶναι ἀλυσιτελής.

Ὡς πρός τήν ἀρχή τῆς ἀσφαλείας τοῦ δικαίου, οὐδόλως συνάγεται ὅτι τά μέρη δύνανται νά ἔχουν, μετά ἀπό ὁρισμένῳ χρονικό διάστημα, τό δικαίωμα ἐξαιρέσεως, ἔστω κι ἄν σημαντικά τμήματα τῆς συμφωνίας τους δέν πληροῦν τίς προβλεπόμενες γιά τήν χορήγηση τῆς ἐξαιρέσεως προϋποθέσεις.

V — Προφορική διαδικασία

Οἱ διάδικοι ἀγόρευσαν κατά τήν συνεδρίαση τῆς 28ης Ὀκτωβρίου 1981.

Ὁ γενικός εἰσαγγελεύς ἀνέπτυξε τίς προτάσεις του κατά τήν συνεδρίαση τῆς 3ης Φεβρουαρίου 1982.

Σκεπτικό

1 Μέ δικόγραφο πού κατέθεσε στήν γραμματεία τοῦ Δικαστηρίου, στίς 27 Νοεμβρίου 1978, ἡ ἑτερόρρυθμος ἑταιρία L. C. Nungesser KG καί ὁ Kurt Eisele, μόνος ὁμόρρυθμος καί κατέχων τήν πλειοψηφία τοῦ ἑταιρικοῦ κεφαλαίου ἑταῖρος τῆς ἐν λόγω ἑταιρίας, ἐγκατεστημένοι στό Darmstadt, ἤσκησαν, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 173 παράγραφος 2 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, προσφυγή μέ τήν ὁποία ζητοῦν τήν μερική ἀκύρωση τῆς ἀποφάσεως τῆς ἀπό 21ης Σεπτεμβρίου 1978 Ἐπιτροπῆς, πού ἀφορᾶ διαδικασία ἐφαρμογῆς τοῦ ἄρθρου 85 τῆς συνθήκης (IV 28.824 — δικαίωμα τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους — σπόροι ἀραβοσίτου πρός σπορά), ἡ ὁποία ἐκοινοποιήθη στούς προσφεύγοντες στίς 27 Σεπτεμβρίου 1978 καί ἐδημοσιεύθη στήν Ἐπίσημη Ἐφημερίδα (ΑΒl. 1978, L 286, σ. 23).

2 Τό δικαίωμα προστασίας τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους εἶναι, σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 5 τῆς διεθνοῦς συμβάσεως περί προστασίας τῶν νέων φυτικῶν εἰδῶν, τῆς 2ας Δεκεμβρίου 1961, (Recueil des Traités des Nations Unies ἀρθ. 815, σ. 89), στίς διατάξεις τῆς ὁποίας στηρίζονται οἱ σχετικές ἐν προκειμένῳ νομοθεσίες τῶν Κρατῶν μελῶν, τό δικαίωμα πού παρέχεται στόν δημιουργό μιᾶς νέας ποικιλίας ἤ στόν ἔλκοντα ἐξ αὐτοῦ δικαιώματα νά ἐξαρτᾶ ἀπό προηγουμένη ἄδειά του τήν παραγωγή πρός διάθεση στήν ἀγορά αὐτοῦ καθ' αὐτοῦ τοῦ ὑλικοῦ ἀναπαραγωγῆς ἤ φυτικοῦ πολλαπλασιασμοῦ τῆς νέας ποικιλίας, καθώς καί τήν διάθεση πρός πώληση ἤ τήν ἐμπορία τοῦ ἐν λόγω ὑλικοῦ.

3 Μέ τήν προσβαλλομένη ἀπόφαση διεπιστώθη ὅτι τό περιεχόμενο καί ἡ ἐφαρμογή ὁρισμένων διατάξεων τῶν δύο συμβάσεων πού συνήφθησαν τό 1960 καί τό 1965 μεταξύ τοῦ Institut national de la recherche agronomique (ἐφ' ἑξῆς: INRA μέ ἕδρα τό Παρίσι καί τοῦ Eisele καί ἀφοροῦν, ἀντιστοίχως, τήν μεταβίβαση, ὅσον ἀφορᾶ τό ἔδαφος τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας, τοῦ δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ νέου φυτικοῦ εἴδους ἐπί ὁρισμένων ποικιλιῶν ὑβριδίων σπόρων ἀραβοσίτου πρός σπορά πού ἀνέπτυξε τό INRA καί τήν ἀποκλειστικότητα πολλαπλασιασμοῦ καί πωλήσεως τῶν σπόρων αὐτῶν στό ἐν λόγω

ἔδαφος, συνιστοῦν παράβαση τοῦ ἄρθρου 85 παράγραφος 1 τῆς συνθήκης. Διεπιστώθη, ἐπί πλέον, ὅτι τό περιεχόμενο καί ἡ ἐφαρμογή τοῦ συμβιβασμοῦ πού συνήφθη τό 1973 μεταξύ τοῦ Eisele καί τῆς ἐπιχειρήσεως Louis David KG, ἐγκατεστημένης στό Meisenheim τῆς Γερμανίας, ὁ ὁποῖος ἀπέβλεπε στό νά ἐμποδίσει τήν ἐπιχείρηση αὐτή νά εἰσάγει καί νά πωλεῖ σπόρους INRA στήν Γερμανία, συνιστᾶ ἐπίσης παράβαση τῆς ἐν λόγω διατάξεως τῆς συνθήκης (ἄρθρο 1 τῆς ἀποφάσεως).

4 Μέ τήν ἴδια ἀπόφαση ἀπερρίφθη ἡ αἴτηση τοῦ Eisele περί ἐξαιρέσεως ἀπό τήν ἀπαγόρευση τῶν συμφωνιῶν, σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 85 παράγραφος 3 τῆς συνθήκης (ἄρθρο 2 τῆς ἀποφάσεως).

5 Πρός ὑποστήριξη τῆς προσφυγῆς τους, οἱ προσφεύγοντες προβάλλουν τούς ἑξῆς πέντε λόγους:

— *Πρῶτος λόγος:* ἡ προσβαλλομένη ἀπόφαση στερεῖται ἀντικειμένου, καθ' ὅσον ἀναφέρεται στήν συναφθεῖσα τό 1960 σύμβαση μεταξύ τοῦ INRA καί τοῦ Eisele, δεδομένου ὅτι ἡ σύμβαση αὐτή ἀντικατεστάθη ἀπό ἄλλες συμβάσεις πού συνῆψαν τά ἴδια μέρη τό 1961.

— *Δεύτερος λόγος:* ἡ προσβαλλομένη ἀπόφαση παραβιάζει τόν κανονισμό 26/62 τοῦ Συμβουλίου, τῆς 4ης Ἀπριλίου 1962, περί ἐφαρμογῆς ὁρισμένων κανόνων ἀνταγωνισμοῦ στήν παραγωγή καί στήν ἐμπορία γεωργικῶν προϊόντων (ΕΕ εἰδ. ἔκδ. 03/001, σ. 35), οἱ διατάξεις τοῦ ὁποίου ἐμποδίζουν τήν ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 85 τῆς συνθήκης στίς ἐπίδικες συμβάσεις.

— *Τρίτος λόγος:* ἡ προσβαλλομένη ἀπόφαση παραβιάζει τό ἄρθρο 85 παράγραφοι 1 καί 2, καθώς καί τά ἄρθρα 30 καί 36 τῆς συνθήκης καθ' ὅσον:

A. Ἡ Ἐπιτροπή δέν ἔλαβε ὑπ' ὄψη τήν ἰδιάζουσα φύση τοῦ δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ νέου φυτικοῦ εἴδους, ἡ ἄσκηση τοῦ ὁποίου ἀπαιτεῖ αὐστηρή τήρηση τῆς ἐδαφικῆς προστασίας.

B. Ἡ Ἐπιτροπή κακῶς ἐθεώρησε ὅτι κάθε ἀποκλειστική ἄδεια ἐκμεταλλεύσεως τῶν δικαιωμάτων τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους ἐμπίπτει ἐξ ὁρισμοῦ στήν ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 85 παράγραφος 1 τῆς συνθήκης.

— *Τέταρτος λόγος:* ἡ προσβαλλομένη ἀπόφαση παραβιάζει τό ἄρθρο 85 παράγραφος 3 τῆς συνθήκης, διότι οἱ ἀπαιτούμενες γιά τήν χορήγηση τῆς ἐξαιρέσεως, βάσει τῆς ἐν λόγω διατάξεως, προϋποθέσεις πληροῦνται ἐν προκειμένω καί διότι, ἐν πάση περιπτώσει, οἱ ἐπικαλούμενοι γιά τήν ἄρνηση χορηγήσεως ἐξαιρέσεως λόγοι πάσχουν ἀπό σφάλματα περί τόν νόμο καί τήν οὐσία.

— *Πέμπτος λόγος:* ἡ προσβαλλομένη ἀπόφαση εἶναι παράνομη λόγω ὑπερβάσεως ἐξουσίας κατά τό μέτρο πού ἐφαρμόζεται στόν συνομολογηθέντα μεταξύ τῆς ἐπιχειρήσεως David καί Eisele συμβιβασμό, ἐφ' ὅσον, κατά τό γερμανικό δ ὁ συμβιβασμός αὐτός πρέπει νά θεωρηθεῖ ὡς διαδικαστική πράξη.

6 Ἡ προσφυγή δέν στρέφεται κατά τῶν ἐπί μέρους διατάξεων τοῦ ἄρθρου 16 τῆς ἀποφάσεως, πού ἀφοροῦν τίς ἀπορρέουσες ἀπό τά ἄρθρα 2 καί 3 τῆς συμβάσεως τοῦ 1965 ὑποχρεώσεις καί τοῦ ἄρθρου 1 τῆς ἐν λόγω συμβάσεως, καθ' ὅσον πρόκειται γιά τήν ὑποχρέωση τοῦ ἀδειούχου ἐκμεταλλεύσεως νά μή παράγει ἤ πωλεῖ σπόρους πρός σπορά ἄλλων ποικιλιῶν ἀραβοσίτου ἐκτός ἀπό τίς ποικιλίες INRA.

7 Οἱ παρεμβάσεις τῆς βρετανικῆς, γερμανικῆς καί γαλλικῆς κυβερνήσεως, καθώς καί ἡ παρέμβαση τοῦ Caisse de gestion des licences végétales, ἀφοροῦν κυρίως τόν τρίτο καί τόν τέταρτο λόγο. Ἡ γαλλική κυβέρνηση ἰσχυρίσθη, ἐπί πλέον, ὅτι τό INRA εἶναι δημόσιος ὀργανισμός, στόν ὁποῖο ἔχει ἀνατεθεῖ ἀποστολή γενικοῦ συμφέροντος καί ὅτι, συνεπῶς, ὀρθῶς οἱ προσφεύγοντες ἐπεκαλέσθησαν τό ἄρθρο 90 παράγραφος 2 τῆς συνθήκης κατά τήν διοικητική διαδικασία ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς.

8 Συναφῶς πρός τά ἀνωτέρω, σημειώνεται ὅτι, σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 90 παράγραφος 2 τῆς συνθήκης, οἱ ἐπιχειρήσεις πού εἶναι ἐπιφορτισμένες μέ τήν διαχείριση ὑπηρεσιῶν γενικοῦ οἰκονομικοῦ συμφέροντος ὑπόκεινται στούς κανόνες ἀνταγωνισμοῦ τῆς συνθήκης κατά τό μέτρο πού ἡ ἐφαρμογή τῶν κανόνων αὐτῶν δέν ἐμποδίζει τήν ἐκπλήρωση τῆς εἰδικῆς ἀποστολῆς πού τούς ἔχει ἀνατεθεῖ.

9 Μέ τήν προσβαλλομένη ἀπόφαση, διαπιστώνεται, πράγμα πού δέν ἀμφισβητεῖ ἡ γαλλική κυβέρνηση, ὅτι ἡ εἰδική ἀποστολή πού ἔχει, κατά τήν γαλλική νομοθεσία, ἀνατεθεῖ στό INRA εἶναι ἡ ὀργάνωση, ἡ ἐκτέλεση καί ἡ δημοσίευση ὅλων τῶν ἐργασιῶν ἐπιστημονικῆς ἐρεύνης πού ἀναφέρονται στήν γεωργία, ἰδίως ἐκείνων πού ἀφοροῦν τήν βελτίωση καί τήν ἀνάπτυξη τῆς παραγωγῆς φυτικῶν εἰδῶν, καθώς καί τήν διατήρηση καί μεταποίηση γεωργικῶν προϊόντων. Ἡ ἐκπλήρωση μιᾶς τέτοιας ἀποστολῆς δέν ἐμποδίζεται ἀπό τήν ἐφαρμογή τῶν κανόνων ἀνταγωνισμοῦ τῆς συνθήκης ἐπί ἑνός συνόλου συμβάσεων, κύριος σκοπός τῶν ὁποίων δέν εἶναι ἡ ἀναπαραγωγή, δηλαδή ἡ δημιουργία ἤ ἡ καλλιέργεια νέων ποικιλιῶν, ἀλλά ἡ ἐμπορία τῶν σπόρων ἀραβοσίτου πρός σπορά,

οἱ ὁποῖοι προέρχονται ἀπό βασικές σειρές, πού ἐδημιούργησε καί ἐκαλλιέργησε προηγουμένως τό INRA κατόπιν ἐρευνῶν καί οἱ ὁποῖοι προορίζονται νά διατεθοῦν μέσω τοῦ ἐμπορίου στούς γεωργούς. Συνεπῶς, δέν εἶναι ὀρθή, ἐν προκειμένω, ἡ ἐπίκληση τοῦ ἄρθρου 90 παράγραφος 2 τῆς συνθήκης.

Πρῶτος λόγος: οἱ ἀναφερόμενες στήν προσβαλλομένη ἀπόφαση συμβάσεις

10 Ἡ σύμβαση τοῦ 1960 συνήφθη κατά τήν ἔναρξη τῆς συνεργασίας τοῦ INRA μέ τόν Eisele, ὁ ὁποῖος ἀνέλαβε τήν ἐκπροσώπηση τοῦ INRA στόν Bundessortenamt, πού εἶναι ἡ ἁρμοδία γερμανική ὁμοσπονδιακή ἀρχή γιά τήν καταχώριση τοῦ δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους, προκειμένου νά προβεῖ σέ ἐγγραφή τῶν ποικιλιῶν σπόρων ἀραβοσίτου πρός σπορά πού ἐκαλλιεργοῦντο ἀπό τόν INRA καί ἐπροστατεύοντο ἤδη ἀπό τά δικαιώματα τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους δυνάμει τῆς γαλλικῆς νομοθεσίας. Ἐπί πλέον, ὁ Eisele ἀνέλαβε τήν ὑποχρέωση νά ἐνημερώσει τό INRA γιά κάθε ζήτημα σχετικό μέ τήν ἐμπορία τῶν ποικιλιῶν αὐτῶν στήν Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας.

11 Τά συμβαλλόμενα στήν ἀνωτέρω σύμβαση μέρη διεπίστωσαν ὅτι, δυνάμει τῆς ἰσχυούσης τότε γερμανικῆς νομοθεσίας, ὁ φορεύς τῶν δικαιωμάτων τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους, πού εἶχε τήν ἕδρα του ἐκτός τοῦ γερμανικοῦ ἐδάφους, δέν ἠδύνατο νά προβεῖ σέ καταχώριση τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν στό Bundessortenamt. Πρός ἀντιμετώπιση τῆς δυσχερείας αὐτῆς, τό INRA μετεβίβασε στόν Eisele μέ τέσσερις δηλώσεις, στίς ὁποῖες προέβη τόν Ἰανουάριο καί τόν Φεβρουάριο τοῦ 1961, οἱ ὁποῖες ὅμως ἴσχυαν ἀπό τήν ἡμερομηνία ὑπογραφῆς τῆς συμβάσεως τοῦ 1960, τά δικαιώματα τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους πού κατεῖχε γιά τό γερμανικό ἔδαφος καί γιά τέσσερις ποικιλίες σπόρων ἀραβοσίτου πρός σπορά INRA.

12 Τό ἄρθρο 1 α τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως περιγράφει τό περιεχόμενο καί τήν ἐφαρμογή ὁρισμένων διατάξεων τῆς συμβάσεως τοῦ 1960 ὡς παράβαση τοῦ ἄρθρου 85 παράγραφος 1 τῆς συνθήκης, χωρίς νά ἀναφέρεται στίς συμβάσεις τοῦ 1961. Μέ τόν πρῶτο λόγο οἱ προσφεύγουσες ὑποστηρίζουν ὅτι ἡ ἀπόφαση στερεῖται ἀντικειμένου κατά τό μέτρο πού ἀφορᾶ τήν σύμβαση τοῦ 1960, ἡ ὁποία «κατηργήθη οὐσιαστικῶς» μέ τίς μεταβιβάσεις.

13 Ἀπό τόν φάκελλο τῆς δικογραφίας προκύπτει, πάντως, ὅτι ὅλες οἱ δηλώσεις μεταβιβάσεως περιεῖχαν τόν ἀκόλουθο ὅρο:

«Κατά τό μέτρο πού τό περιεχόμενο τῆς παρούσης δηλώσεως ἀφίσταται τῆς συναφθείσης συμβάσεως, οἱ δηλώσεις αὐτές λογίζονται ὡς συμφωνία τροποποιήσεως τῆς συμβάσεως.»

14 Ἀπό τά ἀνωτέρω προκύπτει ὅτι ἡ σύμβαση τοῦ 1960 ἐτροποποιήθη καί δέν κατηργήθη μέ τίς δηλώσεις περί μεταβιβάσεως. Ἐξ ἄλλου, ἡ Ἐπιτροπή ἑρμήνευσε κατά τόν ἴδιο τρόπο τήν σύμβαση ὑποστηρίζοντας, στίς αἰτιολογικές σκέψεις τῆς ἀποφάσεως (I, D, 1.1), ὅτι «ὁάσει τῆς συμβάσεως αὐτῆς», δηλαδή τῆς συμβάσεως τοῦ 1960, «ὁ Eisele κατεχώρισε ἐπ' ὀνόματί του στό Bundessortenamt τίς ποικιλίες ἀραβοσίτου πού ἐδημιούργησε τό INRA καί, συνεπῶς, κατέστη κάτοχος τῶν δικαιωμάτων τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους ἐπί τῶν ποικιλιῶν αὐτῶν στήν Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας» καί παραπέμποντας, στό διατακτικό τῆς ἀποφάσεως (ἄρθρο 1 στοιχεῖο α), στήν σύμβαση τοῦ 1960 πού ἀφορᾶ «τήν μεταβίβαση ἀπό τό INRA στόν Eisele τοῦ δικαιώματος ἐπί τῶν νέων εἰδῶν στήν Γερμανία».

15 Ἡ ἑρμηνεία αὐτή δικαιολογεῖται, πρό πάντων, διότι ἡ σύμβαση τοῦ 1960 καί ἡ τροποποίησή της μέ τίς δηλώσεις περί μεταβιβάσεως δέν συνιστοῦν παρά μόνον τήν ἔναρξη τῆς συνεργασίας μεταξύ τοῦ INRA καί τῶν προσφευγόντων, συνεργασίας ἡ ὁποία ἐνισχύθη ἀκολούθως, ἰδίως μέ τήν σύμβαση τοῦ 1965, μέ τήν ὁποία ἀνετέθη στόν Eisele τό ἀποκλειστικό δικαίωμα ὀργανώσεως πωλήσεων σπόρων πρός σπορά ἀραβοσίτου INRA στήν Γερμανία. Οἱ μεταβιβάσεις ἐντάσσονται ἔτσι σέ ἕνα σύνολο ἐνεργειῶν πού ἀπέβλεπαν στήν ὀργάνωση τῆς διαθέσεως τῶν σπόρων πρός σπορά ἀραβοσίτου INRA στή Γερμανία.

16 Συνεπῶς, ὁ πρῶτος λόγος πρέπει νά ἀπορριφθεῖ.

Δεύτερος λόγος: δυνατότης ἐφαρμογῆς τοῦ κανονισμοῦ 26/62

17 Σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 2 τοῦ κανονισμοῦ 26/62, ὁ ὁποῖος ἐξεδόθη δυνάμει τοῦ ἄρθρου 42 τῆς συνθήκης, τό ἄρθρο 85 παράγραφος 1 τῆς συνθήκης δέν ἐφαρμόζεται στίς συμφωνίες, ἀποφάσεις καί πρακτικές πού ἀφοροῦν τήν παραγωγή ἤ τήν ἐμπορία τῶν γεωργικῶν προϊόντων, ἄν ἀποτελοῦν ἀναπόσπαστο μέρος μιᾶς ἐθνικῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς ἤ εἶναι ἀπαραίτητες γιά τήν ἐπίτευξη τῶν ἀναφερομένων στό ἄρθρο 39 τῆς συνθήκης στόχων τῆς κοινῆς γεωργικῆς πολιτικῆς.

18 Συναφῶς πρός τά ἀνωτέρω, στήν ἀπόφαση ἀναφέρεται κατ' ἀρχάς ὅτι οἱ συμφωνίες μεταξύ INRA καί Eisele δέν ἀποτελοῦν ἀναπόσπαστο μέρος οὔτε ἐπέκταση τῆς ἐθνικῆς ὀργανώσεως τῆς ἀγορᾶς σπόρων ἀραβοσίτου πρός σπορά (II, 5, πρώτη περίπτωση). Τό INRA ἀνέθεσε ἀπό τό 1973 τήν ἐμπορική ἐκμετάλλευση

τῶν σπόρων πρός σπορά ἀραβοσίτου INRA, στήν Γαλλία καί ἀλλοῦ, στήν γαλλική ἑταιρία ἰδιωτικοῦ δικαίου Frasema, οἱ μέτοχοι τῆς ὁποίας εἶναι οἱ κύριοι προμηθευτές συνοδευομένων ἀπό πιστοποιητικό σπόρων πρός σπορά κάθε ποικιλίας πού χρησιμοποιεῖται στήν γαλλική γεωργία. Ἡ ἰδιάζουσα φύση τῶν σπόρων πρός σπορά ἀραβοσίτου INRA δέν εἶναι τέτοια, ὥστε ἡ ὀργάνωση τῆς ἀγορᾶς αὐτῆς νά δύναται νά διακριθεῖ ἀπό τήν ὀργάνωση τῆς ἀγορᾶς τῶν σπόρων πρός σπορά ἀραβοσίτου γενικῶς. Κατά συνέπεια, οἱ συμφωνίες μεταξύ INRA καί Frasema δέν δύνανται νά θεωρηθοῦν ὅτι ἀποτελοῦν τήν ἐθνική ὀργάνωση ἀγορᾶς σπόρων ἀραβοσίτου πρός σπορά. Ἐξ ἄλλου, ἡ ἀγορά τῶν σπόρων ἀραβοσίτου διέπεται ἀπό τίς διατάξεις τοῦ κανονισμοῦ 2358/71 τοῦ Συμβουλίου, τῆς 26ης Ὀκτωβρίου 1971, περί κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς στόν τομέα τῶν σπόρων πρός σπορά (ΕΕ εἰδ. ἔκδ. 03/007, σ. 66).

19 Μέ τήν ἀπόφαση διαπιστώνεται ἀκολούθως ὅτι οἱ ἐπίδικες συμφωνίες δέν εἶναι ἀπαραίτητες γιά τήν ἐπίτευξη τῶν στόχων πού ἀναφέρονται στό ἄρθρο 39 τῆς συνθήκης (II, 5, δευτέρα περίπτωση). Τά ἀναγκαῖα γιά τήν ἐν λόγω ἐπίτευξη μέτρα καθωρίσθησαν μέ τόν προαναφερθέντα κανονισμό 2358/71, οἱ δέ συμφωνίες δέν δύνανται κατά κανένα τρόπο νά ἐνταχθοῦν στό πλαίσιο τῶν διατάξεων τοῦ ἐν λόγω κανονισμοῦ. Ἐξ ἄλλου, οἱ συμφωνίες ἐπέτρεψαν στούς προσφεύγοντες νά ἐξαλείψουν κάθε ἀνταγωνισμό στήν γερμανική ἀγορά ὅσον ἀφορα τούς σπόρους πρός σπορά ἀραβοσίτου INRA, εἶχαν δέ ὡς ἀποτέλεσμα οἱ τιμές τῶν ἐν λόγω σπόρων στήν Γερμανία νά εἶναι πολύ μεγαλύτερες ἀπό τίς τιμές πού ἰσχύουν στήν Γαλλία, ἀποτέλεσμα πού εἶναι ἀντίθετο πρός δύο ἀπό τούς στόχους τοῦ ἄρθρου 39 τῆς συνθήκης, ἤτοι τήν ἐξασφάλιση δικαίου βιοτικοῦ ἐπιπέδου στό γεωργικό πληθυσμό, ἰδίως μέ τήν αὔξηση τοῦ ἀτομικοῦ εἰσοδήματος τῶν ἐργαζομένων στήν γεωργία, καί τήν διασφάλιση λογικῶν τιμῶν κατά τήν προσφορά ἀγαθῶν στούς καταναλωτές. Τέλος, περιορίζοντας τήν παραγωγή τῶν σπόρων πρός σπορά ἀραβοσίτου INRA στήν Γερμανία, οἱ συμφωνίες δύνανται νά ἐμποδίσουν τήν ἐπίτευξη τοῦ σκοποῦ τοῦ ἄρθρου 39 τῆς συνθήκης, πού ἀφορᾶ τήν ἐξασφάλιση τοῦ ἐφοδιασμοῦ, καθ' ὅσον παρακωλύουν, κατά τρόπο πού δέν πρέπει νά ὑποτιμᾶται, τήν γεωργραφική κατανομή τῆς παραγωγῆς αὐτῆς στίς ζῶνες τῆς Κοινότητος, στίς ὁποῖες ἡ παραγωγή εἶναι δυνατή.

20 Μέ τόν δεύτερο λόγο ἀμφισβητεῖται τό δεύτερο μέρος τῆς ἀνωτέρω ἐπιχειρηματολογίας. Κατ' ἀρχάς, οἱ προσφεύγοντες ἰσχυρίζονται ὅτι οἱ τιμές τῶν σπόρων INRA στήν Γερμανία δέν ἦταν αἰσθητά μεγαλύτερες ἀπό ὅ,τι στήν Γαλλία. Ὑποστηρίζουν, ἀκολούθως, ὅτι μία ἀποκλειστική ἄδεια ἐκμεταλλεύσεως γιά ὁρισμένη ἐδαφική περιοχή, πού ἀφορᾶ τό δικαίωμα τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους, ἀποτελεῖ τό καλύτερο μέσο πρός ἐπίτευξη τῶν στόχων τοῦ ἄρθρου 39 τῆς συνθήκης. Ἀφ' ἑνός, οἱ συμβάσεις παροχῆς ἀποκλειστικῆς ἀδείας ἐκμεταλλεύσεως ἐπιτρέπουν τήν διάδοση τῶν γνώσεων πού ἔχει ἀποκτήσει ὁ παραγωγός

σπόρων καί τήν αὔξηση τῆς παραγωγικότητος τῆς γεωργίας μέ τήν ἀνάπτυξη τῆς τεχνικῆς προόδου, γεγονός πού ἐπιφέρει αὔξηση τοῦ ἀτομικοῦ εἰσοδήματος τῶν γεωργῶν (ἄρθρο 39 παράγραφος 1 στοιχεῖα α καί 6). Ἀφ' ἑτέρου, μόνον ὅποιος ἔχει ἀποκλειστική ἄδεια ἐκμεταλλεύσεως δύναται νά ἐφαρμόσει, κατόπιν συμφωνίας μέ τόν παρέχοντα τήν ἄδεια, μακροπρόθεσμη πολιτική ἀποβλέπουσα στήν ἱκανοποίηση τῆς ζητήσεως σπόρων στήν ἐδαφική περιοχή πού τοῦ ἐπεφυλάχθη, μέ ἀποτέλεσμα τήν σταθεροποίηση τῆς ἀγορᾶς καί τήν ἐξασφάλιση τοῦ ἐφοδιασμοῦ (ἄρθρο 39 παράγραφος 1 στοιχεῖα γ καί δ).

21 Ἀπό τά ἀνωτέρω προκύπτει, συνεπῶς, ὅτι ὁ δεύτερος λόγος στηρίζεται στόν ἰσχυρισμό ὅτι οἱ ἐπίδικες συμβάσεις, βάσει τῶν ὁποίων παρεσχέθη ἀποκλειστική ἄδεια ἐκμεταλλεύσεως τοῦ δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ νέων σπόρων πρός σπορά ἀραβοσίτου INRA γιά τό γερμανικό ἔδαφος, συνιστοῦν τό κατάλληλο μέσο πρός ἐπίτευξη τῶν στόχων τῆς κοινῆς γεωργικῆς πολιτικῆς, λαμβανομένων ὑπ' ὄψη τῶν ἰδιαιτέρων ἀπαιτήσεων πού εἶναι ἀναπόσπαστες μέ τήν παραγωγή καί τήν ἐμπορία τῶν ἐν λόγω σπόρων. Ὁ ἰσχυρισμός αὐτός θά ἐξετασθεῖ στό πλαίσιο τοῦ τρίτου λόγου.

22 Κατά συνέπεια, δέν εἶναι ἀναγκαῖο νά ἐξετασθεῖ χωριστά ὁ δεύτερος λόγος.

Τρίτος λόγος, Α: ἡ ἰδιάζουσα φύση τοῦ δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ νέου φυτικοῦ εἴδους

23 Οἱ προσφεύγοντες ἐξηγοῦν κατ' ἀρχάς ὅτι ὁ Eisele ἦταν κάτοχος δικαιωμάτων δημιουργοῦ νέου εἴδους πού τοῦ μετεβίβασε τό INRA ὅσον ἀφορᾶ τήν Γερμανία. Κατά τήν σχετική γερμανική νομοθεσία, τό δικαίωμα αὐτό παρέχει στόν δικαιοῦχο τό ἀποκλειστικό δικαίωμα νά παράγει πρός διάθεση στό ἐμπόριο καί νά ἐμπορεύεται τούς σπόρους πρός σπορά τῆς προστατευομένης ποικιλίας, καθώς καί νά ἀπαγορεύει τήν εἰσαγωγή τέτοιων σπόρων χωρίς τήν συναίνεσή του (ἄρθρο 15 παράγραφος 1 τοῦ Sortenschutzgesetz, γερμανικοῦ νόμου περί προστασίας τῶν φυτικῶν εἰδῶν).

24 Ἀκολούθως, ἰσχυρίζονται ὅτι ἡ ἀρχή τῆς ἐδαφικότητος τῆς προστασίας, πού παρέχει τό δικαίωμα τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους δυνάμει τῆς νομοθεσίας αὐτῆς, δικαιολογεῖται ἀπό τήν ἰδιάζουσα φύση τῶν φυτικῶν εἰδῶν, τά ὁποῖα ἀφορᾶ ἡ προστασία αὐτή. Ἀφ' ἑνός ἡ καλλιέργεια τῶν σπόρων πρός σπορά ἐξαρτᾶται ἀπό τίς κλιματολογικές συνθῆκες καί τήν φύση τοῦ ἐδάφους· οἱ ἐν λόγω σπόροι πρέπει νά προσαρμόζονται στίς ἰδιάζουσες συνθῆκες τῆς χώρας ὅπου πρόκειται νά χρησιμοποιηθοῦν. Ἀφ' ἑτέρου, ἀφοῦ δημιουργηθοῦν τά προοριζόμενα πρός σπορά ὑβρίδια, πρέπει, γιά νά διατηροῦνται, νά ἀναπαράγονται συνεχῶς μέ βιολογική διαδικασία· ὁ κίνδυνος ἀποσταθεροποιήσεως τῆς ποικιλίας εἶναι

τέτοιος, ὥστε ἡ μή ἐλεγχομένη ἀπό τόν δημιουργό ἤ τόν ἀδειοῦχο ἐκμεταλλεύσεως ἐμπορία νά δύναται νά προξενήσει σημαντικές ζημίες στό σύνολο τῆς γεωργίας ἐντός τῆς ἐν λόγω ἐδαφικῆς περιοχῆς.

25 Τά ἐπιχειρήματα αὐτά προβάλλουν ἐπίσης ἡ γαλλική κυβέρνηση καί τό Caisse de gestion de licences végétales, ὑποστηρίζοντας ἰδίως ὅτι ἡ προώθηση τῆς τεχνικῆς καινοτομίας στόν τομέα τῶν φυτικῶν εἰδῶν ἐξαρτᾶται ἀπό τήν δυνατότητα ἀπόλυτης ἐδαφικῆς προστασίας. Ἀπαιτοῦνται πολύ μεγάλα χρονικά διαστήματα γιά τήν τελειοποίηση τῶν βασικῶν γενῶν ἀπό τά ὁποῖα παράγονται οἱ συνοδευόμενοι ἀπό πιστοποιητικό σπόροι πρός σπορά, πού ἀποτελοῦν τό ἀντικείμενο τοῦ δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους, ἡ δέ σημαντική οἰκονομική δέσμευση πού αὐτό συνεπάγεται δύναται νά γίνει ἀποδεκτή μόνον ἄν ἐξασφαλίζεται στόν δημιουργό ἤ στόν ἀδειοῦχο ἐκμεταλλεύσεως ἡ ἀδιατάρακτη ἄσκηση τῶν δικαιωμάτων τους.

26 Οἱ προσφεύγοντες καί οἱ ἐν λόγω δύο παρεμβαίνουσες συνάγουν ἀπό τά ἀνωτέρω ἐπιχειρήματα ὅτι ἡ προσβαλλομένη ἀπόφαση εἶναι παράνομη κατά τό μέτρο πού θεωρεῖ ὅτι οἱ ἐπίδικες συμβάσεις ἀποσκοποῦν στήν κατανομή τῶν ἀγορῶν, ἐνῶ ἡ ἐδαφική προστασία, τῆς ὁποίας τυγχάνει ὁ Eisele, ἀποτελεῖ ἁπλῶς τό ἀποτέλεσμα τῆς νομίμου ἀσκήσεως τῶν δικαιωμάτων τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους, τά ὁποῖα κατέχει στήν Γερμανία.

27 Πρέπει κατ' ἀρχάς νά τονισθεῖ ὅτι μέ τήν προσβαλλομένη ἀπόφαση ἐπικρίνεται ρητῶς τό περιεχόμενο καί ἡ ἐφαρμογή τῆς συμβάσεως τοῦ 1960, κατά τό μέτρο πού ἐπιτρέπει στόν Eisele «νά ἐπικαλεῖται τά ἰδικά του δικαιώματα τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους γιά νά ἀντιτάσσεται σέ κάθε εἰσαγωγή ἐντός τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας τῆς Γερμανίας ἤ σέ κάθε ἐξαγωγή πρός ἄλλο Κράτος μέλος τῆς Κοινότητος τῶν σπόρων πρός σπορά ἀραβοσίτου τῶν ποικιλιῶν INRA» (ἄρθρο 1 στοιχεῖο α).

28 Ἀκολούθως, πρέπει νά σημειωθεῖ ὅτι, κατά τήν νομολογία τοῦ Δικαστηρίου (ἀπόφαση τῆς 15ης Ἰουνίου 1976, Emi Records, 51/75, Slg. σ. 811), ἕνα δικαίωμα βιομηχανικῆς ἤ ἐμπορικῆς ἰδιοκτησίας, ἐφ' ὅσον ρυθμίζεται νομοθετικῶς, δέν συγκεντρώνει τά κατά τό ἄρθρο 85 παράγραφος 1 τῆς συνθήκης στοιχεῖα συμβάσεως ἤ ἐναρμονισμένης πρακτικῆς, ἡ ἄσκησή του ὅμως δύναται νά ὑπαχθεῖ στίς ἀπαγορεύσεις τῆς συνθήκης, ἄν προκύπτει ὅτι ἀποτελεῖ τό ἀντικείμενο, τό μέσο ἤ τό ἀποτέλεσμα συμπράξεως.

29 Μία τέτοια ἄσκηση δικαιώματος βιομηχανικῆς ἤ ἐμπορικῆς ἰδιοκτησίας, ἀπαγορευομένη ἀπό τίς διατάξεις τῆς συνθήκης, ὑφίσταται ἰδίως, ὅπως ἐτόνισε τό

Δικαστήριο μέ τήν άπόφασή του τῆς 20ῆς Ἰουνίου 1978 (Terpea, 28/77, Slg. σ. 1391), ὅταν ὁ συνδυασμός μιᾶς συμφωνίας περί παροχῆς τοῦ ἀποκλειστικοῦ δικαιώματος ἀσκήσεως δικαιώματος βιομηχανικῆς ἤ ἐμπορικῆς ἰδιοκτησίας ἐντός ὁρισμένης ἐδαφικῆς περιοχῆς καί μιᾶς συμφωνίας μέ τήν ὁποία ἀναγνωρίζεται στόν ἀδειοῦχο ἐκμεταλλεύσεως ἡ ἰδιότης τοῦ ἀποκλειστικοῦ διανομέως γιά τήν περιοχή αὐτή, ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα νά ἐξασφαλίζει στόν ἀδειοῦχο ἐκμεταλλεύσεως ἀπόλυτη ἐδαφική προστασία, ἐμποδίζοντας τίς παράλληλες εἰσαγωγές.

30 Μέ τά προβαλλόμενα πρός ὑποστήριξη τοῦ τρίτου λόγου, ὑπό τό στοιχεῖο Α, ἐπιχειρήματα ἰσχυρίζονται κατ' οὐσίαν ὅτι ἡ νομολογία αὐτή, ἡ ὁποία ἀνεπτύχθη ἀπό τό Δικαστήριο σέ σχέση μέ τό δικαίωμα ἐπί τοῦ σήματος καί μέ τό δίπλωμα εὑρεσιτεχνίας, δέν δύναται νά ἐφαρμοσθεῖ ἐπί τοῦ δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους, δεδομένων τῶν ἰδιαζόντων χαρακτηριστικῶν τοῦ δικαιώματος αὐτοῦ καί τῶν προϊόντων πού ἀποτελοῦν ἀντικείμενό του.

31 Πρέπει νά παρατηρηθεῖ σχετικῶς ὅτι ἡ προσβαλλομένη ἀπόφαση ἀφορᾶ τούς σπόρους πρός σπορά ἀραβοσίτου INRA, πού ἀποτελοῦν τό ἀντικείμενο τῶν δικαιωμάτων τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους, κάτοχος τῶν ὁποίων ἦταν στήν Γαλλία τό INRA καί στήν Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας, μετά τήν μεταβίβαση, ὁ Eisele· οἱ ἐν λόγω σπόροι συνωδεύοντο ἀπό ἐπίσημο πιστοποιητικό καί ἠδύναντο νά εἰσαχθοῦν, πωληθοῦν καί παραχθοῦν στήν Γερμανία, προκειμένου νά διατεθοῦν πρός χρήση τῶν γεωργῶν.

32 Εἶναι ἀληθές ὅτι, σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 3 τῆς συμβάσεως τοῦ 1965, ὁ Eisele ἔλαβε ἐπίσης ἀπό τό INRA τά βασικά γένη, γιά νά δύναται νά καλλιεργεῖ ὁ ἴδιος τούς συνοδευομένους ἀπό πιστοποιητικό σπόρους πρός σπορά, ὑπό τόν ὅρον ὅτι ὤφειλε νά μή παράγει πλέον τοῦ ἑνός τρίτου τῶν ἀπαραιτήτων πρός κάλυψη τῶν ἀναγκῶν τῶν γερμανῶν καταναλωτῶν σπόρων πρός σπορά συνοδευομένων ἀπό πιστοποιητικό καί ὤφειλε νά εἰσάγει ἀπό τήν Γαλλία τό ὑπόλοιπο τμῆμα. Μέ τήν ἀπόφαση διαπιστώνεται ὅτι ἡ ὑποχρέωση αὐτή τοῦ Eisele, νά μή παράγει πλέον τοῦ ἑνός τρίτου τῶν πωλουμένων σπόρων πρός σπορά, εἶναι ἀντίθετη πρός τό ἄρθρο 85 παράγραφος 1 τῆς συνθήκης (ἄρθρο 1 στοιχεῖο 6 τῆς ἀποφάσεως περί τῆς συμβάσεως τοῦ 1965, ἄρθρο 3). Οἱ προσφεύγοντες ὅμως δέν προσέβαλαν αὐτό τό τμῆμα τῆς ἀποφάσεως. Τά ἄλλα τμήματα τῆς ἀποφάσεως δέν ἀφοροῦν τήν ἀνάπτυξη ἤ τήν εἰσαγωγή τῶν βασικῶν γενῶν, ἀλλά τήν ἐμπορία καί, ἐπικουρικῶς, τήν παραγωγή τῶν συνοδευομένων ἀπό πιστοποιητικό σπόρων πρός σπορά.

33 Ἡ διαπίστωση αὐτή ἐπιτρέπει τήν καλύτερη ἐκτίμηση τῶν ἐπιχειρημάτων πού βασίζονται στήν προώθηση τῆς τεχνικῆς καινοτομίας στόν γεωργικό τομέα. Ἄν καί ἡ ἀνάπτυξη νέων σπόρων πρός σπορά δύναται νά συνεπάγεται σημαντικές οἰκονομικές θυσίες, ὁ κίνδυνος αὐτός ὑπάρχει μᾶλλον κατά τόν χρόνο τῆς παραγωγῆς τῶν βασικῶν σπόρων πρός σπορά. Ἀντιθέτως, ὅταν ἡ προσφάτως ἐπιτευχθεῖσα ποικιλία λάβει τήν ὁριστική της μορφή, ὑπό τήν ἔννοια ὅτι ἐξ αὐτῆς εἶναι δυνατή ἡ παραγωγή σπόρων πρός σπορά, οἱ ὁποῖοι δύνανται νά τύχουν ἐπισήμου πιστοποιητικοῦ καί νά διατεθοῦν στό ἐμπόριο, οἱ ἀφορῶντες τό ἐμπόριο τῶν προϊόντων κανόνες, συμπεριλαμβανομένης τῆς νομοθεσίας περί ἀνταγωνισμοῦ, πρέπει κατ' ἀρχήν νά ἐφαρμόζονται στήν ἐμπορία τῶν ἐν λόγω σπόρων.

34 Οἱ συνοδευόμενοι ἀπό πιστοποιητικό σπόροι πρός σπορά, οἱ ὁποῖοι ἀποτελοῦν τό ἀντικείμενο τῶν ἐπιδίκων συμβάσεων εἶναι ὑβρίδια ἀραβοσίτου πού προορίζονται πρός σπορά, ἀποτελοῦν δέ ποικιλία σπόρων, ἡ σταθερότης τῶν ὁποίων δύναται νά ἐξασφαλισθεῖ μόνον ἄν καλλιεργοῦνται κάθε φορά ἐκ νέου ἀπό τά βασικά γένη. Κατά τούς προσφεύγοντες, ἡ ἀναπαραγωγή τῶν σπόρων αὐτῶν θέτει ἕνα ἰδιαίτερο πρόβλημα σέ σχέση μέ τήν ἀναπαραγωγή προϊόντων προστατευομένων ἀπό τό δικαίωμα ἐπί τοῦ σήματος ἤ ἀπό τό δίπλωμα βιομηχανικῆς εὑρεσιτεχνίας, ἰδίως ὑπό τήν ἔννοια ὅτι ἡ διαδικασία ἀναπαραγωγῆς εἶναι περισσότερο πολύπλοκη καί ἐξαρτᾶται σέ ἰδιαιτέρως σημαντικό βαθμό ἀπό τυχαῖα περιστατικά πού ἔχουν σχέση μέ τό κλίμα καί τό ἔδαφος.

35 Ἐν τούτοις, τά ἀνωτέρω ἐπιχειρήματα δέν λαμβάνουν ὑπ' ὄψη ὅτι πολλά προϊόντα πού δύνανται νά ἀποτελέσουν ἀντικείμενο τοῦ δικαιώματος ἐπί τοῦ σήματος ἤ τοῦ διπλώματος βιομηχανικῆς εὑρεσιτεχνίας, ἰδίως ὁρισμένα εἴδη διατροφῆς καί φαρμακευτικά προϊόντα, εὑρίσκονται σέ παρομοία κατάσταση. Οἱ προβαλλόμενοι ἀπό τούς προσφεύγοντες λόγοι, ἄν καί στηρίζονται σέ ἀκριβή πραγματικά περιστατικά, δέν ἐπαρκοῦν γιά τήν ὑπαγωγή τοῦ δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους σέ ἕνα εἰδικό καθεστώς σέ σχέση μέ τά ἄλλα δικαιώματα βιομηχανικῆς καί ἐμπορικῆς ἰδιοκτησίας.

36 Τό κύριο ἐπιχείρημα πού προβάλλουν οἱ προσφεύγοντες πρός ὑποστήριξη τοῦ προβληθέντος λόγου συνίσταται στό ὅτι στήν Γερμανία ὁ κάτοχος δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους ἐγγυᾶται, ἔναντι τοῦ Bundessortenamt, τήν σταθερότητα τῆς προστατευομένης ποικιλίας. Ἡ εὐθύνη πού ὑπέχει κατ' αὐτό τόν τρόπο ὁ ἐν λόγω δικαιοῦχος ἀπαιτεῖ ἀπόλυτο ἔλεγχο ἐκ μέρους του κάθε ἐμπορίας τῶν σπόρων πρός σπορά τῆς προστατευομένης ποικιλίας στό γερμανικό ἔδαφος. Ἀκριβῶς γι' αὐτόν τόν λόγο, ἡ ἴδια ἡ φύση τοῦ δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους, ὅπως προκύπτει ἀπό τό ἐφαρμοστέο ἐν προκειμένῳ γερμανικό δίκαιο, ἀποτελεῖ ἐμπόδιο γιά τίς παράλληλες εἰσαγωγές, οἱ ὁποῖες διενεργοῦνται χωρίς τόν ἔλεγχο τοῦ δικαιούχου.

37 Πρέπει νά παρατηρηθεῖ σχετικῶς ὅτι ἀπό τά ἄρθρα 12 καί 15 τοῦ γερμανικοῦ νόμου περί προστασίας τῶν φυτικῶν εἰδῶν (Sortenschutzgesetz, κωδικοποιημένο κείμενο Bundesgesetzblatt 1977, I, σ. 105) προκύπτει ὅτι τό δικαίωμα τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους ἀνήκει στόν ἀρχικό δημιουργό ἤ στόν ἐφευρέτη μιᾶς ποικιλίας ἤ στούς ἔλκοντες ἐξ αὐτοῦ δικαίωμα καί ὅτι ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα ὅτι μόνον ὁ κάτοχος τοῦ δικαιώματος δύναται νά παράγει ἤ νά ἐμπορεύεται τό ὑλικό ἀναπαραγωγῆς τῆς προστατευομένης ποικιλίας. Ὅσον ἀφορᾶ τήν διατήρηση τῆς ποικιλίας, τό ἄρθρο 16 τοῦ ἰδίου νόμου ὁρίζει ὅτι ὁ κάτοχος τοῦ δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους ὑποχρεοῦται νά παρέχει κάθε ἀναγκαία γιά τήν ἐξέταση τῆς ποικιλίας ἀπό τό Bundessortenamt πληροφορία, νά ἐπιτρέπει στήν ἐν λόγω ἀρχή τόν ἔλεγχο τῶν λαμβανομένων πρός διατήρηση τῆς ποικιλίας μέτρων καί νά τῆς ἀποστέλλει κάθε ἀναγκαῖο πρός τοῦτο ὑλικό.

38 Ὅπως διευκρίνισε ἡ γερμανική κυβέρνηση, ἀπαντώτας στά ἐρωτήματα τοῦ Δικαστηρίου, ὁ νόμος αὐτός δέν διέπει τήν δυνατότητα διαθέσεως τῶν σπόρων πρός σπορά στό ἐμπόριο, τομέα πού ρυθμίζεται ἀπό τόν γερμανικό νόμο περί ἐμπορίου σπόρων πρός σπορά (Saatgutverkehrsgesetz, κωδικοποιηθέν κείμενο Bundesgesetzblatt 1975, I, σ. 1453). Σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 4 παράγραφος 1 τοῦ νόμου αὐτοῦ, οἱ σπόροι πρός σπορά δύνανται κατ' ἀρχήν νά διατεθοῦν στό ἐμπόριο μόνον ἀφοῦ ἐγκριθοῦν ὡς βασικοί ἤ ὡς συνοδευόμενοι ἀπό πιστοποιητικό σπόροι πρός σπορά. Ἡ ἀνωτέρω ἔγκριση προϋποθέτει, ἰδίως, τήν καταχώριση τῆς ἐν λόγω ποικιλίας στόν κατάλογο τῶν ποικιλιῶν (Sortenliste, ἄρθρο 7 παράγραφος 1 τοῦ νόμου), κατόπιν αἰτήσεως τοῦ καλλιεργητοῦ τῆς ποικιλίας ἤ, ἄν πρόκειται γιά προστατευομένη ποικιλία, τοῦ κατόχου τοῦ δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους. Οὔτε ἡ καταχώριση στόν κατάλογο ποικιλιῶν οὔτε ἡ ἔγκριση τῶν σπόρων πρός σπορά ἱδρύουν ἀποκλειστικό δικαίωμα παραγωγῆς ἤ ἐμπορίας τοῦ ὑλικοῦ ἀναπαραγωγῆς.

39 Δυνάμει τοῦ ἄρθρου 38 παράγραφος 1 τοῦ Saatgutverkehrsgesetz, μία ποικιλία δύναται νά καταχωρισθεῖ στόν κατάλογο ποικιλιῶν μόνον ἄν εἶναι εὐδιάκριτη, ἀρκετά ὁμοιογενής καί σταθερή, ἄν ἔχει καλλιεργητική ἀξία καί ἄν δύναται νά χαρακτηρισθεῖ μέ ὀνομασία πού δύναται νά καταχωρισθεῖ. Ἐναπόκειται στό Bundessortenamt νά ἐλέγχει ἄν πληροῦνται οἱ ἀπαιτούμενες γιά τήν ἐγγραφή στόν κατάλογο προϋποθέσεις (ἄρθρο 57 παράγραφος 1 τοῦ νόμου). Ἡ καταχώριση τῆς ποικιλίας διαγράφεται αὐτεπαγγέλτως ἀπό τόν κατάλογο, ἐφ' ὅσον δέν πληροῦται ἤ παύει νά πληροῦται πλέον μία ἀπό τίς πέντε προαναφερθεῖσες προϋποθέσεις (ἄρθρο 62 παράγραφος 2 τοῦ νόμου).

40 Στόν Saatgutverkehrsgesetz ὁρίζεται, ἐπίσης, ὅτι ὁ καλλιεργητής, ὁ ὁποῖος προέβη σέ καταχώριση τῆς ποικιλίας στόν κατάλογο ποικιλιῶν, ὑποχρεοῦται νά διατηρεῖ τήν ἐν λόγω ποικιλία ὅπως κατεχωρίσθη καί ὅτι τό Bundessortenamt παρακολουθεῖ ἄν διατηροῦνται οἱ καταχωρισθεῖσες ποικιλίες (ἄρθρα 67 καί 68 τοῦ νόμου).

41 Ἀπό τήν ἀνωτέρω συνοπτική ἐπισκόπηση τῆς γερμανικῆς νομοθεσίας προκύπτει ὅτι οἱ συνοδευόμενοι ἀπό πιστοποιητικό καί δυνάμενοι νά διατεθοῦν στό ἐμπόριο σπόροι πρός σπορά ἀποτελοῦν ἀντικείμενο ποιοτικοῦ ἐλέγχου ἐκ μέρους τῶν δημοσίων ἀρχῶν καί ὅτι ὁ ἔλεγχος αὐτός περιλαμβάνει τόν ἔλεγχο τῆς σταθερότητος τῆς ποικιλίας. Ἀντιθέτως, τό δικαίωμα τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους δέν ἀποβλέπει στήν ἀντικατάσταση τοῦ διενεργουμένου ἀπό τίς δημόσιες ἀρχές ἐλέγχου ἀπό τόν ἔλεγχο τοῦ δικαιούχου, ἀλλά στό νά παράσχει στόν δικαιοῦχο προστασία, ἡ φύση καί τά ἀποτελέσματα τῆς ὁποίας ἐντάσσονται στό πλαίσιο τοῦ ἰδιωτικοῦ δικαίου. Ἀπό τήν ἄποψη αὐτή, ἡ ἔννομη κατάσταση τοῦ δημιουργοῦ νέων σπόρων πρός σπορά δέν διαφέρει ἐκείνης τοῦ κατόχου διπλώματος εὑρεσιτεχνίας ἤ δικαιώματος ἐπί τοῦ σήματος ἐπί προϊόντος πού ὑπόκειται στόν αὐστηρό ἔλεγχο τῶν δημοσίων ἀρχῶν, ὅπως εἶναι ἡ περίπτωση φαρμακευτικῶν προϊόντων.

42 Ἐξ ἄλλου, πρέπει νά παρατηρηθεῖ ὅτι οἱ εἰσαγόμενοι ἀπό τήν Γαλλία σπόροι πρός σπορά ἀραβοσίτου, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἤδη ἐγκριθεῖ σ' αὐτό τό Κράτος μέλος, δύνανται νά διατεθοῦν στό ἐμπόριο ἐντός τῆς Γερμανίας, χωρίς νά ἀποτελοῦν ἀντικείμενο περαιτέρω διαδικασίας ἐγκρίσεως. Πράγματι, ἡ γερμανική κυβέρνηση διευκρίνισε ὅτι ἐξέδωσε πρός τοῦτο κανονισμούς, βάσει τῶν ἄρθρων 23 καί 24 τοῦ Saatgutverkehrsgesetz καί τῶν κοινοτικῶν ὁδηγιῶν περί ἐμπορίας τῶν σπόρων πρός σπορά δημητριακῶν.

43 Συνεπῶς, δέν θά πρέπει νά θεωρηθεῖ ὅτι τό δικαίωμα τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους εἶναι δικαίωμα βιομηχανικῆς καί ἐμπορικῆς ἰδιοκτησίας μέ τόσο ἰδιάζοντα χαρακτηριστικά, ὥστε νά ἀπαιτεῖται, ἐν σχέσει πρός τούς κανόνες περί ἀνταγωνισμοῦ, νά τύχει διαφορετικῆς μεταχειρίσεως ἀπό ἐκείνη τῶν ἄλλων δικαιωμάτων βιομηχανικῆς καί ἐμπορικῆς ἰδιοκτησίας. Τό συμπέρασμα αὐτό δέν ἐπηρεάζει τήν ἀνάγκη νά λαμβάνεται ὑπ' ὄψη, γιά τήν ἐφαρμογή τῶν κανόνων περί ἀνταγωνισμοῦ, ἡ ἰδιάζουσα φύση τῶν προϊόντων πού ἀποτελοῦν τό ἀντικείμενο τοῦ δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους.

Τρίτος λόγος, Β: ἡ ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 85 τῆς συνθήκης στίς ἀποκλειστικές ἄδειες ἐκμεταλλεύσεως

44 Μέ τόν λόγο αὐτό, οἱ προσφεύγουσες προσάπτουν στήν Ἐπιτροπή ὅτι ἐσφαλμένως ἐδέχθη ὅτι ἡ ἀποκλειστική ἄδεια ἐκμεταλλεύσεως τοῦ δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους πρέπει, λόγω αὐτῆς τῆς φύσεώς της, νά ἐξομοιωθεῖ μέ ἀπαγορευομένη ἀπό τό ἄρθρο 85 παράγραφος 1 τῆς συνθήκης συμφωνία. Ὑποστηρίζουν ὅτι ἡ ἄποψη αὐτή τῆς Ἐπιτροπῆς δέν εὐσταθεῖ, κατά τό μέτρο πού, ὅσον ἀφορᾶ τούς σπόρους πρός σπορά πού ἀνεπτύχθησαν πρόσφατα σ' ἕνα Κράτος μέλος καί δέν ἔχουν ἀκόμη διοχετευθεῖ στήν ἀγορά ἄλλου Κράτους μέλους, ἡ ἀποκλειστική ἄδεια ἐκμεταλλεύσεως συνιστᾶ τό μόνο μέσο προσθήκης τοῦ ἀνταγωνισμοῦ μεταξύ τοῦ νέου προϊόντος καί ἄλλων παρεμ-

φερῶν προϊόντων σ' αὐτό τό ἄλλο Κράτος μέλος. Πράγματι, κανείς καλλιεργητής ἤ ἔμπορος δέν θά ἀνελάμβανε τόν κίνδυνο νά διοχετεύσει τό νέο προϊόν σέ μία νέα ἀγορά, ἄν δέν ἐπροστατεύετο ἀπό τόν ἄμεσο ἀνταγωνισμό τοῦ κατόχου τοῦ δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους καί ἀπό τούς ἄλλους ἀδειούχους ἐκμεταλλεύσεως.

45 Ὁ ἀνωτέρω λόγος ὑποστηρίζεται ἀπό τήν βρετανική καί γερμανική κυβέρνηση, καθώς καί ἀπό τό Caisse de gestion des licences végétales. Οἱ δύο κυβερνήσεις ἰσχυρίζονται ἰδίως ὅτι ὁ γενικός χαρακτήρας τῆς αἰτιολογίας τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως δέν συμβιβάζεται μέ τήν διατύπωση τοῦ ἄρθρου 85 τῆς συνθήκης καί εἶναι ἀντίθετος πρός μία ὑγιή πολιτική ἀνταγωνισμοῦ. Ἡ αἰτιολογία στηρίζεται στήν ἐσφαλμένη ἄποψη ὅτι κάθε ἀποκλειστική ἄδεια ἐκμεταλλεύσεως ἑνός δικαιώματος βιομηχανικῆς ἤ ἐμπορικῆς ἰδιοκτησίας, ἀνεξαρτήτως τῆς φύσεώς της, πρέπει νά θεωρεῖται ὡς συμφωνία πού ἀπαγορεύεται ἀπό τό ἄρθρο 85 παράγραφος 1 καί ὅτι ἐναπόκειται, κατά συνέπεια, στήν Ἐπιτροπή νά κρίνει ἄν, σέ μία συγκεκριμένη περίπτωση, πληροῦνται οἱ προϋποθέσεις χορηγήσεως τῆς δυνάμει τοῦ ἄρθρου 85 παράγραφος 3 ἐξαιρέσεως.

46 Κατά τήν διάρκεια τῆς διαδικασίας ἀμφισβητήθηκε ἡ χρησιμοποίηση τῆς ἐννοίας «ἀποκλειστική ἄδεια ἐκμεταλλεύσεως», λόγω τοῦ ὅτι ἐν προκειμένω τό ἀποκλειστικό δικαίωμα ἐμπορίας τῶν ἐπιδίκων σπόρων πρός σπορά τῶν προσφευγόντων στήν Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας ἐπήγαζε ἀπό τά δικαιώματα τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους, κάτοχος τῶν ὁποίων στό ἐν λόγω Κράτος μέλος ἦταν ὁ Eisele. Συνεπῶς, τό ἀποκλειστικό αὐτό δικαίωμα δέν ἐστηρίζετο οὔτε στήν παραχώρηση, ἐκ μέρους τοῦ INRA, τοῦ ἀποκλειστικοῦ δικαιώματος χρήσεως στό γερμανικό ἔδαφος τῶν δικαιωμάτων βιομηχανικῆς ἤ ἐμπορικῆς ἰδιοκτησίας πού ἀνῆκαν στό INRA οὔτε στήν σύμβαση τοῦ 1965, μέ τήν ὁποία ὁ Eisele διωρίσθη ἀποκλειστικός διανομεύς τῶν ἐν λόγω σπόρων πρός σπορά στήν Γερμανία.

47 Ὁ ἀνωτέρω ἰσχυρισμός ὅμως δέν λαμβάνει ὑπ' ὄψη ὅτι, ἀπό τήν ἄποψη τοῦ δικαίου περί ἀνταγωνισμοῦ, ἡ σύμβαση τοῦ 1960, μέ τήν ὁποία ἄρχισε ἡ συνεργασία μεταξύ INRA καί Eisele, οἱ «μεταβιβάσεις» τῶν δικαιωμάτων τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους κατά τό 1961 καί ἡ σύμβαση τοῦ 1965 περί ὀργανώσεως τῆς διαθέσεως τῶν σπόρων πρός σπορά INRA στό γερμανικό ἔδαφος ἀποτελοῦν ἕνα ἀδιαίρετο σύνολο. Ἀπό ἄποψη οἰκονομική, ἡ θέση τοῦ Eisele στήν γερμανική ἀγορά ἰσοδυναμοῦσε μέ τήν θέση ἀδειούχου ἀποκλειστικῆς ἐκμεταλλεύσεως, δοθέντος ἰδίως ὅτι ἡ ἄδεια πού παρέσχε τό INRA στόν Eisele νά καταχωρίζει, ἐπ' ὀνόματί του, στήν Γερμανία τά δικαιώματα τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους, κάτοχος τῶν ὁποίων στήν Γαλλία ἦταν τό INRA, ὠφείλετο στό γεγονός ὅτι τό ἰνστιτοῦτο αὐτό δέν ἠδύνατο τότε νά προβεῖ σέ καταχώριση τῶν ἰδικῶν του δικαιωμάτων δημιουργοῦ νέου εἴδους στό Bundessortenamt καί ὅτι ἡ πράξη

αὐτή ἐντάσσεται στό πλαίσιο τῆς παροχῆς τῆς ἀποκλειστικότητος γιά τήν ὀργάνωση τῆς πωλήσεως τῶν σπόρων πρός σπορά INRA ἐντός τῆς Γερμανίας στόν Eisele.

48 Ἡ αἰτιολογία τῆς ἀποφάσεως ἀναφέρεται σέ δύο κατηγορίες περιστατικῶν γιά νά δικαιολογηθεῖ ἡ ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 85 παράγραφος 1 ἐπί τῆς ἐν λόγω ἀποκλειστικῆς ἄδειας ἐκμεταλλεύσεως (II, 3). Ἡ ἀκρίβεια τῶν οὕτως ἐκτεθέντων πραγματικῶν περιστατικῶν δέν ἀμφισβητήθηκε.

49 Ἡ πρώτη κατηγορία περιστατικῶν περιγράφεται ὡς ἑξῆς:

«παραχωρώντας σέ μία μόνον ἐπιχείρηση τήν ἐκμετάλλευση τῶν δικαιωμάτων τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους γιά ὁρισμένη ἐδαφική περιοχή, ὁ παρέχων τήν ἄδεια ἐκμεταλλεύσεως στερεῖται, καθ' ὅλη τήν διάρκεια τῆς συμβάσεως, τῆς δυνατότητος νά παραχωρεῖ γιά τήν ἴδια ἐδαφική περιοχή ἄδεια ἐκμεταλλεύσεως σέ ἄλλες ἐπιχειρήσεις» ... «Ὁ χορηγῶν τήν ἄδεια ἐκμεταλλεύσεως, ἀναλαμβάνοντας τήν ὑποχρέωση νά μή παράγει ἤ νά πωλεῖ ὁ ἴδιος στήν καλυπτομένη ἀπό τήν σύμβαση ἐδαφική περιοχή, ἀποκλείει τόσο τόν ἑαυτό του ὅσο καί τήν Frasema καί τά μέλη της ἀπό τό νά προσφέρουν πρός πώληση προϊόντα ἐντός τῆς ἐδαφικῆς αὐτῆς περιοχῆς.»

50 Στό ἀνωτέρω τμῆμα τῆς αἰτιολογίας ἀντιστοιχεῖ τό ἄρθρο 1 στοιχεῖο 6 πρώτη καί δεύτερη περίπτωση τῆς ἀποφάσεως, μέ τό ὁποῖο κρίνεται ὅτι ἡ ἀποκλειστικότης τῆς ἀδείας ἐκμεταλλεύσεως πού προβλέπεται στήν σύμβαση τοῦ 1965 ἀντίκειται στό ἄρθρο 85 παράγραφος 1 τῆς συνθήκης, καθ' ὅσον συνεπάγεται:

«— τήν ὑποχρέωση τοῦ INRA ἤ τῶν ἐλκόντων ἐξ αὐτοῦ δικαιώματα νά μή παράγουν ἤ πωλοῦν τούς ἐν λόγω σπόρους πρός σπορά μέσω ἄλλων ἀδειούχων ἐκμεταλλεύσεως ἐντός τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας,

— τήν ὑποχρέωση τοῦ INRA ἤ τῶν ἐλκόντων ἐξ αὐτοῦ δικαιώματα νά μή παράγουν ἤ πωλοῦν τούς ἐν λόγω σπόρους πρός σπορά οἱ ἴδιοι ἐντός τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας».

51 Ἡ δεύτερη κατηγορία περιστατικῶν, πού ἀναφέρονται στήν ἀπόφαση, περιγράφεται ὡς ἑξῆς:

«Τό γεγονός ὅτι οἱ τρίτοι δέν δύνανται, χωρίς τήν ἄδεια τοῦ INRA ἤ τοῦ Eisele, νά εἰσαγάγουν στήν Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας ἤ νά ἐξάγουν

ἀπό τήν χώρα αὐτή τούς ἴδιους σπόρους πρός σπορά», δηλαδή τούς σπόρους τούς ὁποίους ἀφορᾶ ἡ ἄδεια ἐκμεταλλεύσεως, «πού προέρχονται ἤ προορίζονται γιά ἄλλες χῶρες τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς, συμβάλλει στήν κατανομή τῶν ἀγορῶν καί ἀφαιρεῖ ἀπό τούς χρησιμοποιοῦντες αὐτούς γερμανούς γεωργούς κάθε περιθώριο πραγματικῶν διαπραγματεύσεων, ἐφ' ὅσον οἱ σπόροι αὐτοί διατίθενται ἀπαρχῆς στήν ἀγορά ἀπό ἕνα καί μόνο προμηθευτή.»

52 Στό τμῆμα αὐτό τῆς αἰτιολογίας ἀντιστοιχεῖ τό ἄρθρο 1 στοιχεῖο *6*, τρίτη καί τετάρτη περίπτωση τῆς ἀποφάσεως, μέ τό ὁποῖο κρίνεται ὅτι ἡ ἀποκλειστικότης τῆς ἀδείας ἐκμεταλλεύσεως πού προβλέπεται στήν σύμβαση τοῦ 1965 ἀντίκειται στό ἄρθρο 85 παράγραφος 1 τῆς συνθήκης καθ' ὅσον συνεπάγεται:

«— τήν ὑποχρέωση τοῦ INRA ἤ τῶν ἐλκόντων ἐξ αὐτοῦ δικαιώματα νά ἐμποδίζουν τούς τρίτους νά ἐξάγουν τούς ἐν λόγω σπόρους στήν Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας χωρίς τήν ἄδεια τοῦ ἀδειούχου ἐκμεταλλεύσεως, γιά νά τά χρησιμοποιήσουν ἤ νά τά πωλήσουν ἐκεῖ·

— τήν ταυτόχρονη ἄσκηση ἀπό τόν Eisele τοῦ ἀπορρέοντος ἀπό τήν σύμβαση ἀποκλειστικοῦ διακαιώματος καί τῶν ἰδικῶν του δικαιωμάτων δημιουργοῦ νέου εἴδους, γιά νά ἐμποδίζει κάθε εἰσαγωγή ἐντός τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας ἤ κάθε ἐξαγωγή σέ ἄλλο Κράτος μέλος τῶν ἐν λόγω σπόρων».

53 Πρέπει νά παρατηρηθεῖ ὅτι οἱ δύο αὐτές σειρές σκέψεων ἀφοροῦν δύο ἐννόμους καταστάσεις, οἱ ὁποῖες δέν ταυτίζονται ἀναγκαίως. Στήν πρώτη περίπτωση πρόκειται γιά τήν λεγομένη ἀνοικτή ἀποκλειστική ἄδεια ἐκμεταλλεύσεως ἤ παραχώρηση, κατά τήν ὁποία ἡ ἀποκλειστικότης τῆς ἀδείας ἐκμεταλλεύσεως ἀφορᾶ μόνο τήν συμβατική σχέση μεταξύ τοῦ κατόχου τοῦ δικαιώματος καί τοῦ ἀδειούχου ἐκμεταλλεύσεως, ὑπό τήν ἔννοια ὅτι ὁ δικαιοῦχος ἀναλαμβάνει ἁπλῶς καί μόνον τήν ὑποχρέωση νά μή παρέχει ἄλλες ἄδειες ἐκμεταλλεύσεως γιά τήν ἴδια ἐδαφική περιοχή καί νά μή ἀνταγωνίζεται τόν ἀδειοῦχο ἐκμεταλλεύσεως στήν ἐν λόγω περιοχή. Στήν δεύτερη περίπτωση, ἀντιθέτως, πρόκειται γιά ἄδεια ἐκμεταλλεύσεως ἤ ἀποκλειστική παραχώρηση, παρέχουσα ἀπόλυτη ἐδαφική προστασία, δυνάμει τῆς ὁποίας τά συμβαλλόμενα μέρη προτίθενται νά ἐξαλείψουν, ὅσον ἀφορᾶ τά σχετικά προϊόντα καί τήν ἐν λόγω ἐδαφική περιοχή, κάθε ἀνταγωνισμό ἐκ μέρους τρίτων, ὅπως τῶν παραλλήλων εἰσαγωγέων ἤ τῶν ἀδειούχων ἐκμεταλλεύσεως γιά ἄλλες ἐδαφικές περιοχές.

54 Ἀφοῦ διεσαφηνίσθη τό σημεῖο αὐτό, πρέπει νά ἐξετασθεῖ κατ' ἀρχάς ἄν, στήν ὑπό κρίση ὑπόθεση, ἡ ἀποκλειστικότης τῆς ἀδείας ἐκμεταλλεύσεως, καθ' ὅσον πρόκειται περί ἀνοικτῆς ἀδείας ἐκμεταλλεύσεως, ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τήν παρεμπόδιση ἤ τήν νόθευση τοῦ ἀνταγωνισμοῦ κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 85 παράγραφος 1 τῆς συνθήκης.

55 Συναφῶς πρός τά ἀνωτέρω, ἡ γερμανική κυβέρνηση ἐτόνισε ὅτι ἡ προστασία τῶν καινοτομιῶν στόν γεωργικό τομέα μέσω τοῦ δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους συνιστᾶ μέσο ἐνθαρρύνσεως τῶν καινοτομιῶν αὐτῶν καί ὅτι ἡ παροχή δικαιώματος ἀποκλειστικότητος, περιορισμένου χρονικῶς, δύναται νά ἀποτελέσει πρόσθετο κίνητρο προσπαθειῶν γιά καινοτομίες. Ἀπό τά ἀνωτέρω συνάγει ὅτι καθολική ἀπαγόρευση κάθε ἀδείας ἀποκλειστικῆς ἐκμεταλλεύσεως, ἔστω καί τῆς ἀνοικτῆς, θά κατέληγε σέ μείωση τοῦ ἐνδιαφέροντος τῶν ἐπιχειρήσεων γιά τίς ἄδειες ἐκμεταλλεύσεως, πράγμα πού θά ἐζημίωνε τήν διάδοση τῶν γνώσεων καί τῆς τεχνικῆς στήν Κοινότητα.

56 Ἡ ἀποκλειστική ἄδεια ἐκμεταλλεύσεως, πού ἀποτελεῖ τό ἀντικείμενο τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως, ἀφορᾶ τήν καλλιέργεια καί τήν ἐμπορία σπόρων ὑβριδίων ἀραβοσίτου πρός σπορά, οἱ ὁποῖοι ἀνεπτύχθησαν ἀπό τό INRA μετά ἀπό ἔρευνες καί πειράματα ἐτῶν καί οἱ ὁποῖοι ἦταν ἄγνωστοι στούς γερμανικούς γεωργούς καταναλωτές κατά τόν χρόνο ἐνάρξεως τῆς συνεργασίας μεταξύ τοῦ INRA καί τῶν προσφευγόντων. Γιά τόν λόγο αὐτό, οἱ ἀνησυχίες πού ἐξεδήλωσαν οἱ παρεμβαίνοντες διάδικοι ὅσον ἀφορᾶ τήν προστασία τῆς νέας τεχνολογίας δικαιολογοῦνται.

57 Πράγματι, στήν περίπτωση τῆς ἀδείας ἐκμεταλλεύσεως τοῦ δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους γιά τούς σπόρους ὑβριδίων ἀραβοσίτου πρός σπορά πού ἀνεπτύχθησαν πρόσφατα σέ Κράτος μέλος, μία ἐπιχείρηση ἐγκατεστημένη σέ ἄλλο Κράτος μέλος, ἡ ὁποία δέν ἔχει τήν βεβαιότητα ὅτι δέν θά ἀντιμετωπίσει τόν ἀνταγωνισμό, στήν ἐδαφική περιοχή πού τῆς παρεχωρήθη, τῶν ἄλλων ἀδειούχων ἐκμεταλλεύσεως ἤ τοῦ ἰδίου τοῦ κατόχου τοῦ δικαιώματος, ἐνδέχεται νά μή ἀναλάβει τόν κίνδυνο τῆς καλλιεργείας καί τῆς ἐμπορίας τοῦ προϊόντος αὐτοῦ· τό ἀποτέλεσμα αὐτό εἶναι ἐπιβλαβές γιά τήν διάδοση τῆς νέας τεχνολογίας καί βλάπτει ἔτσι τόν ἀνταγωνισμό μεταξύ τοῦ νέου προϊόντος καί τῶν ἐντός τῆς Κοινότητος ὑφισταμένων παρεμφερῶν προϊόντων.

58 Λαμβάνοντας ὑπ' ὄψη τά ἰδιάζοντα χαρακτηριστικά τῶν ἐν λόγω προϊόντων, τό Δικαστήριο καταλήγει ὅτι, σέ μία περίπτωση ὅπως αὐτή τῆς ὑπό κρίση ὑποθέσεως, ἡ παροχή ἀνοικτῆς ἀποκλειστικῆς ἀδείας ἐκμεταλλεύσεως, δηλαδή μιᾶς ἀδείας πού δέν ἀφορᾶ τήν κατάσταση τῶν τρίτων, ὅπως τῶν παραλλήλων εἰσαγωγέων ἤ τῶν ἀδειούχων ἐκμεταλλεύσεως ἄλλων ἐδαφικῶν περιοχῶν, δέν εἶναι, καθαυτή ἀσυμβίβαστη πρός τό ἄρθρο 85 παράγραφος 1 τῆς συνθήκης.

59 Κατά συνέπεια, ὁ τρίτος λόγος, ὑπό στοιχεῖο Β, δικαιολογεῖται καθ' ὅσον ἀφορᾶ αὐτό τό σημεῖο τῆς ἀποκλειστικότητος τῆς ἀδείας ἐκμεταλλεύσεως.

60 Όσον αφορά την κατάσταση των τρίτων, η Επιτροπή προσάπτει ουσιαστικώς στά συμβαλλόμενα μέρη ότι έπεξέτειναν την έννοια της αποκλειστικότητος στούς εισαγωγείς πού δέν έδεσμεύοντο άπό τήν σύμβαση, ιδίως δέ στούς παραλλήλους εισαγωγείς. Παράλληλοι εισαγωγείς ή έξαγωγείς, όπως οί επιχειρήσεις David στήν Γερμανία καί Bomberault στήν Γαλλία, πού είχαν προσφέρει πρός πώληση σπόρους INRA σέ γερμανούς αγοραστές, υπέστησαν πιέσεις καί ανελήφθησαν κατ' αυτών δικαστικές ενέργειες έκ μέρους τού INRA, της Frasema καί των προσφευγόντων, πού απέβλεπαν στό νά διατηρήσουν τήν αποκλειστική θέση των προσφευγόντων στήν γερμανική αγορά.

61 Θά πρέπει νά σημειωθεί ότι, σύμφωνα μέ παγία νομολογία τού Δικαστηρίου (Consten, 56 καί 58/64, Slg. 1966, σ. 429), ή απόλυτη έδαφική προστασία υπέρ ένός αδειούχου έκμεταλλεύσεως, πού αποσκοπεί στό νά επιτρέπει τόν έλεγχο καί τήν παρεμπόδιση των παραλλήλων εισαγωγών, καταλήγει στήν τεχνητή διατήρηση χωριστών εθνικών αγορών αντίθετη πρός τήν συνθήκη.

62 Ή βρετανική κυβέρνηση υπεστήριξε τήν άποψη ότι μία σύμβαση μεταξύ δύο επιχειρήσεων δέν δύναται νά εμποδίζει τήν ελευθερία των εισαγωγέων νά αγοράζουν σπόρους πρός σπορά στήν χώρα τού δικαιούχου, προκειμένου νά τούς εξάγουν στήν χώρα τού αδειούχου εκμεταλλεύσεως, δεδομένου ότι, σύμφωνα μέ τήν νομολογία τού Δικαστηρίου, δέν δύναται νά γίνει επίκληση ενός δικαιώματος βιομηχανικής ή εμπορικής ιδιοκτησίας κατά της εμπορίας προϊόντος πού έχει νομίμως κυκλοφορήσει στήν αγορά άλλου Κράτους μέλους άπό τόν κάτοχο τού δικαιώματος αυτού ή μέ τήν συγκατάθεσή του. Κατά συνέπεια, μία τέτοια σύμβαση δέν δύναται νά θεωρηθεί ως συμφωνία απαγορευομένη άπό τό άρθρο 85 παράγραφος 1 της συνθήκης.

63 Αυτή όμως ή άποψη παραβλέπει τό γεγονός ότι εμπίπτει στήν αρμοδιότητα της Επιτροπής νά μεριμνά, σύμφωνα μέ τό άρθρο 85 της συνθήκης καί τούς εκδιδόμενους γιά τήν εφαρμογή του κανονισμούς, ώστε οί συμφωνίες καί ή εναρμονισμένη πρακτική μεταξύ των επιχειρήσεων νά μή έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα τόν περιορισμό ή τήν νόθευση τού ανταγωνισμού, ή έξουσία δέ αυτή της Επιτροπής δέν επηρεάζεται άπό τό γεγονός ότι τά πληττόμενα άπό τούς περιορισμούς αυτούς πρόσωπα ή επιχειρήσεις δύνανται νά επικαλεσθούν τίς σχετικές μέ τήν ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων διατάξεις της συνθήκης γιά νά διαφύγουν τούς εν λόγω περιορισμούς.

64 Ἀπό τή δικογραφία προκύπτει ὅτι οἱ ἐπίδικες συμβάσεις ἀπέβλεπαν πράγματι στό νά περιορίσουν τόν ἀνταγωνισμό τῶν τρίτων στήν γερμανική ἀγορά. Τό ἄρθρο 5 τῆς συμβάσεως τοῦ 1965 ὁρίζει πράγματι ὅτι τό INRA ὑποχρεοῦται — ἀναλαμβάνει δέ τήν ὑποχρέωση νά δεσμεύσει σχετικῶς καί τούς ἔλκοντες ἐξ αὐτοῦ δικαιώματα — νά λαμβάνει «ὅλα τά ἀναγκαῖα μέτρα γιά νά ἐμποδίζει τίς ἐξαγωγές» τῶν ἐν λόγω ποικιλιῶν σπόρων πρός σπορά στό γερμανικό ἔδαφος.

65 Ἡ ἀπόφαση ἑρμηνεύει τόν ὅρο αὐτό ὑπό τήν ἔννοια ὅτι ἀποβλέπει στό νά ἐμποδίζει τούς τρίτους, ἀγοραστές σπόρων πρός σπορά INRA στήν Γαλλία, νά ἐξάγουν τό προϊόν αὐτό στήν Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας (II, 3 *β*). Ἀπό τά ἐμπόδια πού παρενέβαλαν τά συμβαλλόμενα μέρη στίς προσπάθειες τῶν ἐπιχειρήσεων David καί Bomberault νά πωλήσουν σπόρους πρός σπορά INRA στήν Γερμανία συνάγεται ὅτι ἡ ἀνωτέρω ἑρμηνεία εἶναι ὀρθή.

66 Τό ἄρθρο 1 στοιχεῖο *β* τῆς ἀποφάσεως ἀναφέρεται ρητῶς στό ἄρθρο 5 τῆς συμβάσεως τοῦ 1965, καθώς καί στήν ἄσκηση τῶν δικαιωμάτων τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους ἀπό τόν Eisele, προκειμένου νά ἐμποδίζει τήν ἐμπορία τῶν σπόρων πρός σπορά INRA στήν Γερμανία ἀπό τρίτους. Συνεπῶς, ὡς πρός τά ἀνωτέρω, ὁ τρίτος λόγος στοιχεῖο Β εἶναι ἀβάσιμος.

67 Ἡ ἐξέταση τοῦ τρίτου λόγου στοιχεῖο Β ὁδηγεῖ, ἐπομένως, στό συμπέρασμα ὅτι ὁ λόγος αὐτός εἶναι ἐν μέρει βάσιμος καί ὅτι τό ἄρθρο 1 στοιχεῖο *β* τῆς ἀποφάσεως πρέπει νά ἀκυρωθεῖ, κατά τό μέτρο πού ἀναφέρεται στό ἄρθρο 1 τῆς συμβάσεως τοῦ 1965 καί κατά τό μέτρο πού συνεπάγεται:

α) τήν ὑποχρέωση τοῦ INRA ἤ τῶν ἑλκόντων ἐξ αὐτοῦ δικαιώματα νά μή παράγουν οὔτε νά πωλοῦν τούς σχετικούς σπόρους ἄλλων ἀδειούχων ἐκμεταλλεύσεως ἐντός τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας,

β) τήν ὑποχρέωση τοῦ INRA ἤ τῶν ἑλκόντων ἐξ αὐτοῦ δικαίωμα νά μή παράγουν οὔτε νά πωλοῦν οἱ ἴδιοι τούς σχετικούς σπόρους ἐντός τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας.

Τέταρτος λόγος: ἡ χορήγηση ἐξαιρέσεως βάσει τοῦ ἄρθρου 85 παράγραφος 3 τῆς συνθήκης

68 Πρός ὑποστήριξη τοῦ τετάρτου λόγου, οἱ προσφεύγοντες ἰσχυρίζονται ὅτι ἡ ἀπόφαση ἀρνεῖται τήν χορήγηση τῆς, βάσει τοῦ ἄρθρου 85 παράγραφος 3 τῆς συνθήκης, ἐξαιρέσεως, διότι δέν ὑφίσταται στήν συγκεκριμένη περίπτωση διείσδυση μιᾶς νέας ἀγορᾶς ἤ διάθεση ἑνός νέου προϊόντος καί διότι ὁ Eisele ἐτύγ-

χανε ἀπολύτου ἐδαφικῆς προστασίας στό γερμανικό ἔδαφος. Κατά τίς προσφεύγουσες, οἱ δύο αὐτοί λόγοι δέν εὐσταθοῦν. Ἀφ' ἑνός, ἡ σύμβαση τοῦ 1965, ὅταν ἐκοινοποιήθη στήν Ἐπιτροπή, εἶχε ἀκριβῶς ὡς ἀντικείμενο τήν δημιουργία μιᾶς νέας ἀγορᾶς καί τήν εἰσαγωγή ἑνός νέου προϊόντος· ἀφ' ἑτέρου, ἡ ἀποκλειστικότης πού παρεσχέθη μέ τήν σύμβαση αὐτή ἦταν ἀναγκαία γιά τήν διάθεση καλλιεργησίμων ποικιλιῶν ἐκτός τῆς χώρας καταγωγῆς τους καί, συνεπῶς, γιά τήν βελτίωση τῆς παραγωγῆς καί τῆς διανομῆς τῶν προϊόντων.

69 Πρός ὑποστήριξη τοῦ λόγου αὐτοῦ, ἡ βρετανική κυβέρνηση παρετήρησε ὅτι μόνο τό ὄφελος τῆς προστασίας πού παρέχει ἡ ἀποκλειστική ἄδεια ἐκμεταλλεύσεως δύναται νά ἀποτελέσει κίνητρο γιά τήν ἐκμετάλλευση τῶν ἐν λόγω δικαιωμάτων τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους ἀπό τόν ἀδειοῦχο ἐκμεταλλεύσεως καί ὅτι ἡ ἀνωτέρω προστασία συμβάλλει κατ' αὐτό τόν τρόπο στήν βελτίωση τῆς παραγωγῆς καί τῆς διανομῆς τῶν προϊόντων, καθώς καί στήν προώθηση τῆς τεχνικῆς ἤ οἰκονομικῆς προόδου, κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 85 παράγραφος 3. Συνεπῶς, τά κριτήρια πού ἐφηρμόσθησαν μέ τήν προσβαλλομένη ἀπόφαση εἶναι ὑπερβολικῶς αὐστηρά.

70 Τό Caisse de gestion des licences végétales διατείνεται ὅτι στήν ὑπό κρίση ὑπόθεση πρόκειται γιά ἕνα εὐπαθές καί τεχνικῶς προηγμένο προϊόν καί ὅτι, σέ μιά τέτοια περίπτωση, ἡ ἀσφάλεια τοῦ ἐφοδιασμοῦ δύναται νά ἐπιτευχθεῖ μόνο μέ τήν ἐφαρμογή ἑνός ἐπιλεκτικοῦ συστήματος ὀργανώσεως καί σταθεροποιήσεως τῆς ἀγορᾶς. Ἀρνηθεῖσα ἡ Ἐπιτροπή τήν χορήγηση τῆς ἐξαιρέσεως, δέν ἔλαβε ὑπ' ὄψη τήν ἰδιάζουσα φύση τῶν ἐπιδίκων συμβάσεων.

71 Κατά πρῶτον διαπιστώνεται ὅτι ἡ προσβαλλομένη ἀπόφαση δέν ἐξήτασε, σέ σχέση μέ τό ἄρθρο 85 παράγραφος 3, τήν ἀποκλειστικότητα παραγωγῆς μέ πολλαπλασιασμό πού παρεσχέθη στόν Eisele καί ὅτι περιωρίσθη στήν διαπίστωση ὅτι δέν πληροῦνται οἱ προβλεπόμενες γιά τήν ἐξαίρεση προϋποθέσεις, ὅσον ἀφορᾶ τήν ἀποκλειστικότητα πωλήσεως καί τίς ἀπαγορεύσεις ἐξαγωγῆς πού τήν συνοδεύουν (III, 1, *6*).

72 Θά πρέπει νά παρατηρηθεῖ ἀκολούθως ὅτι, μέτα τήν ἐν μέρει παραδοχή τοῦ στοιχείου Β τοῦ τρίτου λόγου, ἡ ἐκτίμηση ἀπό τό Δικαστήριο τῆς ἀρνήσεως χορηγήσεως τῆς ἐξαιρέσεως δύναται νά περιορισθεῖ στήν ἐξέταση τῶν ἐπιχειρημάτων τῆς Ἐπιτροπῆς πού ἀφοροῦν τήν ἀποκλειστικότητα πωλήσεως, καθ' ὅσον παρέχει ἀπόλυτη ἐδαφική προστασία.

73 Ἐπί τοῦ σημείου αὐτοῦ, στήν ἀπόφαση ἐπισημαίνεται ὅτι ὁ Eisele ἐτύγχανε, ὅσον ἀφορᾶ τήν ἐντός τῆς Γερμανίας διανομή τῶν σπόρων τῶν ὁποίων εἶχε τήν ἀποκλειστικότητα, ἀπόλυτης ἐδαφικῆς προστασίας καί ὅτι ἡ προστασία αὐτή εἶχε ὡς μοναδικό καί ἄμεσο ἀποτέλεσμα, λόγω τοῦ ἀπολύτου χαρακτῆρος της, τήν παρεμπόδιση κάθε εἰσαγωγῆς μέσω ἄλλων ἀγωγῶν τῶν ἀρχικῶν προϊόντων, δηλαδή τῶν σπόρων INRA πρός σπορά πού προήρχοντο ἀπό τήν Γαλλία, παρά τήν συνεχή ζήτηση ἐντός τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας γιά τίς εἰσαγωγές αὐτές, πράγμα πού καθαυτό δέν δύναται νά συμβάλει στήν βελτίωση τῆς παραγωγῆς ἤ τῆς διανομῆς τῶν προϊόντων κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 85 παράγραφος 3 (III, 1, *6*, δεύτερη περίπτωση).

74 Τό Caisse de gestion des licences végétales ἀμφισβήτησε τόν ἀνωτέρω συλλογισμό. Φρονεῖ ὅτι ἡ ἐδαφική προστασία, τῆς ὁποίας ἐτύγχανε ἐν προκειμένω ὁ ἀδειοῦχος ἐκμεταλλεύσεως, ἦταν μᾶλλον σχετική προστασία, λόγω τῆς παρουσίας στήν ἀγορά πολλῶν ποικιλιῶν σπόρων ἀραβοσίτου πρός σπορά, οἱ ὁποῖες ἠδύναντο νά ὑποκαταστήσουν τίς ποικιλίες INRA καί, συνεπῶς, νά ἀνταγωνισθοῦν ἀμέσως τίς ποικιλίες αὐτές.

75 Ἡ Ἐπιτροπή, πάντως, ὀρθῶς ἀπήντησε ὅτι ἡ παρατήρηση αὐτή τοῦ Caisse ἀφορᾶ τό πρόβλημα τῆς ὁριοθετήσεως τῆς ἀγορᾶς, πρόβλημα πού ἀνακύπτει ὅταν ἡ Ἐπιτροπή πρέπει νά ἐξετάζει ἄν μία συμφωνία παρέχει «τήν δυνατότητα καταργήσεως τοῦ ἀνταγωνισμοῦ ἐπί σημαντικοῦ τμήματος τῶν σχετικῶν προϊόντων» (ἄρθρο 85 παράγραφος 3 στοιχεῖο *6*), ἀλλά τό ὁποῖο δέν εἶναι κρίσιμο γιά τήν ἐξέταση τοῦ ζητήματος κατά πόσο μία συμφωνία εἶναι ἱκανή νά βελτιώσει τήν παραγωγή ἤ τήν διανομή τῶν προϊόντων.

76 Πρέπει νά σημειωθεῖ ὅτι, σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 85 παράγραφος 3 τῆς συνθήκης, ἐξαίρεση ἀπό τήν ἀπαγόρευση πού προβλέπεται στό ἄρθρο 85 παράγραφος 1 δύναται νά χορηγηθεῖ γιά κάθε συμφωνία μεταξύ ἐπιχειρήσεων, ἡ ὁποία συμβάλλει στήν βελτίωση τῆς παραγωγῆς ἤ τῆς διανομῆς τῶν προϊόντων ἤ στήν προώθηση τῆς τεχνικῆς προόδου, χωρίς ὅμως νά ἐπιβάλλει στίς ἐνδιαφερόμενες ἐπιχειρήσεις περιορισμούς μή ἀπαραιτήτους γιά τήν ἐπίτευξη τῶν στόχων αὐτῶν.

77 Προκειμένου ὅμως γιά σπόρους πρός σπορά πού προορίζονται νά χρησιμοποιηθοῦν ἀπό μεγάλο ἀριθμό γεωργῶν γιά τήν παραγωγή ἀραβοσίτου, προϊόντος σημαντικοῦ γιά τήν διατροφή ἀνθρώπων καί ζώων, ἡ ἀπόλυτη ἐδαφική προστασία ὑπερβαίνει προφανῶς τά ἀπαραίτητα γιά τήν βελτίωση τῆς παραγωγῆς ἤ τῆς διανομῆς ἤ γιά τήν προώθηση τῆς τεχνικῆς προόδου ὅρια, ὅπως μαρτυρεῖ

ἰδίως, ἐν προκειμένω, ἡ συμφωνηθεῖσα μεταξύ τῶν συμβαλλομένων μερῶν ἀπαγόρευση κάθε παραλλήλου εἰσαγωγῆς σπόρων πρός σπορά ἀραβοσίτου INRA, ἔστω καί ἄν πρόκειται γιά σπόρους πού ἐδημιούργησε τό ἴδιο τό INRA καί ἐτέθησαν σέ κυκλοφορία στήν Γαλλία.

78 Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἔπεται ὅτι ἡ παρεχομένη στόν ἀδειοῦχο ἐκμεταλλεύσεως ἀπόλυτη ἐδαφική προστασία, ὅπως αὐτή πού διαπιστώνεται μέ τήν προσβαλλομένη ἀπόφαση, συνιστᾶ ἐπαρκή λόγο γιά νά δικαιολογήσει τήν ἄρνηση χορηγήσεως τῆς ἐξαιρέσεως βάσει τοῦ ἄρθρου 85 παράγραφος 3 τῆς συνθήκης. Κατά συνέπεια, παρέλκει ἡ ἐξέταση τῶν ἄλλων αἰτιολογιῶν πού περιέχει ἡ ἀπόφαση πρός δικαιολόγηση τῆς μή χορηγήσεως τῆς ἐξαιρέσεως.

79 Συνεπῶς, ὁ τέταρτος λόγος πρέπει νά ἀπορριφθεῖ.

Πέμπτος λόγος: ὁ συναφθείς μεταξύ τῆς ἐπιχειρήσεως David καί τοῦ Eisele συμβιβασμός

80 Ὁ πέμπτος λόγος ἀφορᾶ τό ἄρθρο 1 στοιχεῖο γ τῆς ἀποφάσεως, στό ὁποῖο ἡ Ἐπιτροπή κρίνει τό ἄρθρο 1 τοῦ συναφθέντος στίς 14 Νοεμβρίου 1973 συμβιβασμοῦ μεταξύ τῆς ἐπιχειρήσεως David καί τοῦ Eisele ὡς ἀντίθετο πρός τό ἄρθρο 85 παράγραφος 1 τῆς συνθήκης, καθ' ὅσον στό ἐν λόγω ἄρθρο 1 προβλέπεται ἡ ὑποχρέωση τῆς ἐπιχειρήσεως David νά μή πωλεῖ ἤ θέτει σέ κυκλοφορία ἐντός τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας σπόρους πρός σπορά τῶν ποικιλιῶν INRA χωρίς τήν ἄδεια τοῦ γερμανοῦ ἀδειούχου ἐκμεταλλεύσεως.

81 Ἀπό τήν δικογραφία προκύπτει ὅτι ὁ ἐν λόγω συμβιβασμός ἐπετεύχθη στό πλαίσιο δίκης πού ἐκίνησε ὁ Eisele ἐνώπιον τοῦ Landgericht Bad Kreuznach γιά προσβολή τοῦ δικαιώματός του ἀποκλειστικότητος, ἀφοῦ ἡ ἐπιχείρηση David εἰσήγαγε ἀπό τήν Γαλλία καί μετεπώλησε στήν Γερμανία, χωρίς τήν ἄδεια τοῦ Eisele, ποσότητα σπόρων πρός σπορά τῶν ποικιλιῶν INRA συνοδευομένων μέ πιστοποιητικό.

82 Οἱ προσφεύγοντες ἰσχυρίζονται ὅτι ὁ συμβιβασμός αὐτός ἦταν δικαστικός συμβιβασμός κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 794 παράγραφος 1, 1 τοῦ γερμανικοῦ κώδικος πολιτικῆς δικονομίας, ὁ ὁποῖος συνήφθη ἀπό τούς διαδίκους πρός ὁριστική ἐπίλυση μιᾶς διαφορᾶς ἐνώπιον τοῦ γερμανικοῦ δικαστηρίου. Ἰσχυρίζονται ὅτι ἕνας τέτοιος συμβιβασμός, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ τίτλο ἐκτελεστό κατά

τήν προαναφερθεῖσα διάταξη, δέν εἶναι συνήθης σύμβαση, ἰδιωτικοῦ δικαίου, ἀλλά διαδικαστική πράξη.

83 Ἀπό τά ἀνωτέρω συνάγουν οἱ προσφεύγοντες ὅτι ἡ Ἐπιτροπή δέν δύναται νά ἀκυρώσει τόν συμβιβασμό αὐτό χωρίς νά ἐπέμβει ἐπί τῆς δικαιοδοσίας τῶν δικαστηρίων τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας. Δοθέντος ὅτι σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 85 παράγραφος 2 τῆς συνθήκης ἡ ἀκυρότης ἐπέρχεται αὐτοδικαίως, ἡ Ἐπιτροπή προέβη πράγματι σέ ἀκύρωση τοῦ ἐν λόγω συμβιβασμοῦ, ἐφ' ὅσον ἔκρινε ὅτι τμῆμα αὐτοῦ ἦταν ἀντίθετο πρός τό ἄρθρο 85 παράγραφος 1.

84 Ἡ Ἐπιτροπή ἀπαντᾶ ὅτι, κατά τό γερμανικό δίκαιο, ὁ συμβιβασμός πού συνομολογεῖται πρός ἐπίλυση μιᾶς διαφορᾶς πρέπει νά ἱκανοποιεῖ τίς ἀπαιτήσεις τοῦ οὐσιαστικοῦ δικαίου, οἱ ὁποῖες ἐπιβάλλονται σέ κάθε σύμβαση ἰδιωτικοῦ δικαίου καί ἰδίως σ' αὐτές πού ἀπορρέουν ἀπό τό δίκαιο τοῦ ἀνταγωνισμοῦ. Ὁ δικαστικός συμβιβασμός εἶναι ταυτοχρόνως σύμβαση ἰδιωτικοῦ δικαίου καί διαδικαστική πράξη καί ἡ ἀκυρότης τῆς συμβάσεως καθιστᾶ ἀνίσχυρο ὁλόκληρο τόν συμβιβασμό.

85 Ἡ Ἐπιτροπή προσθέτει ὅτι ἡ γερμανική νομολογία, ἰδίως ἡ νομολογία τοῦ Bundesgerichtshof, ἔχει ἐπιβεβαιώσει τήν ἄποψη αὐτή. Κατά τήν ἐν λόγω νομολογία, ὁ συμμετέχων στό δικαστικό συμβιβασμό διάδικος δέν δύναται νά ἐπικαλεσθεῖ ἐγκύρως τούς ὅρους τοῦ συμβιβασμοῦ αὐτοῦ πού ἀντίκειται πρός τήν γερμανική κανονιστική ρύθμιση περί μονοπωλίων (καρτέλ). Δέν ὑφίσταται κανείς λόγος γιά νά ἀντιμετωπισθεῖ διαφορετικά ἕνας συμβιβασμός πού παραβιάζει τούς κοινοτικούς κανόνες περί ἀνταγωνισμοῦ.

86 Ὁ ἐπίδικος συμβιβασμός ὑπεβλήθη στό Δικαστήριο, τό ὁποῖο διεπίστωσε ὅτι πρόκειται πράγματι περί δικαστικοῦ συμβιβασμοῦ κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 794 παράγραφος 1, 1 τοῦ γερμανικοῦ κώδικος πολιτικῆς δικονομίας, δηλαδή συμβιβασμοῦ πού συνωμολογήθη ἐνώπιον γερμανικοῦ δικαστηρίου πρός ἐπίλυση τῆς ἐκκρεμούσης ἐνώπιόν του διαφορᾶς.

87 Καίτοι εἶναι ἀληθές, ὅπως ὑποστηρίζουν οἱ προσφεύγοντες, ὅτι ὁ δικαστικός συμβιβασμός ἀποτελεῖ ἐκτελεστό τίτλο, ἐν τούτοις, κατά τό γερμανικό δίκαιο, δέν ἔχει ἰσχύ δεδικασμένου καί δέν δύναται, συνεπῶς, νά παραγάγει ἀποτελέσματα ἔναντι ἄλλων δικαστηρίων, δημοσίων ἀρχῶν ἤ τρίτων. Ὅπως τονίζει ἐξ ἄλλου ἡ Ἐπιτροπή, ἡ γερμανική νομολογία βασίζεται στήν ἄποψη ὅτι ὁ δικαστικός συμβιβασμός πρέπει νά συμμορφώνεται, ἐπί ποινῇ ἀκυρότητος, πρός τίς νομοθετικές ἐπιταγές τῆς δημοσίας τάξεως καί τά χρηστά ἤθη καί δέν δύναται,

ἑπομένως, νά παραβαίνει τούς ἀναγκαστικούς κανόνες τοῦ δικαίου περί ἀνταγωνισμοῦ.

88 Γιά τήν ἐκτίμηση τῶν λόγων πού προβάλλουν οἱ προσφεύγοντες, δέν εἶναι, πάντως, ἀναγκαῖο νά ἐξετασθεῖ τό ζήτημα ἄν, καί κατά ποία ἔκταση, ὁ δικαστικός συμβιβασμός πού συνομολογεῖται ἐνώπιον γερμανικοῦ δικαστηρίου δύναται νά ἀκυρωθεῖ γιά παράβαση τῶν κοινοτικῶν κανόνων περί τοῦ δικαίου τοῦ ἀνταγωνισμοῦ. Πράγματι, μέ τήν προσβαλλομένη ἀπόφαση διαπιστώνεται μόνον ὅτι ἡ ἀπορρέουσα ἀπό τόν συμβιβασμό ὑποχρέωση τῆς ἐπιχειρήσεως David, νά μή πωλεῖ πλέον οὔτε νά θέτει σέ κυκλοφορία ἐντός τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας τούς σπότους πρός σπορά INRA χωρίς τήν ἄδεια τοῦ Eisele, εἶναι ἀντίθετη πρός τό ἄρθρο 85 παράγραφος 1 τῆς συνθήκης.

89 Κατά συνέπεια, τό ἀποτέλεσμα τῆς ἀποφάσεως περιορίζεται ἐν προκειμένω στό ὅτι ἀπαγορεύεται στόν Eisele νά ἐπικαλεῖται τό ἄρθρο 1 τοῦ συμβιβασμοῦ γιά νά ἐμποδίζει τήν πώληση ἤ τήν θέση σέ κυκλοφορία ἐντός τοῦ γερμανικοῦ ἐδάφους τῶν σπόρων πρός σπορά INRA ἀπό τήν ἐπιχείρηση David. Μιά τέτοια ἀπαγόρευση εἶναι σύμφωνη μέ τήν ἀναγνωριζομένη ἀπό τό γερμανικό δίκαιο ἀρχή, κατά τήν ὁποία ὁ δικαστικός συμβιβασμός, κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 794 παράγραφοι 1, 1 τοῦ κώδικα πολιτικῆς δικονομίας, συνιστᾶ ταυτοχρόνως διαδικαστική πράξη πού τερματίζει τήν δίκη καί σύμβαση ἰδιωτικοῦ δικαίου, ἡ ὁποία δέν ἐπιτρέπει στά συμβαλλόμενα μέρη νά παρεκκλίνουν ἀπό τούς ἀναγκαστικούς κανόνες δικαίου.

90 Συνεπῶς, ὁ πέμπτος λόγος πρέπει νά ἀπορριφθεῖ.

91 Ἀπό ὅλες τίς ἀνωτέρω σκέψεις προκύπτει ὅτι ἡ προσφυγή πρέπει νά γίνει δεκτή, καθ' ὅσον στρέφεται κατά τοῦ ἄρθρου 1 στοιχεῖο *6* πού ἀφορᾶ τό ἄρθρο 1 τῆς συμβάσεως τοῦ 1965, πρώτη καί δεύτερη περίπτωση, καί ὅτι κατά τά λοιπά πρέπει νά ἀπορριφθεῖ.

Ἐπί τῶν δικαστικῶν ἐξόδων

92 Σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 69 παράγραφος 3 τοῦ κανονισμοῦ διαδικασίας, τό Δικαστήριο δύναται νά συμψηφίσει τά δικαστικά ἔξοδα σέ περίπτωση μερικῆς ἥττης τῶν διαδίκων. Ἐν προκειμένω, πρέπει νά συμψηφισθοῦν τά δικαστικά ἔξοδα ὑπό τήν ἔννοια ὅτι οἱ διάδικοι καί οἱ παρεμβαίνουσες θά φέρουν τά δικαστικά τους ἔξοδα.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

κρίνει καί άποφασίζει:

1) Άκυρώνει τό άρθρο 1 στοιχεῖο 6 τῆς άποφάσεως τῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς 21ης Σεπτεμβρίου 1978, περί τῆς 6άσει τοῦ άρθρου 85 τῆς συνθήκης ΕΟΚ διαδικασίας (IV/28.824 — δικαίωμα τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους — σπόροι πρός σπορά άραβοσίτου· ABl. L 286, σ. 23), καθ' ὅσον άναφέρεται στό άρθρο 1 τῆς συμβάσεως τῆς 5ης Ὀκτωβρίου 1965 καί κατά τό μέτρο πού συνεπάγεται:

α) τήν ὑποχρέωση του INRA ἤ τῶν ἐλκόντων ἐξ αὐτοῦ δικαιώματα νά μή παράγουν οὔτε νά πωλοῦν μέσω ἄλλων ἀδειούχων ἐκμεταλλεύσεως ἐντός τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας τούς σχετικούς σπόρους πρός σπορά,

6) τήν ὑποχρέωση τοῦ INRA ἤ τῶν ἐλκόντων ἐξ αὐτοῦ δικαιώματα νά μή παράγουν οὔτε νά πωλοῦν οἱ ἴδιοι ἐντός τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας τούς σχετικούς σπόρους πρός σπορά.

2) Άπορρίπτει τήν προσφυγή κατά τά λοιπά.

3) Διάδικοι καί παρεμβαίνοντες φέρουν τά δικαστικά τους ἔξοδα.

Mertens de Wilmars Bosco Touffait Due

Mackenzie Stuart O'Keeffe Koopmans Everling Χλωρός

Ἐδημοσιεύθη σέ δημοσία συνεδρίαση στό Λουξεμβούργο στίς 8 Ἰουνίου 1982.

Ὁ γραμματεύς

P. Heim

Ὁ πρόεδρος

J. Mertens de Wilmars

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περιστατικά

I — Πραγματικά περιστατικά καί διαδικασία 2018
A — Τά πραγματικά περιστατικά 2018
B — Ἡ ἀπόφαση 2021
1) Περίληψη τοῦ διατακτικοῦ 2021
2) Περίληψη τοῦ σκεπτικοῦ 2022
Γ — Διαδικασία 2024

II — Αἰτήματα τῶν διαδίκων 2025

III — Ἰσχυρισμοί καί ἐπιχειρήματα τῶν διαδίκων 2025
A — Ἐπί τῶν πραγματικῶν περιστατικῶν 2025
1) Παροχές τοῦ Eisele:
α) ϑλαστητική ἱκανότης καί ϑλαστητική ἐνέργεια 2025
β) χημική ἐπεξεργασία 2027
γ) μέγεϑος 2028
2) Οἱ τιμές τῶν σπόρων πρός σπορά ἀραβοσίτου INRA στήν Γερμανία καί στήν Γαλλία 2028
B — Νομική ἐκτίμηση 2030
1) Ὡς πρός τό ἀντικείμενο τῆς ἀποφάσεως 2030
2) Οἱ κοινοτικοί κανόνες ἀνταγωνισμοῦ καί τό δικαίωμα τοῦ δημιουργοῦ νέου εἴδους 2031
3) Ἀποκλειστικότης καί κανόνες ἀνταγωνισμοῦ 2034
4) Ὁ συμβιβασμός τῆς 14ης Νοεμβρίου 1973 2038
5) Δυνατότης ἐφαρμογῆς τοῦ κανονισμοῦ 26 2038
6) Ἄρνηση χορηγήσεως τῆς ϑάσει τοῦ ἄρϑρου 85 παράγραφος 3 ἐξαιρέσεως 2039

IV — Οἱ παρεμβάσεις 2041
1) Σκέψεις οἰκονομικοῦ καί τεχνικοῦ χαρακτήρα 2041
2) Ἡ ἐφαρμογή τοῦ ἄρϑρου 85 παράγραφος 1 τῆς συνθήκης στίς ἀποκλειστικές ἄδειες ἐκμεταλλεύσεως 2042
3) Ἄρνηση χορηγήσεως ἐξαιρέσεως ϑάσει τοῦ ἄρϑρου 85 παράγραφος 3 2049

V — Προφορική διαδικασία 2054

Σκεπτικό

Πρῶτος λόγος: οἱ συμβάσεις πού ἀναφέρονται στήν προσβαλλομένη ἀπόφαση 2057
Δεύτερος λόγος: ἡ δυνατότης ἐφαρμογῆς τοῦ κανονισμοῦ 26/62 2058
Τρίτος λόγος, Α: ἡ ἰδιάζουσα φύση τοῦ δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ νέου φυτικοῦ εἴδους 2060

Τρίτος λόγος, Β: ἡ ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 85 τῆς συνθήκης στίς ἀποκλειστικές ἄδειες ἐκμεταλλεύσεως 2065

Τέταρτος λόγος: ἡ χορήγηση ἐξαιρέσεως ὑάσει τοῦ ἄρθρου 85 παράγραφος 3 τῆς συνθήκης 2071

Πέμπτος λόγος: ὁ συνομολογηθείς μεταξύ τῆς ἐπιχειρήσεως David καί τοῦ Eisele συμβιβασμός 2074

Ἐπί τῶν δικαστικῶν ἐξόδων 2076

Διατακτικό 2077

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΩΣ SIMONE ROZÈS ΠΟΥ ΑΝΕΠΤΥΧΘΗΣΑΝ ΣΤΙΣ 3 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1982 [1]

Περιεχόμενα

I — Ἱστορικό τῆς ὑποθέσεως 2081

Ὁρισμοί: α) νοθογένεια 2081

β) νέο φυτικό εἶδος 2082

γ) βασικοί σπόροι πρός σπορά καί συνοδευόμενοι ἀπό πιστοποιητικά σπόροι πρός σπορά 2083

δ) πολλαπλασιασμός 2083

ε) ἀνοικτές ποικιλίες 2084

Τό INRA 2084

Ἡ SSBM 2085

Διάδοση τῶν ποικιλιῶν INRA στήν Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας 2085

Kurt Eisele καί L. C. Nungesser 2086

Συμφωνία τῆς 12ης-14ης Δεκεμβρίου 1960 καί τροποποίηση τῆς 19ης Ἰανουαρίου-8ης Φεβρουαρίου 1961 2086

Γερμανικές ὀνομασίες INRA 2086

Ἐθνικά καί διεθνή νομοθετήματα 2086

Γερμανικός νόμος τοῦ 1953 2087

Σύμβαση Παρισίων τοῦ 1961 2088

Ἄλλοι ἐθνικοί νόμοι 2088

Γερμανική νομοθεσία τοῦ 1968 2089

Συμφωνία τῆς 5ης Ὀκτωβρίου 1965 2090

Ἡ CGLV 2091

Ἡ Frasema 2092

Κοινοποίηση καί αἴτηση ἐξαιρέσεως 2092

Κοινοτικά νομοθετήματα 2093

Ὁδηγία 66/402 2093

1 — Μετάφραση ἀπό τά γαλλικά.